

D 50.217 Hgy

D 50.217 Hgy

1

A KECSKEMÉTI ORSZÁGOS DALOSÜNNEP EMLÉK-ALBUMA

SZERKESZTI ÉS KIADJA:

GÖNDÖCS ISTVÁN

A MAGYAR DALOSEGYESÜLETEK ORSZÁGOS
SZÖVETSEGE NEK TITKÁRA, A MAGYAR DAL-
ÉS ZENEKÖZLÖNY SZERKESZTŐJE

ELSŐ FÜZET

BUDAPEST 1909

NYOMATOTT KNER IZIDOR KÖNYVNYOMDÁJÁBAN, GYOMÁN

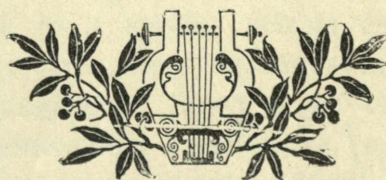
A KECSKEMÉTI ORSZÁGOS
DALOSÜNNEP
EMLÉK-ALBUMA

SZERKESZTI ÉS KIADJA

GÖNDÖCS ISTVÁN

A MAGYAR DALOSEGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
TITKÁRA, A MAGYAR DAL- ÉS ZENEKÖZLÖNY SZERKESZTŐJE

ELSŐ FÜZET

Katona József Könyvtár
Kecskemét

D51000099289

BUDAPEST 1909

NYOMATOTT KNER IZIDOR KÖNYVNYOMDÁJÁBAN, GYOMÁN

D50.217/1

A KECSKEMÉTI ORSZÁGOS
DALOSÜNNEP
EMLÉK-ALBUMA

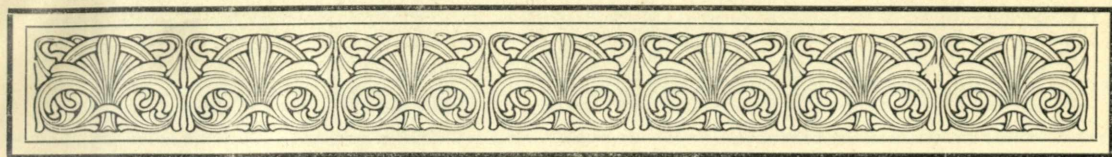
GÖNDÖCS ISTVÁN

D 50.217/1-2 404
41.226
KECSKEMÉTI M. EMLÉK-ALBUMA

41.226

BUDAPEST 1900

ELŐSZÓ.

A magyar dalosok serege, eddig soha nem tapasztalt nagy érdeklődéssel készül a XVIII. országos dalosünnepre, hogy Kecskemét városában egymással versenyre kelve, újabb fényes diadalt szerezzen a magyar dalnak. A hazai dalügy történetében igen nagy jelentőségűnek ígérkezik ez a dalosünnep, nemcsak azért, mivel tanúságot fog tenni a szépséges magyar dal előadásbeli művészetének újabb haladásáról s hazai dalügyünknek örvendetes fejlődéséről, de annyival is inkább jelentőségteljes a kecskeméti országos dalosünnep, mivel mintegy határköve lesz a magyar dalügy eddigi korszakának, amennyiben valószínűleg ez lesz az utolsó országos dalosverseny, amely az évtizedek óta szokásban volt módon és az eddigi hagyományos formák között fog lefolyni.

Ezek a szempontok indítottak arra, hogy a kecskeméti országos dalosünnep alkalmából egy oly Emlék-Albumot adjak ki, amely egyrészt — az országos dalünnepre vonatkozó összes tudnivalókat magában foglalva — tájékoztató útmutatásul szolgáljon a dalosünnepen résztvevőknek, másrészt hű képét és részletes leírását adja a dalosünnep egész lefolyásának s egyúttal a régi rendszerből az új alapokon való szervezkedés minden mozzanatát felölelve, a magyar dalügynek multját és jelenét — monografikus és kulturtörténelmi irányban — megörökítse.

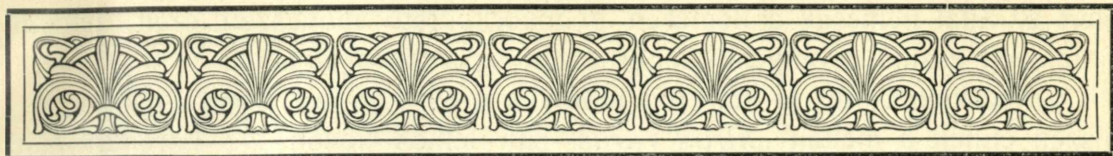
Az Emlék-Albumnak ez a kettős célzata és tartalmi beosztása teszi szükségessé, hogy az egészben véve egységes mű két részre osztva, két füzetben és akként fog megjelenni, hogy ez az első füzet a dalosünnepre vonatkozó tájékoztató tudnivalókat tartalmazza, a második füzet pedig a monografikus és kulturtörténelmi adatokon kívül az országos dalosünnep teljes részletességű leírását fogja tartalmazni; s éppen azért, mivel az ünnepség főbb mozzanatait és kiválóbb szereplőit feltüntető arczképek és képcsoportozatok műintézeti elkészítése több időt igényel: a második füzet, az országos dalosünnep lezajlása után, azonban lehetőleg mielőbb fog megjelenni.

Kedves dalostestvéreim és a magyar dalügy barátjai fogadják ezt az Emlék-Albumot oly szívesen, mint amily szeretettel és lelkiismeretes gondossággal igyekeztem azt én összeállítani, hogy ez által a dalosoknak egy maradandó becsű emléket adjak s egyszersmind a hazai dalügynek is — szerény erőmhöz képest — némi jó szolgálatot tegyek.

Dalostársi üdvözlettel

GÖNDÖCS ISTVÁN.

ÜDVÖZLET KECSKEMÉTNEK!

Ünnepre készül a Duna-Tisza közti magyar Alföld, a halhatatlan Petőfink által oly sokszor és oly rajongó szeretettel megénekelt „arany kalászszal ékes rónaság, melynek fölötté lenge délibáb enyelgve űz tündérajátékokat“; — ünnepre készül a tejjel és mézzel folyó magyar Kánaánnak méltán hírneves városa: Kecskemét s annak az ősi magyar erényekben és a modern haladásban egyaránt párját ritkító lelkes közönsége; — s ünnepre készülnek a magyar dalosok ezrei, hogy — miként hajdan az ősmagyarok — nemzeti dalok éneklése mellett áldoztak Hadúrnak, a magyarok istenének: úgy most, a hazaszeretben az ősohöz méltó unokák, a művészi előadás tökéletességével elbájoló zengzetes dalokkal hirdessék és terjesszék a magyar haza és a magyar nemzet ezredéves dicsőségét.

„Egy kincse van minden hazának“ — zengte az ihletett költő — s az általa oly gyönyörűen megénekelt „szentelt fájdalom“ mellett, minden igaz magyar kebelnek legdrágább kincse: az imádásig menő hazaszeretet. Ennek a szentséges érzelemnek pedig legszebb megnyilvánulása, legfőnségesebb kifejezője: a nemzeti dal, amely — mint a Jákob pátriárka által álmában látott lajtorja — valóban az égig emelkedik.

Avagy van-e olyan elfásult szív, amelyet meg nem rázna, ha százak és ezrek ajkán egyszerre felzendül a „*Hazádnak rendületlenül*“ magasztos dallama, vagy pedig az „*Isten áldd meg a magyart*“ fájó panaszban kitörő zsolozsmája?!

Nincs az az érzés, amely dalban előadva hatásosabbá ne válnék, mert a dal — mint a mesebeli bűvös gyűrű — megigézi és együvé forrasztja a sziveket.

Minden nemzetnek az ő sajátos jellege nyilvánul meg a maga nemzeti dalában, s világszerte elismert és bebizonyult tény, hogy különösen a magyar dalnak megvan az a varázshatása, hogy elbájolja, meghódítja, magával ragadja mind, aki csak hallja.

Nekünk, magyaroknak tehát többszörös okunk van, hogy minél általánosabbá tegyük és minél magasabbra fejlesszük a magyar dal kultuszát,

mert ez által nemcsak a nemesen gyönyörködtető művészeti czélt, hanem a nemzeti eszme érvényesülésének szent ügyét is szolgáljuk.

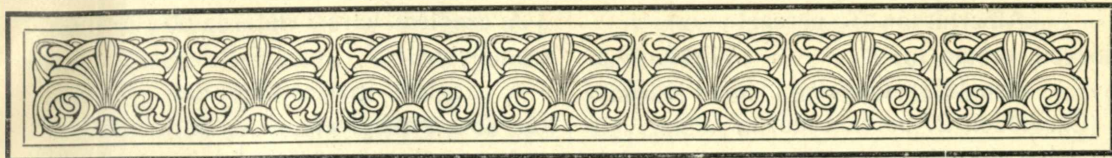
Kecskemét városa már rég idők óta erős vára a magyar dalnak, — hiszen ennek a méltán „*hirös város*“-nak lelkes közönsége körében már egy félszázad óta működik és virágzik az országnak egyik legrégebb és legjelesebb dalárdája, — s amidőn ez a nemes város most ritka áldozatkészséggel és igazi magyar vendégszeretettel az ország minden részéből ide sereglett magyar dalosokat látja vendégeiül, hogy a XVIII-ik országos dalosverseny keretében ünnepet szenteljen a magyar dalnak: ezzel újabb fényes bizonyítékát adja annak, hogy teljes mértékben méltányolja a magyar dalművészetnek nemzeti szempontból való kiváló nagy hivatását s a saját részéről szívesen megtett mindent annak előmozdítása és az országos dalosünnep minél fényesebbé tétele érdekében.

A Magyar Dalosegyesületek Országos Szövetsége, amely az Országos Magyar Daláregyesület régi hagyományaihoz híven: fáradhatlan kitartással buzgólkodik a hazai dalügynek minél magasabb színvonalra és minél teljesebb virágzásra emelésén, s működésének szélesebb alapokra való fektetése mellett éppen ez idő szerint szándékozik a nemzeti dalosügyet valóban országosan szervezni — a kötelékébe tartozó tagegyesületekkel együtt mélyen meg van győződve arról, hogy a kecskeméti országos dalosünnep sok tekintetben fordulópontot fog képezni a hazai dalosügyre nézve, — s ha ez a reményünk és óhajunk a közel jövőben megvalósul: annál emlékezetesebb lesz előttünk, hogy a kecskeméti országos dalosünneptől számíthatjuk a hazai dalügynek új korszakát.

A magyar dalosok serege lelkesült örömmel vonul be Kecskemétre, hogy bemutassa a dalművészetben való újabb előhaladását, — s a „Bánk bán“ halhatatlan nevű szerzőjének: Katona Józsefnek hazafias erényekben gazdag szülővárosa előtt hódolattal hajtva meg zászlóit, a rokon érzés meleg szeretetével kiáltja:

ÜDVÖZLET KECSKEMÉTNEK!

TÁJÉKOZTATÓ ÚTMUTATÁS

A KECSKEMÉTI

ORSZÁGOS DALOSÜNNEPRE VONATKOZÓ TUDNIVALÓKRÓL.

Az a rendkívüli érdeklődés, mely a dalosegyesületek és a dalosok részéről a kecskeméti országos dalosünnep és verseny iránt nyilvánult, feltétlenül szükségessé teszi, hogy a dalosünnep minden tekintetben előre kidolgozott tervszerűséggel, szabatos pontossággal, szigorú fegyelmezettséggel és egymást mindenben támogató testvéries egyetértéssel folyjon le.

Ennek megvalósítása érdekében tisztelettel és dalostársi szeretettel felkérjük az országos dalosünnepen résztvevő dalosegyesületeket, hogy az alább előadandókat behatóan tanulmányozva, úgy az ünnepre való előkészületeiket, mint a Kecskeméten leendő szereplésünket, mindenképpen az alábbiakhoz képest legyenek szívesek irányítani és végrehajtani.

Utazás.

Az országos szövetség elnökének sikerült a m. kir. kereskedelemügyi miniszteriumnál a kecskeméti országos dalosünnepre nézve is azt a kedvezményt elérni, hogy az utazás — a kiadandó igazolványok alapján — oda-vissza 50%-os viteldíj kedvezmény és a budapesti metszőpont elejtése mellett történhet.

A budapesti metszőpont elejtése annyit jelent, hogy az ország bármely részéből a Budapesten át Kecskemétre és onnan visszatérő utazásnál, a magyar állami vasútak

vonalain és az ezek kezelése alatt álló helyiérdekű vasúton, a kiindulási helytől Kecskeméig és vissza, csupán egy menetjeggyel — a megfelelő kilométer távolság szerint — kiszámítandó féláru viteldíj mellett — történhet az utazás és pedig bármely kocsiosztályban.

A tagegyesületek elnökségei részére, a bejelentett résztvevők számához képest általunk már megküldött igazolványokba, az illető tagegyesületi *tag neve* az *utazás megkezdése előtt* tentával olvashatólag beírandó.

A családtagok részére nem engedélyezte a miniszter a vasúti viteldíj kedvezményt.

Minden egyes utazó személy részére külön igazolvány állítandó ki.

Az igazolvány a kiindulási állomáson a jegypénztárnál lebélyegezendő; a vissza-utazásnál csakis a kiindulási állomásra jogosít.

Az igazolványok *csak* a magyar államvasútak vonalaira és az ezek üzletkezelése alatt álló helyiérdekű vasútak vonalaira biztosítják a kedvezményes utazást.

Meneterv és uti irányok.

Budapestről 2 különvonatot indítunk augusztus 15-én a nyugoti pályaudvarról.

Az **első különvonat** indul **aug. 15-én déli . . . . . 11 ó. 30 p.**

Albertiirsán 3 perczet
időzvé, onnan indul . . . . 12 ó. 40 p.
Czeplédre érkezik . . . 1 ó. 07 p.
(Czepléden 27 perczet időzik,
ott lehet étkezni.)

Czeplédről indul . . . 1 ó. 44 p.
Nagykőrösön 1 perczet
időzik, indul . . . . . 2 ó. — p.
Kecskemétre érkezik . 2 ó. 21 p.

Ez a különvonat útközben nem vesz fel
utasokat.

Ezzel az első különvonattal utaznak:

1. Budapesti Aczélhang . .	40 személy
2. „ asztossegédek d.	35 „
3. „ Danubius	51 „
4. „ Máv. Visszhang	50 „
5. „ Öbudai dalko- szorú	41 „
6. Budapesti Polgári dalkör .	100 „
7. „ Testvériség	60 „
8. „ Törekvés	75 „
9. „ Visszhang	34 „
10. Egri polgári dalkör	54 „
11. Erzsébetfalvai dalkör . . .	52 „
12. Győri Egyetértés	57 „
13. Kíspesti dalárda	45 „
14. Mezőkövesdi kath. egyh. énekkar	47 „
15. Nagykárolyi dalegylet . . .	40 „

Összesen 781 személy

Ez a különvonat fog állani 1 I. osztályú,
3 II. osztályú és 20 III. osztályú kocsiból.
Tehát a 781 személy kényelmesen elfér a
különvonaton, mert ennyi kocsiban 1000-en
felül fér el utas.

**A második különvonat Bu-
dapestről a nyugati pályaud-
varról ind 1 aug. 15-én déli . 11 ó. 45 p.**

Alberti Irsára érkezik . 1 ó. 08 p.

Itt 10 percnyi időzése alatt
felveszi az albertirsai daloskör
45 tagját.

Alberti Irsáról indul . 1 ó. 18 p.

Czeplédre érkezik . . 1 ó. 40 p.

Czepléden tartózkodási idő 31 percz.

Itt meglehet ebédelni.

Czepléden felszállanak II-ik
különvonatunkra:

Gróf Zichy Géza v. b. t. t.
ur ökegyelmessége.

A czeplédi városi dalárda 50
személylyel.

A czeplédi ipartestületi dal-
kör 38 személylyel.

A debreczeni munkásdalegy-
let 44 személylyel.

Az ujfehértói dalárda 5 sze-
mélylyel.

Ezen második különvonatunk

Czeplédről indul . . . 2 ó. 11 p.

Nagykőrösről indul . . 2 ó. 36 p.

Katonatelepről indul . 2 ó. 53 p.

Kecskemétre érkezik 3 ó. 02 p.

Ezen második különvonaton
utaznak:

A központi elnökség, igaz-
gatóválasztmány . . . . . 35 taggal

Az ózdi gyártelepi dalárda . 42 „

A rákosligeti dalárda . . . 40 „

A salgótarjáni dalkör . . . 46 „

A siklósi polgári dalkör . . 37 „

A székesfehérvári déliavasuti
dalegylet . . . . . 42 „

A székesfehérvári polgári d. 32 „

Az újpesti dalárda . . . . . 49 „

A veszprémi dalegylet . . . 43 „

Az aradi vaggongyári dalkör 19 „

A balassagyarmati dalegylet 5 „

A budai dalárda . . . . . 5 „

A budapesti férfidalegylet . 20 „

A budapesti Ganz-gyári dalk. 5 „

A budapesti Lyra dalkör . . 4 „

A budapesti városi villamos-
vasuti dalegylet . . . . . 6 „

Budafoki dalárda . . . . . 12 „

A csepeli Weiss M.-féle lő-
szergyári dalárda . . . . . 2 „

A Kassai dalegylet . . . . . 3 „

Alberti-Irsán és Czepléden a
fentebbiek szerint felveszünk
ezen vonatra . . . . . 183 tagot

Összesen 630 személy.

Ezen második különvonat ugyanannyi ko-
csiból fog állani, mint az I-ső vonat.

A második különvonatra Czepléden még
felvehetjük azon dalosokat, kik időközben
menetrendjüket megváltoztatták s Szolnokon
át utazva, külön vonatunkon akarnak Kec-
skemétre jutni.

Az I-ső különvonatunkat a rendezői teendőkkel ellátja Csehacsek Vilmos pénztárosunk.

A II-ik különvonatunkat Goll Rezső gazdánk rendezi.

Ezen Budapestről indítandó két különvonatunkon kívül a Máv. igazgatóságának jóvoltából egy harmadik **különvonat** is indul

Szegedről Kecskemétre.

Aug s tus 15-én déli 12 ó. 20 p.-kor indul a következő menetrenddel.

Szeged indul	12 ó. 20 p.
Szeged rendező pályaudvar	12 ó. 27 p.
Kiskun-Dorozsma	12 ó. 41 p.
*Kettős határ	12 ó. 46 p.
*Jánosszállás	12 ó. 52 p.
Szatymaz	12 ó. 56 p.
*Vilmaszállás	1 ó. 01 p.
Pusztaszer	1 ó. 09 p.
*Kapitányság	1 ó. 13 p.
Kistelek	1 ó. 24 p.
*Csengele	1 ó. 36 p.
Pálmonostora	1 ó. 45 p.
*Szentkút	1 ó. 51 p.
Kiskunfélegyháza	2 ó. 08 p.
*Jakabszállás	2 ó. 20 p.
Páka	2 ó. 27 p.
*Kiskunfélegyházi-út	2 ó. 34 p.
*Kecskemét földműves iskola	2 ó. 40 p.
Kecskemétre érkezik	2 ó. 45 p.

A csillaggal jelzett helyeken a vonat csak feltételesen áll meg.

Ezen különvonat feltétlenül biztosított a Máv. balparti üzletvezetősége által. Tehát érdekelt dalosegyesületeink biztosan számíthatnak erre a Szegedről déli 12 óra 20 perczkor indítandó külön vonatra.

* * *

Az ezen 3 külön vonatot igénybe nem vevő dalegyesületeket kérjük, hogy *lehetőleg mielőbb* egy-egy levelezőlapon tudassák a kecskeméti rendező bizottságot (*Sándor István főjegyző* címén) és az országos szövetséget (Göndöcs István titkár címén Budapest VII., Óvoda-utca 3.) a nap melyik szabában és hány óra, perczkor érkeznek Kecskemétre?

* * *

A vissza utazások ügye is figyelmes rendezést kíván, erre való tekintettel a következőket ajánljuk dalostestvéreink szíves figyelmébe.

Ünnepi közgyűlésünk után — amelyen a zsüri ítélete kihirdettetik és a díjak kiosztatnak, — adja a város díszbankettjét s akkor vendégeli meg az összes dalosokat. S ugyanezen napon este tartatik meg a városi műkertben a nyári táncmulatság is.

Kecskemét városa augusztus 17-én és augusztus 18-án éjjel 12 ó. 30 perczkor Budapestre külön vonatot indítat, mely vonatok Budapestre éjjel 2 óra 30 perczkor érkeznek.

Az országos szövetség pedig gondoskodott arról, hogy augusztus 19-én hajnalban, a 4 óra 8 perczkor induló vonat után még egy dalosok pótvonata is indíttassék Kecskemétről aug. 19-én reggel 4 óra 20 perczkor, amely vonat reggel 8 óra tájban érkezik Budapestre.

Felkérjük tehát mindazokat, akik az ünnepségek befejezése után akár az aug. 18-án éjjel 12 óra 30 perczkor, akár a 19-én hajnalban 4 óra 20 perczkor induló vonatokkal óhajtanak Budapestre utazni, az utasok számát és a használandó kocsiosztályt közölgék Göndöcs titkárral.

* * *

A m. kir. államvasutaknak az országos szövetséghez intézett átiratából a következő tudnivalókat közölgük tagegyesületeinkkel:

„Helyi forgalmunkban meg van engedve, hogy azok az egyleti tagok, kiknek Kecskemétre Budapest érintésével kell utazniok, a kiindulási állomástól Kecskemétre és vissza az engedélyezett fenti menetdíj-kedvezmény alapján a budapesti metszőpont elejtésével, a tényleges távolság után egységesen számított közvetlen félmenetdíjakat fizessék. A budapesti metszőpont elejtésével történő egységes dijszámítás azon daláregyesületi tagokra is kiterjed, kik mint állami vagy törvényhatósági tisztviselők félárú jegy váltására jogosító arczképes igazolvány birtokában vannak. Ezen kedvezmény folyó évi augusztus hó 8-tól bezárólag augusztus hó 25-ig érvényes. A

jegyváltás egyszerűsítése végett megengedjük, hogy helyi forgalmunkban (tehát a helyi érdekű vasúttal való közvetlen forgalmat kivéve) az egyleti tagok részére a kiindulási állomáson a használt vonalnak és kocsiosztálynak megfelelő egy útra szóló egész polgári menetjegyek (kéregjegyek vagy ürjegyek) adassanak ki, melyek előoldalukon megkülönböztetésül a nedves állomási bélyegzővel fognak lebélyegeztetni. E menetjegyek az engedélyezett féljegy kedvezmény alapján Kecskemétre és visszautazásra mint menettértijegyek lesznek használhatók.

Az ezen menetdíjkedvezmény alapján váltott, egy útra szóló menetjegyek díjszabás-szerű érvénytartalmát úgy menet, mint jövet egy napszakkal, vagyis 6—6 órával meghosszabbítjuk; az említett Máv. helyi forgalmú menettérti jegyek érvénytartalmát pedig ugyancsak folyó évi augusztus hó 8-tól augusztus hó 25-ig terjedőleg, vagyis az említett igazolványok érvénytartamával azonosan állapítjuk meg. Az itt felsorolt menetdíjkedvezmény csak az általunk kiállított igazolványok alapján vehető igénybe, mely *igazolványokkal* az említett állami és törvényhatósági tisztviselők is ellátandók, hogy ezekkel a kecskeméti dalosversenyre utazásukat igazolván, a metszőponton át érvényes jegyekre való fentemlített jogosultságuk is igazolva legyen. Megjegyezzük még, hogy az út megszakítására nézve az 1903. évi január hó 1-től érvényes helyi személydíjszabásunk 25. §-a mérvadó."

Midőn a m. kir. államvasútak igazgatóságának ezen határozmányait mihez tartó tudomásul közöljük, több oldalról történt ismételt tudakozódásokra kijelentjük, hogy vasúti igazolványainkat hölgytagjaink is élvezhetik.

Megérkezés Kecskemétre.

A dalosok második rendkívüli különvonata augusztus 15-én d. u. 3 óra 2 perckor érkezik Kecskemétre. Azokat a tageszervezeteket, amelyek a rendkívüli különvonat megérkezése előtt, vagy esetleg más utirányból már előzőleg megérkeztek Kecskemétre, felkérjük, hogy zászlóik alatt és a helyi rendezőbizottságtól átveendő feliratos táblák

előlvi tele mellett vonuljanak ki a vasúti állomáshoz, s a helyi rendezőbizottság által kijelölt helyeiket foglalják el és ott várják be a különvonat érkezését.

A különvonattal érkező dalosok kibontott zászlaik alatt csoportosulva, szintén a helyi bizottság által kijelölendő helyeikre, — melyek az illető dalosegyesület nevét feltüntető táblával lesznek megjelölve — katonás sorrendben, 8-as oszlopsorokban fognak felállani. Intézkedtünk az irányban is, hogy a rendkívüli különvonaton már abban a sorrendben helyeztessenek el a dalosok, amely sorrendben a kecskeméti pályaudvaron fognak felállani.

A podgyászok kezelése.

A kecskeméti helyi rendezőbizottság által megküldött podgyász jegyeket (amelyeken a dalosok szállása is fel van tüntetve) látható helyen kell a kézi podgyászokra felragasztani, vagy ráerősíteni, hogy a leszállás alkalmával, a helyi rendezőbizottság által kitűzött helyre egy tömegben legyenek a podgyászok elhelyezhetőek s onnan a városba, az illetők szállására beszállíthatók.

Üdvözlés a pályaudvaron.

A rendkívüli különvonat megérkezése és a dalosegyesületeknek kijelölt helyeikre való felállása után a kecskeméti két dalárda üdvözlötül elénekli a jeligéjét. Ezután Sándor István, Kecskemét város főjegyzője, mint a helyi rendezőbizottság ügyvezető elnöke röviden üdvözli a országos szövetség elnökségét és a dalosokat, mire a szövetség elnöke: Dr. Bárczy István szintén röviden válaszol.

Katona József emléksobrának megkoszorúzása.

A pályadvarról a szövetség elnöksége és a dalosegyesületek A B C rendben kivonulnak s az állomás előtti téren a bevonuláshoz készülődnek. Ezen a téren van elhelyezve a Bánkban halhatatlan költőjének szobra. Az országos szövetség nevében Dr. Kovács Sándor igazgató-választmányi tagunk rövid szónoklat mellett a dalosok koszorúját elhelyezi a szobor talpazatára.

Bevonulás.

Katona József szobrától a városba való bevonulás a következő sorrendben történik:

1. Kecskemét város rendőrkapitányának kocsija, a főkapitánnyal. A bakon egy városi díshuszár.

2. Városi díszfogat. Gróf Zichy Géza v. b. t. t. örökös tiszteletbeli elnökünk és Dr. Garzó Béla a fogadóbizottság elnökével.

3. Városi díszfogat. Dr. Bárczy István a szövetség elnöke és Sándor István a helyi rendezőbizottság ügyvezető elnökével.

4. A kecskeméti dalárda.

5. Az országos szövetség zászlótartója.

6. Az országos szövetség elnöksége és igazgató-választmánya.

7. A képviselőileg megjelent dalosegyesületek A B C rendben.

8. A versenyző dalosegyesületek zászlai alatt ugyancsak A B C rendben s a neveiket feltüntető tábláik elől vitele mellett.

9. A kecskeméti polgári dalkör.

10. Rendőri kivonultság zárja be a díszbevonulás menetét.

A városháza előtt.

A városháza elé érve, a menet a fenti sorrendben a Kossuth-téren elfoglalja helyét.

Az adandó háromszoros kürtjel elhangzása után a zászlajával megjelent mindegyik dalosegyesület zászlótartója, elnökségének két tagja kíséretében, a koszorus leányok tribünjéhez vonul, ahol a zászlók megkoszorúzása fog lefolyni. Ezen aktusnál a régebben szokásban volt jelige eléneklés elmarad. A koszorúzás alatt a dalosegyesületek előbb elfoglalt helyeiken maradnak.

Kecskemét város üdvözlése.

A zászlók megkoszorúzása után Zseny József, az országos szövetség alelnöke üdvözlő beszédet tart Kecskemét város közönségéhez, illetőleg Kada Elek polgármesterhez, melyre a nevezett válaszol.

Kossuth szobrának megkoszorúzása.

Az üdvözlő beszédek után Kossuth Lajos emlékszobra előtt Lekly Gyula kir. tanácsos, országos szövetségünk tiszteletbeli alelnöke rövid beszéd kíséretében leteszi a szoborra a dalosok koszorúját.

Ezután a dalárdák a jelenlevő közönséggel együtt eléneklék a Hymnust, melynek végétével a zászlótartók az egyesületi zászlókat a városházán elhelyezik.

Elszállásolások.

Az előre bejelentett résztvevő dalosok és hozzátartozóiknak kijelölt szállásaikra való vezetését a helyi rendezőbizottság által megbízott és karszalagokkal ellátott rendezők fogják eszközölni.

Tudakozó irodák.

A helyi rendezőbizottság irodája a kecskeméti városi zeneiskolában, (az ugynevezett óbesterházban) az I-ső emeleten van.

Az elszállásolás után minden tagegyesület 2 példányban kiállítandó kimutatást ad be a helyi rendezőbizottság irodájába (óbesterház) amely kimutatásban pontosan kitüntendő, hogy a bejelentettek közül kik érkeztek meg és kik maradtak el, hogy ehhez képest az el nem foglalt lakások felhasználhatók legyenek.

Az országos szövetség elnöksége a **Beret-vás-szállóban** van elszállásolva.

Ünnepi közgyűlés.

A megérkezés napján augusztus 15-én este 7 órakor a városháza közgyűlési termében fog megtartatni az országos dalos- szövetség ünnepi közgyűlése a következő tárgysorozattal:

1. Megnyitó beszéd. Tartja Dr. Bárczy István az országos szövetség elnöke.

2. A résztvevő tagegyesületek képviselői Göndöcs István, — az országos szövetség titkárnak beadják megbízó leveleiket, melyek az alapszabályok 12. §-a értelmében az illető dalegyesület elnöke és titkára, vagy jegyzője által előzetesen aláírandók és az egyesület pecsétjével ellátandók, ugyanez alkalommal a titkárnál beigazolandó, hogy a közöskarokkal elkészültek s azokat már nyilvánosan előadták.

3. Az ünnepi közgyűlés diszelnökének megválasztása.

4. Az ünnepi közgyűlés díszelnökének, Kecskemét város polgármesterének és a védnököknek küldöttségek útján az ünnepi közgyűlésbe való meghívása.

5. A küldöttségek eljárása közben:

a) a versenybíróság megválasztása.

b) a versenyző dalos egyesületek versenyzési sorrendjének sorshúzás útján való megállapítása.

6. A meghívott kitűnőségeknek az ünnepi közgyűlésen való megjelenése és az orsz. szövetség elnöke által való rövid üdvözlése.

7. A megválasztott díszelnök ünnepi beszéde.

8. Siposs Antal kir. tanácsosnak, az országos szövetség igazgató-választmányi tagjának 50 éves művészi jubileuma alkalmából, az országos dalosszövetség részéről, Gróf Zichy Géza v. b. t. t. örökös tiszteletbeli elnökünk által való üdvözlése, s a régi dalosokat megillető legnagyobb kitüntetéssel: az aranyéremmel való feldíszítése.

9. A versenybíróság választása eredményének kihirdetése.

10. A versenyzés sorrendjének kihirdetése.

11. A magyar dalosegyesületek orsz. szövetségének új alapokra való fektetése. Előadó: Sztojanovits Jenő országostársaknagy.

12. Az ünnepi közgyűlés elhalasztása augusztus 18-ának d. e. 10 órájára.

Ismerkedési estély.

Az ismerkedési estélyek helyeit s a dalosegyesületek beosztását a helyi rendezőbizottság fogja az érdekeltekkel tudatni.

MÁSODIK NAP.

(Augusztus 16. Hétfő.)

Reggel 8 órakor az összkarok első próbája a nagy dalcsarnokban. Az összkar próbák minden versenyző és közreműködő dalosegyesületek tagjaira feltétlenül kötelezők. A próbákon jelenlevők igazolási jegyet kapnak. Csak az ilyen jegy birtokosa léphet az összelőadások alkalmával a pódiumra. E helyütt is nagyon kérjük a t. dalosokat, hogy a próbákra pontosan és okvetlenül megjelenni szíveskedjenek, mert az összelőadások sikere a pontosan látogatott próbáktól függ főképen.

Ugyancsak a főpróbán tartjuk meg az alapszabályok 20. §-a értelmében — a né tán foganatosítandó próbaénekléseket.

Dél előtt 10 órakor. A kijelölt versenyzők

első felerészének a *kötött karral* való versenyzése. (I. hangverseny.)

Délután $\frac{1}{2}$ 4 órakor a délutáni versenyre jelölt dalosegyesületek zászlaik alatt gyülekeznek a városháza előtt.

Felvonulás a dalcsarnokba.

$\frac{1}{2}$ 5-kor. A kijelölt versenyzők második fele részének a *kötött karral* való versenyzése. (II. hangverseny.)

Este 8 órakor a városháza tanácstermében, a versenydíjaknak a zsűri és az igazgató választmány által való osztályozása.

Este 9 órakor

Szerenádok a koszorús hölgyeknek.

A dalosegyesületek, a zászlaikat megkoszorúzott hölgyeknek szerenádokat adnak. Kiindulás a városháza előtti Kossuth-térről.

Felkérjük tagegyesületeinket, hogy a szerenádok alkalmára szíveskedjenek *lampionokat* és egy oly transparentet is magukkal hozni, amely az egylet címét feltünteti, hogy az esti órákban, a szerenád adó dalosegylet neve olvasható legyen.

Eddig szokásban volt, hogy kitűnőségeinket is megtiszteltük szerenádokkal. Ez az idén elmarad és pedig kettős okból, mert egyrészt ezek adására fizikai időnk nincs, másrészt pedig az eddigi versengéseket óhajtjuk ezzel megszüntetni.

HARMADIK NAP.

(Augusztus 17. Kedd.)

A kegyeletnek óhajt áldozni a dalos sereg s az egyesületek zászlóik alatt reggel $\frac{1}{2}$ 8 órakor gyülekeznek a városháza előtti Kossuth-téren s betűrendes sorrendben kivonulnak a budai úti református temetőbe.

Néhai Káldy Gyulának, a magyar dal- és zeneművészet egyik örökemlékü apostolának, a Kuruczdalok szerzőjének hamvai fölött, a család által emelt síremléknek, az Országos szövetség részéről való ünnepélyes felavatása és megkoszorúzása.

Ez alkalomra Dr. Kacsóh Pongrácz, kecskeméti főreáliskolai igazgató, az országosan ismert nevű jeles zeneszerző „Káldy emlékére“ cím alatt férfi kart írt, melyet a kecskeméti dalárda fog előadni Kremán

Sámuel karnagy vezénylete mellett. Beszédet mond Siposs Antal kir. tanácsos igazgató választmányi tagunk. A beszéd elhangzása után a kecskeméti polgári dalkör Szent-Gály Gyula átíratában elénekli a) Rákóczy kesergőjét és b) Rákóczy imáját. Befejezésül Demján Árpád alsó-dabasi községyi jegyző Káldy kurucz dalaiból tárogatón fog játszani.

Innen a dalossereg átvonul a közelben levő Mihó László sírjához. Mihó Lászlónak, a kecskeméti dalárda évtizedeken át volt kitűnő karnagyának hamvai fölött a kecskeméti dalárda hálás kegyeletéből emelt síremlékének felavatása és megkoszorúzása következik. A kecskeméti dalárda elénekli Oláh Károlynak: „Lelkünk borítja néma fájdalom“ című karát. Burdács Rezső, az országos szövetség alelnöke és a kecskeméti dalárda elnöke beszédet mond. Befejezésül a Diósgyőri aczélgári tisztviselők dalköre énekel.

Innen a dalcsarnokba vonulunk, ahol d. e. 10 órakor a kijelölt versenyzők első felerészének *szabadon választott karral* való versenyzése következik. (III. hangverseny.)

D. u. $\frac{1}{2}$ 3 órakor az összkarok második főpróbája a dalcsarnokban.

D. u. $\frac{1}{2}$ 5-kor a kijelölt versenyzők második felerészének a *szabadon választott karral* való versenyzése. (IV. hangverseny.)

A versenyek lezajlása után a versenybíróóság a városháza tanácsstermében ülést tart a versenydíjak megítélése végett.

Este 9 órakor díszhangverseny (V. hangverseny) a dalcsarnokban a következő műsorral:

1. Nyitány. Előadja a II. ker. honvédszenekar.

2. Volkmann R. Gordonkaverseny. Előadja: Ifj. Csuka Béla gordonkaművész.

3. a) Mozart. E templom csarnoka. Ária a „Varázsfuvolából“.

b) Schubert F. Halál és a lányka. Énekli: Wenczell Béla operaházi tag.

4. Lányi E. Dal a dalról. Előadja: a „Kecskeméti dalárda“.

5. Saint-Saëns. Ária a „Sámson és Delila“ című operából. Énekli: dr. Kasics Otmárné Durigó Ilona énekművésznő.

6. Énekel a „Miskolczi daláregylet“.

15 percz szünet.

7. Gr. Zichy Géza. Előjáték a „Nemo“ II. felvonásából. Előadja: a II. ker. honvédszenekar.

8. a) Popper D. Nocturne.

b) Popper D. Tarantelle. Előadja: Ifj. Csuka Béla gordonkaművész.

9. a) Halévi. Brogni nagy áriája a „Zsidónó“ című operából.

b) Káldy Gy. Kurucz dalok. Énekli: Wenczell Béla operaházi tag.

10. Szent-Gály. A „Hazáról“. Énekli: a „Lugosi magyar dal- és zeneegylet“.

11. a) Aggházy K. Este van már.

b) Kasics O. Madárdal.

c) Tarnay A. Ősz utója.

d) Kálmán. I. Tüzet rak a német tábor. Énekli: dr. Kasics Otmárné Durigó Ilona.

12. Hej Ráké czi. Kar gr. Zichy G. „Nemo“ című operájából. A zenekar kísérete mellett előadják: a „Lugosi magyar dal- és zeneegylet“, a „Miskolczi daláregylet“, a „Kecskeméti dalárda“ és a „Kecskeméti polgári daloskör“.

NEGYEDIK NAP.

(Augusztus 18. Szerda.)

1. A király Ő felsége születésnapja alkalmából reggel 8 órakor ünnepi istentisztelet a róm. kath. és református templomokban. A róm. kath. templomban a „Lugosi magyar dal- és zeneegylet“, a református templomban pedig a „Miskolczi daláregylet“ és a „Temesvári magyar dalárda“ énekel.

2. Délelőtt 10 órakor az ünnepi közgyűlés folytatása a nagy dalcsarnokban. Ennek tárgya a „Kecskeméti dalárda“ 50 éves jubileumi ünnepe és új zászlajának felavatása a következő sorrendben:

a) az ünnepi istentiszteletek után a dalosegyesületek zászlaik alatt a városháza előtti téren gyülekeznek;

b) kivonulás a dalcsarnokba, élén a kecskeméti dalárda, azután a vendégdalosegyesületek betűrendben, koszorús hölgyek, a zászlóánya s a meghívott vendégek;

c) az összes dalosegyesületek eléneklik a Hymnust;

d) ünnepi beszédet mond dr. Bárczy István, a szövetség elnöke s a kecskeméti dalárda új zászlaját felavatja;

e) a zászlóánya szallaggal felékesíti a zászlót;

f) a testvéregyesületek üdvözletei;

g) Burdács Rezső elnök átveszi a zászlót;

h) Lányi Ernő. Zászlódal. Énekli a kecskeméti dalárda Kremán Sámuel karnagy vezénylete alatt;

i) szegbeverések (esetleges folytatása d. u. 2 óraker);

j) Szózat. Éneklük az összes dalosegyesületek.

3. Az ünnepi közgyűlés elhalasztása ugyanazon nap esti 7 órájára.

Délután $\frac{1}{2}$ 4 óraker gyülekezés a városháza előtti téren s innen a dalosegyesületek betűrendben zászlaik alatt a dalcsarnokba való ünnepélyes felvonulása.

Délután $\frac{1}{2}$ 5 óraker az *összkarok előadása* (VI. hangverseny) a nagy dalcsarnokban a következő műsorral:

1. Megnyitó zenekari előadás. Előadja a II. ker. honvédszenekar.
2. Erney József: A Magyar dalosegyesületek Országos Szövetségének *jelgége*.
3. Erkel Ferencz: *Hymnus*. (Zenekari kísérettel.)
4. Szent-Gály Gyula: *Üdvözlő kar*. (Zenekari kísérettel.)

5. a) Thern Károly: *Dalünnepen*.

b) Hoppe Rezső: *Népdalegyveleg*. (Nem marad a piros rózsa bimbóban.)

6. Lányi Ernő: *Régi Nóta*.

7. Fráter-Hoppe: *Népdalegyveleg*. (Száz szál gyertya.)

8. Egressy: *Szózat*. (Zenekari kísérettel.)

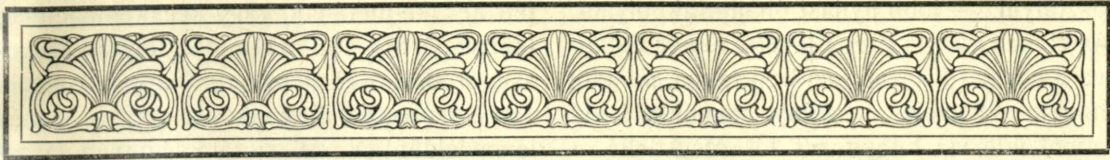
9. Zenekari befejező szám. Előadja a II. kerületi honvédszenekar.

Este 7 óraker. Az ünnepi közgyűlés folytatása a városháza közgyűlési termében. A zsűri ítéletének kihirdetése és a díjak kiosztása. Az ünnepi közgyűlés befejezése.

Este 8 óraker díszlakoma, ugyanakkor az összes dalosokat Kecskemét városa megvendégeli.

Este 9 óraker táncmultság. Bucsúvételek. Elutazások.

KECSKEMÉT.

Miként a régi görögöknél a négy évenként tartatni szokott olympiai játékok szolgáltak az időszámítás alapjául: úgy a magyar dalosok, a rendszerint két évenként ismétlődő országos dalosversenyektől számítják a saját idejüket; — és amiként az igazhívő mohamedánok az ő szent városuk, Mekka felé fordulnak: éppen azzal a kegyelettel tekintenek a magyar dalosok is azokra a derék magyar városokra, amelyek őket két évenként vendégeikül látják, s ahonnan a nemes versenyben legelsőnek ítélt dalosegyesület — az olympiai játékok győztesét illető olajfakoszoru gyanánt — az országos egyesület nagy aranyérmét viszi haza dicsőséges emlékül.

Két év óta a magyar dalosoknak „Kecskemét” a jeligeje.

S amidőn végre elérkezett az az óhajtvárt nap, amelyen a magyar dalosoknak az ország minden részéből összegyülekezett ezrei ünnepélyesen bevonulnak abba a városba, ahol a XVIII. országos dalosünnep le fog folyni, s ahol igazi szives magyar vendégszeretet és a magyar dalért lelkesülő testvéries érzés várja őket: természetes és illő dolog, hogy ezt a derék kedves várost legalább nagyjából megismerjék.

Hogy Kecskemét városának történetét, s a modern haladás minden terén való bámulatos fejlődését *alaposan* ismertessük: arra köteteket kellene összeírunk. Az alábbiakban tehát Kecskemét város multjának és jelenének, s nevezetesebb közművelődési és közgazdasági intézményeinek csakis

futólagos ismertetését kívánjuk adni, azoknak az adatoknak alapján, amelyeket Kecskemét város egykori nagynevű főjegyzője és történetírója: *Hornyik János*, s jelenlegi nagyérdemű polgármestere: *Kada Elek*, valamint *Bagi László* helyettes-polgármester, *Sándor István* városi főjegyző, *Eötvös Nagy Imre*, *Hanusz István*, *Kovács Antal* és *dr. Nagy Mihály* mindmegannyi jeles műveiből — mint a legközvetlenebb és leghitelesebb kútforrásokból — merítettünk.

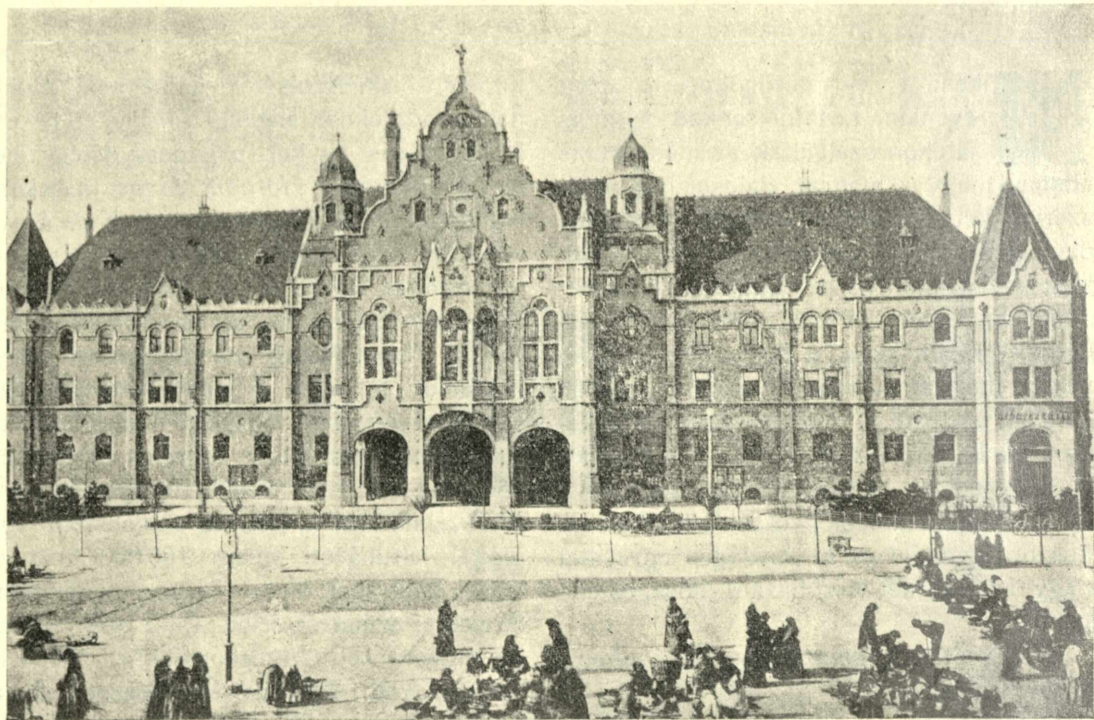
A Duna-Tisza közti végtelen síkságon, 580 hold területen fekszik Kecskemét, egykor szabad királyi, jelenleg törvényhatósági joggal felruházott város, 160.000 holdnyi óriási határával, azon a helyen, amely már Krisztus születése előtt 2—3 ezer évvel az úgynevezett bronzkorszakbeli népnek tanyája volt. Krisztus születésének ideje körül a Jazig népfaj (állítólag a mai Jászok elődei) települt le ezen a vidéken, s a történelmi kutatások arra mutatnak, hogy a Ptolomeus által felsorolt 6 jazig város közül vagy Pession, vagy pedig Partiscum a mai Kecskemét környékén feküdt.

A jazigok után a hunok, majd az avarok lakóhelye volt — aminek kétségtelen bizonyítékai az itt talált nagykiterjedésű avar temetők — míg végre, a csekély ideig tartó szláv uralom után, a honfoglaló magyarok ütötték fel sátraikat a híres *Kaszap-kút* környékén, amelynek érdekes regéjét Kada Elek ekként mondja el: „Mikoron Árpád, a honfoglaló magyaroknak az alpári csata után a földet osztotta, zúgolódott a csapat, melynek Kecskemét pusztája jutott

osztályul, — jobb nyilast óhajtottak, olyant, amelynek vize is van. Elővette ekkor Zalánverő kardját Kaszap, az öreg táltos, s addig hányta fel vele a silány homokot, míg abból üde víz bugygyant föl. Megízlette a nép és mivel jónak találta, megtelepült körülötte és annak pusztá vidékét gyümölcs-erdővé alakította. Ezóta emelkedett az ősváros, melynek őslakosai ma is azt tartják, hogy az az ember, aki a Kaszapkúton belül született.“

A vezérek korában Kecskemét már népes

tett kecske-métának, vagy kecskemenetnek, (kecskejárás), ami aztán idők folytán összezugorodott Kecskemét-re. Hogy mi alapja van e szóhagyománynak, azt ma már nehéz lenne eldönteni, de az tény, hogy a városnak ma is egy ágaskodó kecskebak a címere, s ez az alak látható a városnak egy — a XIII-ik századból fennmaradt régi pecsétnyomóján is, amelynek felirata: „S. Civitatis de Kecskemeth“ egyuttal azt is bizonyítja, hogy Kecskemét már a magyar királyság első évszázadaiban kiváltságok-

Kecskemét: Városház.

hely volt, amit a mai vásártéren volt e korbéli nagyobb arányú temető is bizonyít; — a Krisztus utáni 1000-ik évben pedig már jelentékenyebb szerepet játszhatott, mert a Szent István első királyunk által nyugatról betelepített iparosok a mai Burga-utca környékét — mely régi okleveleinkben Burgundia név alatt szerepel — szállták meg.

A város állítólag onnan vette a nevét, hogy az Árpádok idejében a királyi udvar kecskéi itt legeltettek, a Picsó forrás és a Névtelen jegyző krónikájában is említett Gyümölcsös erdő mellett, s azért nevezte-

kal bíró előkelő város (civitas), önálló helyhatóság volt.

Abból a körülményből, hogy a város, a honfoglalás után több századon át fejedelmi birtok volt és lakosai különféle szabadságokat élveztek: igen helyesen jegyzi meg Kada Elek, hogy ennek folytán a lakosokban mindinkább kifejlődött az egyéni önállóság, amely a fejlődésnek első alapfeltétele.

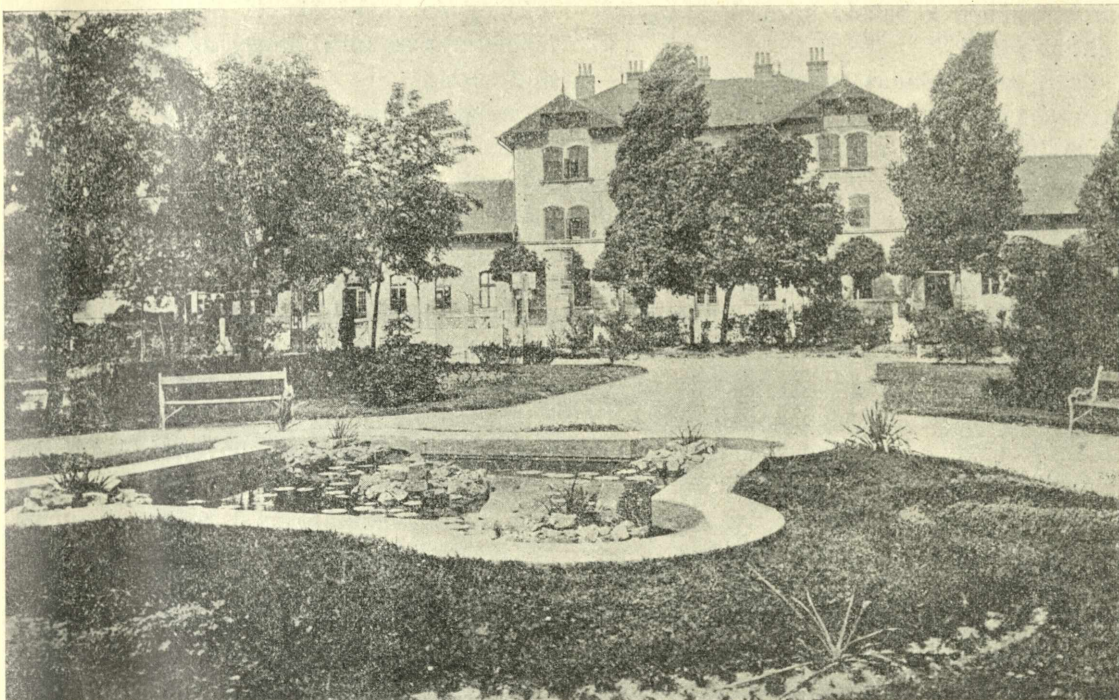
A tatárjárás veszedelmét Kecskemét sem kerülte ugyan ki, de ez a csapás a városra nézve nagy mérvben kárpótolva lőn az által, hogy a szomszédságában ekkor el-

pusztított hat magyar község a városba olvadt, mialtal lakossága és területe is jóval megnövekedett.

A mohácsi vész után Kecskemét is áldozatul esett a török pusztításnak. A város földig leégett, lakosai a nádasokba, erdőkbe húzták meg magukat, míg aztán lassanként visszaszállingózva, a török hódoltság alatt keservesen tengették életüket. A rettenetes zsarnokság, a török birák örökös zsarolása és szipolyozó rendszere utóbb már oly elviselhetlenné tette helyzetüket, hogy 1597-

tettezeje, a minden irányban való halaadás várát felépítette.

Ettől kezdve Kecskemét városa szellemileg és vagyoniilag egyaránt gyarapodott. Már 1600-ban tanügye — az akkori viszonyokhoz képest — magas fokon állt. Helyhatósági szabályai rendkívül józanésről és szabadszellemtől művelődésről tesznek tanúságot. A közigazgatás élén álló áldozatkész polgárai, életük és vagyonuk kockáztatásával örököden a város érdekei fölött. Iparosainak czéhszabályzataiban körülírt

Kecskemét

ben a kecskemétiak már azon a ponton voltak, hogy örökre elhagyják ősi fészüküket.

Ebben az időben vonult át a város határán a török birodalomnak akkori új uralkodója, a nagyeszű II. Mahomed szultán, aki a város lakosainak nyomorúságos helyzetét megismervén, az előljárók kérelmére nemcsak megszabadította a várost az elviselhetlen terhektől, de annak terjedemesebb önkormányzati jogot is biztosított.

Ez az önkormányzati jog volt az az alap — mondja ismét Kada Elek — amelyre az itt élő magyarság világos esze és hatalmas

intézkedései érthetővé teszik az akkori kecskeméti iparosok messzeföldre terjedő hírnevét. Földművelése, jószágtenyésztése, bor- és gyümölcsstermelése nagy kiterjedését eléggé mutatja, hogy több mint 50 négyzet-mértföld területen gazdálkodik. A Fehértó partján hetekig tartó oly vásárokat tart, ahol a Nyugat kereskedői a keleti karavánokkal találkoznak. Jószágtenyésztő gazdái, a morvaországi vásárookra hajtott egész ménesek és gulyák számára, Nagyszombat mellett, csupán a jószág kipihentése czéljából, az ország határán egy egész pusztát bérelnek. Törzsökös magyar

jószágkereskedői, tőzsérei, Konstantinápolytól kezdve, egészen Morvaország északi részéig ismeretesek s maguknak királyi szabadalomlevelet szereznek. Az igazságszolgáltatásban, a vallásos békében, erkölcsökben és a polgári egyetértésben, mely a közérdek előmozdítását tűzi ki főczélul, páratlanok.

Egyszóval: míg az ország nagyrésze sanyarog, ezek a török rabiga súlyát bölcseségükkel nemcsak megkönnyítik, de olyan korszakot alkotnak, amely a város történelmében a haladó korszakok egyikeként szerepel.

Ez a szép haladás azonban — sajnos — nem sokáig tartott. A török uralom megszünte után bekövetkezett a hazánk történetében általában oly keserű emlékü az a korszak, amely a gyülevész német zsoldosok fosztogatása, rablása, gyilkolása és hallatlan embertelenségei folytán átkozottabb emlékezetű a török és tatár pusztításoknál, mert a vagyonán és életén kívül el akarta venni, meg akarta ölni azt is, ami ennek a népnek éppen a legnagyobb erőssége volt: a magyar szellemet.

Az egész országot leigázní akaró német önkényuralom szörnyűségeit tetézték a zsivány ráczhadak borzasztó pusztításai, amelyekről — az egész alfölddel együtt — Kecskemét is igen sokat szenvedett.

A másfél százados török uralomnál sokkalta rosszabb volt a még ennél is tovább tartott német uralom, mert ez Kecskemét városát is erkölcsileg és anyagilag visszavetette, tönkretette, úgyannyira, hogy az 1848-iki szabadságharcot követő osztrák elnyomatás szomorú korszakának letűntével, az alkoumány helyreállítása után még egy évtized múlva is alig tudott elmaradottságából felvergődni.

Hiszen még ezelőtt harmincz évvel Kecskemét falu benyomását gyakorolta a nyugateurópai idegenre. Belterületét a régi kor sánczmaradványa, egy bűzhödtt árok vette körül. Járdanélküli fapadlós utczái télen feneketlen sárban úsztak, annyira, hogy nem volt ritkaság, ha télvíz idejében főutczája közepén a szó szoros értelmében sárba fuladtak a lovak. A nádasviskók által képezett görbe utcák és zugok között alig

akadt szemre valóbb díszes épület és még a központ, a piacz is oly képet mutatott, amely legkevebbé sem tanusította a modern haladást. A kényelmi igények kielégítéséről, a társadalmi élet fellendüléséről, az irodalmi és művészeti élet fejlesztéséről szó sem lehetett, mert hisz az a város, amely nem érezte akkor szükségét az utcák kövezésének és tisztántartásának, az utcák világításának, az üdülésre alkalmas sétányoknak, a színház és közművelődési egyesületeknek és a fejlődésre szükséges más egyéb eszközöknek, az a város nem léphet arra az útra, amely az igazi haladás felé vezet.

Annál csudálatra méltóbb az az óriási változás, amely három évtized — egy város életében aránylag rövid idő — alatt Kecskeméten bekövetkezett.

A hosszas tespedés után öntudatra ébredve, vezérférfiai és a haladás iránt nagy érzéket tanúsító képviselőtestülete komoly akarattal hozzáfogtak a nagy munkához, a városnak minden irányban való átalakításához. Első teendőjük volt a város pénzügyeinek alapos rendezése és eme rendezés alapján a fejlődési irány meghatározása.

A komoly elhatározás és a komoly munkásság biztos alapokon nyugodván, az üdvös eredmény el nem maradhatott és így a haladás eszközei egyik a másiktól folyva, rendszeres egymásutánban következve, ma már oly képet tárnak elénk, amelyre Kecskemét városa annál büszkébb lehet, mert azokat a nagy és nevezetes alkotásokat mind a saját erejéből teremtette.

A város birtokainak jövedelmezősége fokoztatván, a czélok elérésére nagyobb anyagi erő vehető igénybe, anélkül, hogy a polgárság közterhei fokoztatnának.

A város évi költségvetése ma már a három millió koronát megközelíti.

De ennek az összegnek meg is van a látható hatása.

A Lechner műépítész által tervezett s Lechner és Pártos által épített városháza, a magyar stíl szempontjából korszakalkotó építkezés, s közgyűlési terme művészi nevezetesség. Színháza építkezés és berendezés szempontjából a nyugateurópai hasonló nagyságu városok színházaival versenyez.

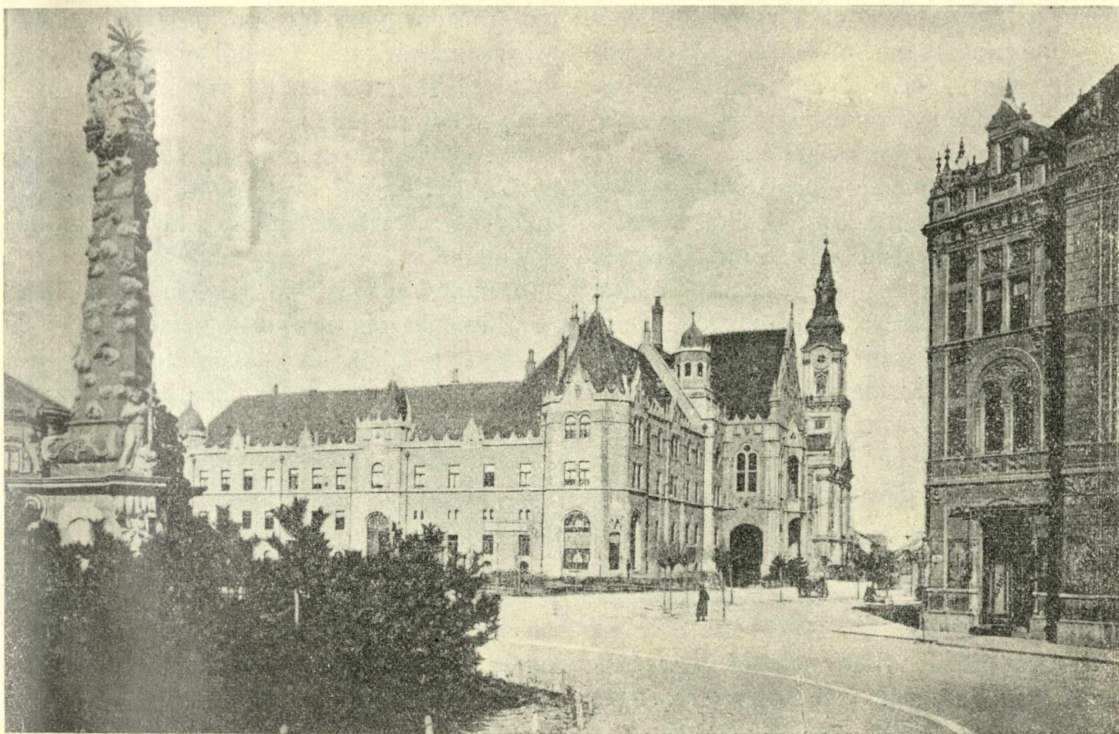
A római katolikus nagytemplomnak művészeti átalakulása Roskovits Ignác hírneves művészi kezébe volt letéve. A református kollegium, mely évtizedeken át mint befejezetlen épület dísztelenkedett, ma már az egész környékkel együtt át van alakítva s újabb nagyobbmervű átalakítása küszöbön áll. A református templom mellett levő dísztelen boltok helyébe díszes bazár épült. Főutcái (melyek mind a központból sugároznak ki, s ma is ugyanazok, amelyek századokkal ezelőtt voltak, azzal

5000 gyermeket oktat, — s a pusztákon 25 épület 104 osztálylyal, amelyekben 28 tanító negyedfélezer gyermeket tanít.

Van alsófokú ipar- és kereskedelmi iskolája, 10 ipari és 3 kereskedelmi osztálylyal.

A női kézimunkák iparszerű üzésének elsajátítására szolgál a női ipar-iskola és a szőnyegszövő iskola, mely a város által tenyésztett juhok és angora-kecskék gyapját dolgozza fel.

Az okszerű gazdálkodás elméleti és gyakorlati ismereteinek terjesztéséről a

Kecskemét.

a különbséggel, hogy az utcák végein alkalmazott nagy rácskapuk, melyek régi időben éjjelre bezárattak, ma már a külső sánczok nyitott árkaival együtt eltűntek), részben keramittal, részben gránit és trachit kockákkal, részben mack-adam rendszerrel vannak kövezve. A város egész területe villanynyal van világítva, mely világítást a város saját gyára eszközli.

A tanügy magasabb fejlődéséről tanuskodnak nagyszámú tanintézetei.

Van 4 kisdodóvodája, — az elemi oktatás céljaira a városban 9 iskolaépülete 42 osztálylyal, amelyekben 45 tanító közel

földmíves-iskola, a szőlőművelésben való szakszerű kiképzetéséről pedig a vinczellérképző-iskola gondoskodik, amely két tanintézet a Duna-Tisza közének gazdasági fejlődése érdekében igen áldásos hivatást tölt be.

Egy palotaszerű díszes és teljesen modern berendezésű épületben van a polgári leányiskola.

A város legrégebbi középiskolája a református főgymnásium, amelynek a Tolnából menekült Búzás Mihály predikátor és a vele jött diákok 1599-ben vetették meg az alapját. A piaristák vezetése alatt álló róm.

kath. gymnasiumot 1713-ban gróf Koháry István altábornagy és országbíró alapította, — főgymnásiummá pedig — a város segítyezése mellett — a róm. kath. egyházközség áldozatkészsége tette és építette ki.

A város által 1855-ben alapított alreáliskola megszűnte után, 1870 óta fokozatosan fejlődött és 1879-ben nyert betetőzést a 8 osztályú állami főreáliskola.

A református jogakadémia a múlt század harminczas éveiben kezdte meg a rendszeres jogtanítást. A szabadságharcz alatt és után, egész 1863-ig szünetelt ugyan benne a jogi oktatás, de a városnak bőséges áldozatkészsége folytán — sok viszontagság után — négy évfolyamú, teljes jog- és államtudományi karral ujonnan szervezve, most már 35 év óta működik.

A felsorolt tanintézeteken kívül van még Kecskeméten siketnémák és vakok intézete s egy városi zeneiskola is. S mindezeknek a tanintézeteknek részint teljes fenntartására, részint segítyezésére, a város több mint 250.000 koronát áldoz évenként.

Kecskemét város lakossága a közgazdasági téren való ritka előhaladásának köszönheti legfőképpen anyagi jólétét és a városnak szinte páratlan módon való fellendülését.

A lakosság ezer éven át fenntartotta honfoglaló őseinek legfőbb foglalkozási ágát: az állattenyésztést.

A XVI. század előtti időkből nincsenek amaz idők gazdasági viszonyairól részletes felvilágosítást nyújtó írott okmányok, de a mohácsi vész utáni időkből fennmaradt gazdag adatai annál inkább bizonyítják, hogy a XVII. és XVIII. században Kecskemét egyike volt Európa legkiterjedtebb jószágtenyésztő és jószágkereskedő helyeinek.

Szarvasmarháinak mennyisége akkoriban majdnem tízszerese volt a mai állományoknak. Ami nem is csoda, mert 1677-ben még 319.000 kataszt. holdnyi területen űzték gazdálkodásukat, s ily óriási terület, abban az időben — a gyér népességi viszonyok mellett — csak állattenyésztésre volt felhasználható. Ennek a rengeteg nagy területű földnek legnagyobb részét haszonbérben birták, s a jászkunok megváltakozásakor (redemptio) 1745-ben vesztették el,

de a város határa még ez időtől fogva is 160.000 hold maradt.

E roppant terület jó részét örökváltság útján szerezte meg a város, melyet — az 1840-iki országos örökváltságot több mint egy századdal megelőzve — a gróf Aspremont nemzetséggel 1724-ben kezdett meg, és sok száz családdal másfél századig folytatott és 1868-ban fejezett be.

A szarvasmarha tenyésztés iránt való nagy kedv még a XIX. század első felében is megvolt, sőt mondhatni elsőrangú volt az országban, amit igazol az is, hogy a mai mezőhegyesi legjobb magyar jellegű szarvasmarha attól a fajtól ered, amely a kecskeméti Csernusoktól származott az ország keleti részében.

Hasonlóképpen híres volt lótenyésztése is. A megmaradt okmányok nemcsak a ménesek sokaságát, de azok kiválóságát is igazolják.

A múlt század első felében azonban a marhatenyésztés nagyot hanyatlott, mivel egyrészt mindinkább nagyobb területek kerültek szántás-vetés alá, másrészt pedig a birkatenyésztés emelkedett, ami által az alkalmas legelők részben fogytak, részben a birkajárások által tetemesen megrosszabbodtak.

A jószágtenyésztés fellendítése céljából a város újabban közel 24.000 hold legelőt bocsát a lakosság használatára, s gondoskodik ennek folytonos javításáról és a legjobb apaállatok beszerzéséről, s városi gulyát és ménest tart fenn, hogy a fajjavítást ez által is előmozdítsa. Az utóbbi időben a város, a bokharai karakul kosokat, fekete juhokat is tenyészt, amelyeknek bárányai a híres asztrakán-bőröket szolgáltatják.

Pusztái között leghíresebb a bugaczmónostori pusztá, amely kiváló szépségű alföldi táj, s amely pusztának pásztorélete még igen sok — nagyrésztben már veszendőbe indult — ősi magyar jelleget őrzött meg.

A gabonatermelés csak a múlt század második felében kezdett emelkedni, amikor a vasút kiépítése által Nyugat-Európa felé a kiviteli kereskedést biztosító útja megnyílott.

Tekintetbe véve azt, hogy a zöldségtermelésnek nagy jövője van, mert a népesség szaporodásával az intenzív gazdálkodás is fokozódik: mindent elkövetett a város arra nézve, hogy oly gyár létesíttessék a városban, amely a zöldségnek fokozottabb értékesíthetése által eme termelési ág művelésének terjesztését előmozdítja. A gyár — mely gyümölcs konzerválására is be van rendezve — már működik, s remélhető, hogy az élelmes kecskeméti nép belátva a zöldségtermelés kiváló fontosságát, eme

egész erdőséget képezett. — Csaknem kétségtelen tehát, hogy a kecskeméti népnek a gyümölcs- és szőlőtermelés iránt való előszeretete egész az ősidőkig vezethető vissza. S mily belátásra vall Kada Eleknek az a megjegyzése, hogy a kecskeméti nép jellemének tanulmányozásánál ez a körülmény nagy figyelmet érdemel. Mert az az ember, aki a gyümölcsöt és szőlőt előszeretettel műveli, nemcsak értelmes, de a kedélye is sokkal nemesebb. S ami az egyesre nézve áll: ugyanaz áll az összességre is.

Kecskemét: Igazságügyi palota

termelési ágnak fokozottabb növelésére fogja magát ráadni.

Habár az egész környéken a mezőgazdasági kultúra viszi a főszerepet, azért ezzel mégis egyenrangúnak tekinthető itt a gyümölcs és szőlőtermelés, amely jövedelmezőség tekintetében előre láthatólag túl fogja szárnyalni a gabonatermelésből várható bevételeket.

Történelmi okmányilag beigazolható, hogy azon a határon, amelyen jelenleg a városnak szikrai szőlőtelepe van, már 800 évvel ezelőtt szőlőskertek voltak, s ebből jogosan következtethető, hogy a szőlővel együtt művelték már akkoron a gyümölcsöt is, a mely a honfoglalás idejében éppen ezen a tájékon — habár vadon is —

A XVI. és XVII. századbeli okmányok tanúsága szerint a város, azokon a helyeken, ahol a talaj homokosabb, félkör alakban szőlőskertekkel volt övezve.

S nemcsak mennyiségre nézve volt nevezetes az akkori gyümölcs- és szőlőtermelés, de minőségileg is elsőrangúnak mondható. Már abban az időben, amikor a törökkel a legszorosabb összeköttetésben voltak, ezek révén a délvidék legkiválóbb szőlőfajtáit hozták be és honosították meg.

Hogy Kecskemét városának gyümölcskereskedése főleg az utóbbi években oly rendkívül nagymérvűvé fejlődhetett: erre nézve az eszme és az úttörés érdeme *Handtel Károly* gyógyszerészé, aki — mint minden szép és nemes iránt lelkesedő, ki-

váló tevékenységű férfiú — a legnagyobb erélyvel buzgólkodott azon, hogy a gazdasági érdekeket felölelő és gyámolító egyesület alakíttassék és a gyümölcsnek külföldi piacz szereztessék. A hasonló gondolkozású derék férfiak közreműködésével meg is alakult a Kecskeméti Gazdasági Egyesület és a gyümölcskereskedelem is megindult, de a kezdeményezők nem lévén tulajdonképpen kereskedők, a gyakorlat hiánya meddővé tette a kísérletet.

Annak az óriási forgalomnak, amely ma már Kecskemét gyümölcspiacját úgyszólván európai hírnévre emelte, egy nemrég elhunyt szerény gyümölcskereskedő: Kecskeméti Hercz vetette meg az alapját, aki nem elégedett meg azzal, hogy a gyümölcs csak kis távolságra, régi rendszer szerint, úgyszólván kofaszerűleg szállíttassék, hanem gyakorlati érteke felismerte ennek az üzletágnak nagy horderejét, s külföldi összeköttetéseket keresve és találva, merészen belevágott abba a kísérletbe, hogy a kecskeméti gyümölcsöt a nyugat-európai és az oroszországi piacokra szállítsa, — s ez a törekvése — fáradhatatlan kitartása után — nemcsak rá nézve járt haszonnal, de az ő példája másokat is követésre buzdított; — így azután lassanként megszorodtak a helybeli gyümölcskereskedők, s azok a német, olasz, lengyel és orosz kereskedők is, akik nagy gyümölcsstermés idején személyesen szoktak Kecskemétre ellátogatni.

Ez idő szerint a város határában 12.000 kataszteri hold terület van szőlővel és gyümölcsfával beültetve s ennek a területnek legnagyobb része kisebb birtokosoké, — de vannak nagyobb birtokok is, amelyek mintaszerűleg kezeltetnek. Elsősorban említhetők az utóbbiak közül az állam tulajdonát képező és alsófokú vinczellériskolával összekapcsolt 200 hold területű „Miklós-telep“, mely főleg a vesszőtermelést műveli. A város maga is jó példával jár elől, mert szikrai birtokán jelenleg már 200 holdnyi terület van a legnemesebb fajú szőlőkkel beültetve, mely terület 400 holdra fog kibővítettetni. Telepítési szempontból kiválóan fontos a Helveczia-telep, melyet Wéber Ede kezdeményezésére egy svájci társulat alapított. E mellett van a Kecskeméti Gyü-

mölcs- és Szőlő-Szövetkezet több száz holdnyi telepe, amelynek nagyrésze, a város közéletének egyik legkiválóbb s a gyümölcsészet terén legszakavatottabb férfija: idősb Katona Zsigmond személyes vezetése mellett ültetett. A magán birtokosok között kiválóbbak: Klaber Mórnak 1000 holdas telepe s Mathias Jánosnak Katona-telepi szőlője, amely az új szőlőfajok előállítását ma már világhírré emelte s homoki borainak minősége oly kiváló, hogy a külföldi kiállítások legelső kitüntetésével van elhalmozva.

Jobb gyümölcsstermés idejében naponta 100—130 vasuti kocsival szállítják el a barackot s a kiváló minőségű almákat, amelyek a nyugatról importált leghíresebb fajokkal is bátran versenyezhetnek. Juliustól kezdve késő őszig mindig forgalmas és rendkívül érdekes a gyümölcspiacz, de aki meg akarja nézni: annak korán kell felkelnie, mert a vásár — villamos ívlámpák fénye mellett — éjfél után 1—2 órákor már megkezdődik, s reggel 7—8 órákor már rendszeren csak a hulladék jelzi a piacz helyét.

Mindezekből eléggé kitűnik, hogy a gyümölcs- és szőlőtermelés tekintetében Kecskemét városa a legelső helyen áll az országban, s ezeknek folyvást növekvő virágzása a jövőben még nagyszerűbb eredményekre fog vezetni.

S ez mind csak azt bizonyítja, hogy a régi sövényfalak között csudálatos erő tartotta fenn magát, amely mindent megszerzett, amit mások elvesztettek s gazdagságának alapjait a homokföld megszerzésében bölcs előrelátással kereste és találta meg.

Ami a város iparát illeti: már előbb is volt róla szó, hogy már Szent István király telepítette le ide a nyugatról jött külföldi iparosokat; — Kecskemét város történetének nagynevű írója: Hornyik János pedig említi, hogy már a XVI. század végén, az akkori korhoz és viszonyokhoz képest igen fejlődött ipara volt Kecskemétnek és pedig a mindennapi élet szükségleteit szolgáló iparágakon kívül olyan iparágak is virágoztak, amelyek a magasabb izlést és fényűzést is kielégítették.

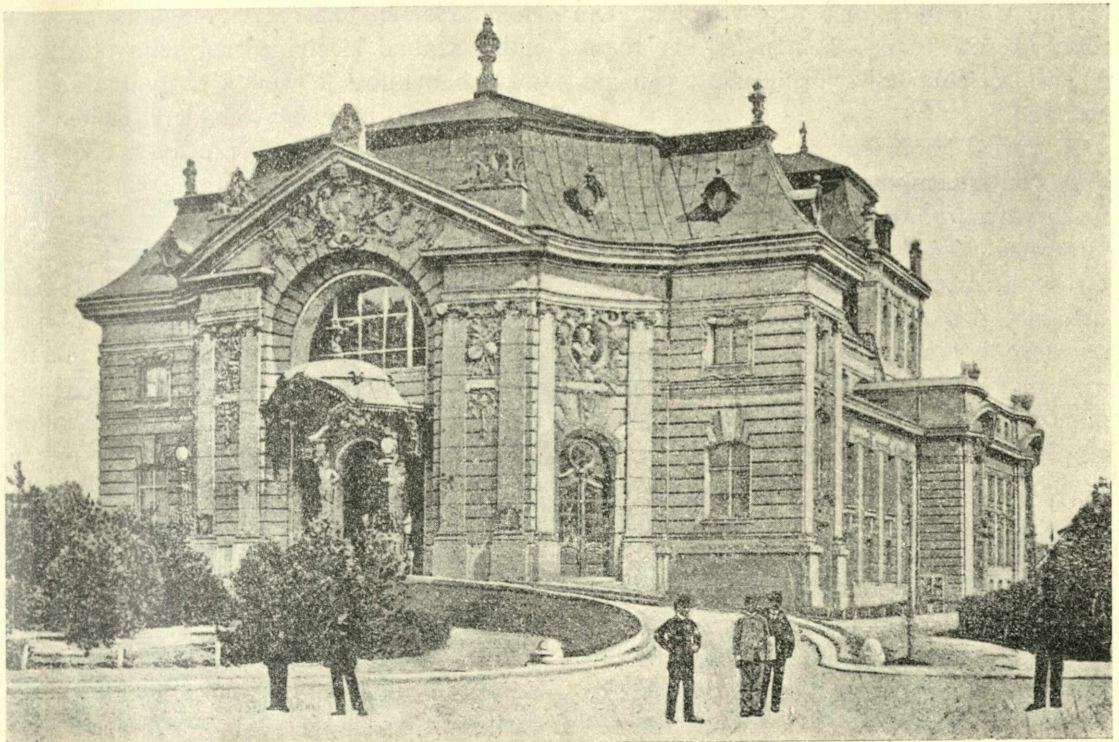
A szücsök, szabók, kovácsok, szappanosok, csizmadiák, szatócsok, gombkötők,

ötvösök valamennyien saját czéh-szervezettel bírtak, s ezeknek szigorú szabályait — legtöbbször önérdékből, ellenszolgálatképpen — az akkori török basák és a városi hatóságok is megerősítették.

Különösen híresek voltak és igen virágzó üzletet folytattak a XVI. és XVII. században a kecskeméti ötvösök. Iparuk tiszta magyaros jellegű műipar volt, s nemcsak Magyarországon, de a külföldön is nagy hirre és tekintélyre tettek szert remek készítményeikkel, meglepően szép alkotásaikkal.

Az utóbbi időben a gyáripár is örvedetes lendületnek indult Kecskeméten. A városnak már régebbi vállalata a gőztéglagyár. Ez tette lehetővé annak idején a város rohamos fejlődését és kiépítését. Bár később, a magánvállalkozás útján épült téglagyárakkal szemben vesztett a jelentőségéből, de azért ma is hatalmas eszköz a város kezében, az építkezés olcsóbbá tételére, s árszabályozó hatása a lakosság javára is érvényesül.

Nevezetes és igen nagy fontosságú vállala-

Kecskemét: Városi színház.

kal. Annál sajnálatosabb, hogy ez a híres iparág ma már teljesen kihalt.

A felsorolt és egyéb a közszükségletek kielégítésére szolgáló iparágak úgy a multban, valamint — a változott viszonyokhoz képest — a jelenben is, mindig dicséretesen megállták a helyüket.

A kézműipar azonban napjainkban Kecskeméten is — úgy, mint országszerte mindenütt — válságos helyzetbe jutott, egyrészt a tömeges gyári termelés, másrészt a társadalomnak a hazai ipar iránt viseltető közönytől.

lata a városnak, a közvilágítás javítása s a várható jövedelemnek a városi pénztár részére — tehát közczélokra — való biztosítása érdekében létesült városi villanygyár, amely ma már összesen 1200 lóerőt képviselő gépeivel s 1,600.000 koronányi befektetésével, a vidék legnagyobb villanytelepei közé tartozik. Ez a vállalat tette lehetővé a világítás megjavítását és azt, hogy ma már a külvárosok is élvezik a villanyvilágítás előnyeit. A városháza, a színház, egyes iskolák és más épületek világításán felül, utczákon és tereken, a

mult év végén 156 ívlámpa és 18.799 izzólámpa volt elhelyezve. A magánfogyasztók száma 875 volt.

A városi műjégyár sem egyszerű iparvállalat, hanem egyuttal egészségügyi intézmény is. Ez szolgáltatja a lakosság részére, valamint a kiterjedt baromfikereskedelemnek is — a leölt baromfiak külföldre szállításához okvetlenül szükséges — tiszta, mesterséges jeget.

A már előbb említett zöldség- és gyümölcskonzervgyáron kívül — amely nagysága és legújabb rendszerű berendezése folytán e nemben első az országban, van több szesz-, eczet-, keményítő- és téglagyára is. Több új gyár jelenleg van alakulóban.

A város kereskedelme — amint előbb már szintén említve volt — régentén főleg a szarvasmarha, ló, juh és sertésre irányult. Országos vásárai két hétig, sőt tovább is tartottak, s olyanok lehettek, mint aminőnek mai napság Oroszországban a nisni-nowgorodi vásárt leírják. Beél Mátyás azt írja róluk: „Alig van város Magyarországon, melynek árusai eladás, vagy vétel végett ide el nem jönnének.“ Gyümölcs-, bor- és baromfikereskedelme is régi.

Jelenleg úgy a bel-, valamint a külföldi forgalomban nagyban úzi a kereskedést a lakosság a friss főzelék, zöldség és gyümölcsön kívül főleg tojás, élő baromfi, frissen vágott húsnemű, liszt, bor és bormust, gomba, burgonya, szalonna és zsirnemű, pálinka, szesz és egyéb árukban.

Építkezési tekintetben Kecskemét városa valósággal amerikai mérveket mutat.

A Gyümölcs-, ujabban Széchenyi utcán volt homoki kápolnáról, amely 1794-ben a nagy tűzvész alkalmával leégett, a szóhagyomány azt tartotta, hogy Szent István király által állított fogadalmi templom volt.

Legrégibb épülete a szent Ferencz-rend birtokában levő, XV. századbeli hajdani plebánia templom, amelynek használata fölött 1564-ben, az akkor már róm. kath. és lutheránus keresztény felekezetekre osztott város és az egyházak előljárói között, a máig is eredetiben meglévő szerződés kötött. A sok dúló vihar után megmaradt másik ősi épülete: az 1680-ban épült refor-

mátus templom. Egyéb számot tevő épülete nem is volt más, mint a mult század első éveiben épült róm. kath. nagytemplom, a reformátusoknak a harminczas években ujonnan épült kollegiuma, a kegyesrendiek temploma, zárdája, iskolája és a többi templomok.

Az 1746-ban épített régi városháza, minden rendszer nélkül összetoldozott-foldozott ősi kaszárnyaként helyezkedett el a mostani új városháza helyének egyik részén.

Mikor József nádor, másfélszázaddal ezelőtt, a Nagy-Kőrösi-utcán a városba jött, hogy véleményt szerezzen magának a városnak a szabad királyi városi czim elnyerése iránt benyújtott kérvénye tárgyában, az ott látottakon e szavakra fakadt: „Tamen non habet communitas vestra formam civitatis.“ (Hiszen községteknek nincsen város képe.)

S az a város, amely még ezelőtt harmincz évvel is a falu benyomását tette: — ma egyike az ország legcsinosabb városainak. A girbe-gurba utcák, az alacsony kis viskók eltűntek, s széles egyenes utcák, modern berendezésű gyönyörű középületek, egész palotasorok keltik fel bámulatunkat. Ha olyan lakosa jönne haza valahonnan, aki 25—30 év előtt elköltözve, azóta nem látta Kecskemétet: bizonyára nem ismerne a saját szülővárosára.

Ennek a megújulásnak, ennek a minden téren való bámulatos előhaladásnak alig van párja az országban.

A régi sövényfalak között csodálatos erő tartotta fenn magát, mely mindent megszerzett, amit mások elvesztettek, s gazdagságának alapjait a homokföld megszerzésében bölcs előrelátással kereste és találta meg.

Kecskemét város közművelődésének s lakossága ész- és jellembeli ritka fejlettségének bizonyára leghatalmasabb tényezői voltak a már előbb felsorolt és részben már századok óta, habár más szervezetben fennállott tanintézetek, amelyekről helyesen írja Páthy Károly, hogy: „Kecskeméten nem a királyi kegy, nem az államhatalom ereje, nem a főpapok bőkezősége hozta létre az iskolákat, hanem igenis létre hozta — nem egyszer éppen a tényezők ellenére — a lakosság áldozatkészsége és azon

józan felfogása, mely ez ismeretekben a nemzet egyik leghatalmasabb fegyverét látja.“

A Kecskemét városát ért temérdek mindenféle csapás, török, tatár, rácz dúlások, pestis, tűzvész, futóhomok veszedelmei között valóságos csoda, hogy a város közmívelődése, gazdasági előhaladása és társadalmi élete annyira kifejlődött. Ez a csoda abban a szívósságban és életerőben találja magyarázatát, amely e város lakosságának mindenkor sajátja volt, s a haladás iránti

mányolása ellen a nyomorban levőket megvédelmezze: 1886-ban — az összes magyarországi városokat megelőzve — felállította a városi zálogintézetet, amelynek jótékony hatása rövid idő alatt mutatkozott, mert a magánzálogházak hamarosan megszűntek, s újak azóta sem alakultak. Az intézet czélszerű újra szervezése folytán, a városi zálogház most már évenként még 5000 koronán felüli jövedelmet is juttat a közcélokra.

A városi cselédszerző intézetet 1904-ben

Kecskemét : Rákóczi-utca.

vágyat és érdeklődést minden időben gondviselésszerűen fenntartotta.

Mintha csak a mesebeli hét mértföldes csizmában indult volna neki: oly óriási léptekkel haladt Kecskemét minden téren és minden tekintetben előre.

A nem is oly régen még méltán lekicsinyelt „fészek“ ma már több olyan közhasznú és áldásos intézményt létesített, amelyeknek felállításáért országszerte Kecskemétet illeti az elsőség dicsősége.

Igy — hogy a legszegényebb néposztály szorult helyzetén segítsen és az uzsorakamatra dolgozó magán-zálogházak kizsák-

szintén Kecskemét szervezte először. Ennek célja: a magán-cselédszerzők működéséből származó bajoknak megszüntetése. Tehát valóságos jótétemény a cselédet tartó háztartásokra, de magukra a cselédekre nézve is, akiknek részére cselédmenhelyt is állított, ahol a szolgálatban nem álló cseléd, naponként 20 fillérért kényelmes és nyugodt szállást kap, mi által a nőcselédet megmenti az erkölcsi zülléstől és a lelketlen kizsákmányolásoktól.

A város humánus gondoskodása kiterjed a 48-as öreg honvédekre is. Azokat a kecskeméti 48-as honvédeket ugyanis, akik a

miniszterium által előírt körülményes módon nem tudták igényjogosultságukat igazolni, s e miatt az állami segélytől elestek, a város már évtizedek óta a saját pénztárából segíjezi. De mivel ez a segély is csekély volt, 1905-ben, Sándor István városi főjegyzőnek nemes lélektől vezérelt indítványára a városi közgyűlés azt a határozatot hozta, hogy évről-évre állandósítja a városi költségvetésben e címére előirányzott összeget, s miután természetesen évről-évre kevesebb lesz az elagott „névtelen hősök“ száma: így aztán minden évben több segély jut a még életben maradtaknak, s így aztán minden támogatásra szorult 48-as öreg honvédnek hátralévő napjaira biztosítva van a tisztességes megélhetése.

Egészségügyi intézményei sorában, követésre méltó szép például szolgál Kecskemét városánál az orvosi hivatal ingyenes rendelése is. A városházán levő orvosi hivatalban, minden délelőtt, óránként felváltva, 4 tiszti orvos tart rendelőt. Itt jelenik meg a szegényebb sorsu nép, az orvos megvizsgálja, betegségének kezelésére kioktatja, szükség esetén megírja a receptet, melyre — a szomszédos rendőrkapitányi hivatal igazolása mellett — gyógyszer is díjtalanul kap. Évenként mintegy 10,000 recept készül ily módon; — pedig ebben a számban nincsenek benne a foghuzások, kisebb műtétek s azok az esetek, amelyekben gyógyszerre nincs szükség, — s nincs benne a szegénysorsu súlyos betegek gyógyítása sem, akiket a tiszti orvos lakásukon keres fel.

Szerencsés és igazán irigylésre méltó város ez, amelynek hatósága nem a paragrafusok csavarásán töri a fejét, hanem a való életet helyesen és nemesen felfogva, azt tanulmányozza, azt keresi: miben mozgathatja elő a lakosság jólétét.

S a kecskeméti nép valóban boldog is, amennyiben csak emberileg boldog lehet.

Annak a közel 70,000 lélekből álló lakosságnak óriási nagy többsége, derült megelégedéstől sugárzó arczczal, főnséges lelkinyugalommal, önértzetesen emelt fővel, méltóságos lassusággal sétálja végig a „hírös város“ szebbnél-szebb utcáit, s

gyönyörködve figyeli a szinte napról-napra növekvő jólétet, haladást, s magának és polgártársainak látható gyarapodását.

Mert a kecskeméti ember — s különösen a lakosságnak csaknem felét tevő tanyai része, amely a városnak másfélszáz-ezer holdas határában és szőlőiben szét-szórva fehérlő tanyákon lakik — valóban gyarapszik s meglátszik rajta, hogy kecskeméti voltára szinte büszkének érzi magát.

S méltán büszke is lehet, mert Kecskemét városa valóban ritkítja párját az országban. Hát ha még majd egy pár év alatt felépül a már részint megkezdett, részint tervbe vett többrendbeli monumentális alkotás: a vízvezeték, a csatornahálózat, az új városi kórház, az új közbűgőhid, az országos tébolyda, — akkor kell majd megnézni ezt az ifjú tetterőtől duzzadó, újabb és újabb nagyratörő tervek megvalósítására munkálkodó várost!

Önkéntelenül tolúl ezek után előtérbe az a kérdés, hogy kinek, minek köszönheti hát Kecskemét városa, a szellemi és anyagi téren egyaránt rendkívülinek mondható előhaladását, közjólétét, boldogulását?

Köszönheti első sorban az ő munkás, józan, takarékos, s minden jóra és szépre fogékony népe becsületes igyekezetének, s köszönheti annak a ritka szerencsének, hogy — az elődökről most nem szólva — különösen a lefolyt negyedszázad alatt oly lelkes, becsületes, széles látókörű és a szó igazi értelmében okos férfiak irányították, intézték, vezették a város közügyeit, akiknek vállalkozási szelleme, kezdeményezési bátorsága, szívós kitartása egyenlő nagyságú volt praktikus előrelátásukkal, nemes ambíciójukkal és önzetlen jóakarattal, s akik a város történetében, alkotásaik által örökké emlékeztetessé tették nevüket.

Csak kettőt, a két legkiválóbbat említjük ezek közül itt fel; a városnak előbbi és jelenlegi polgármesterét.

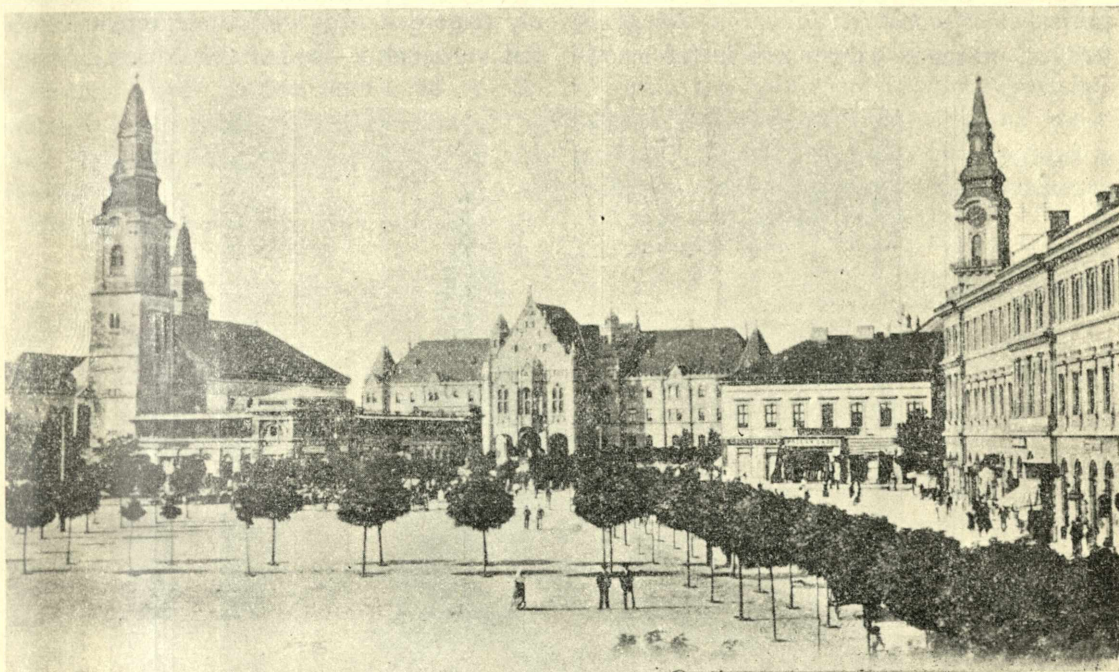
Lestár Péter, Kecskemét város előbbi polgármestere nehéz körülmények között vette át a város ügyeinek vezetését. A törvényhatósági közgyűlés terme a politikai küzdelmek meddő vitáinak harcztere volt abban az időben. S az egymással tusakodó politikai pártok nem vették észre, hogy a

haza sorsán vajmi keveset lendítő szenvedélyes vitáik helyett jobb és szükségesebb lenne, ha a saját bajaikkal törődnének.

Lestár feladatául tűzte ki, hogy a harcban különben is elfáradt küzdő felek között békét teremt s a város pénzügyeinek megbillent egyensúlyát helyreállítja. Súlyos feladat volt mindkettő, de Lestár mindakettőnek emberül megfelelt. Különösen a város tanügyének előmozdítása köszönhet igen sokat a Lestár derék munkásságának. Ő mondta a múlt század nyolczvanas éveiben

gész és történettudós, mindenek fölött pedig *ember*, a szónak legnemesebb értelmében épp oly otthonos a város szövevényes és nagyon is különleges közigazgatásának vezetésében, mint a nagyszabású közigazgatási vállalatok szervezésében. De mégis talán főleg a város közművelődési és humanitárius ügyeinek nagymérvű előbbrevitele, a város szépítése és fejlesztése az a tér, ahol az ő nemes alkotású talentuma leginkább kitűnik.

A pompás új városháza, a gyönyörű ál-

Kecskemét : Deák-tér

a várost meglátogató magyar írók és művészek társaságának: „Ha magunk viskókban lakunk is, iskoláinkat palotákban helyezzük el. Ebben a város és a felekezetek versenyeznek egymással s ezek az első szent helyek templomaink után.”

Lestár Péter megérdemli, hogy haló porában is áldja emlékét az ő szeretett városa, amelynek jóléteért annyit és oly sikeresen fáradozott.

Utóda: *Kada Elek*, Kecskemét város jelenlegi polgármestere a nagy koncepcziók embere, amelyeknek kivitelében ritka tapintata és helyes érzéke van. Ez az ideális lelkiületű ember, aki mint költő és író, ré-

landó városi színház, a 10.000 kötetből álló városi könyvtár, az ő szakszerű ásatásai révén folyvást gyarapodó és már is rendkívül érdekes leletekben gazdag városi múzeum, népkönyvtár, vándorkönyvtár, munkásgimnázium, felnőttek oktatása, képkiallítások rendezése és még igen számos nagyjelentőségű kulturális intézménynek megvalósítása épp úgy a Kada Elek szervező és alkotó tehetségét dicsérik, mint ahogy szintén az ő nevéhez és nagy tevékenységéhez fűződnek a gazdasági téren való több nagy beruházások, a zöldség- és konzervgyár, a gyümölcskereskedés, a szőlőtelepek fejlesztése és sok, sok egyéb oly

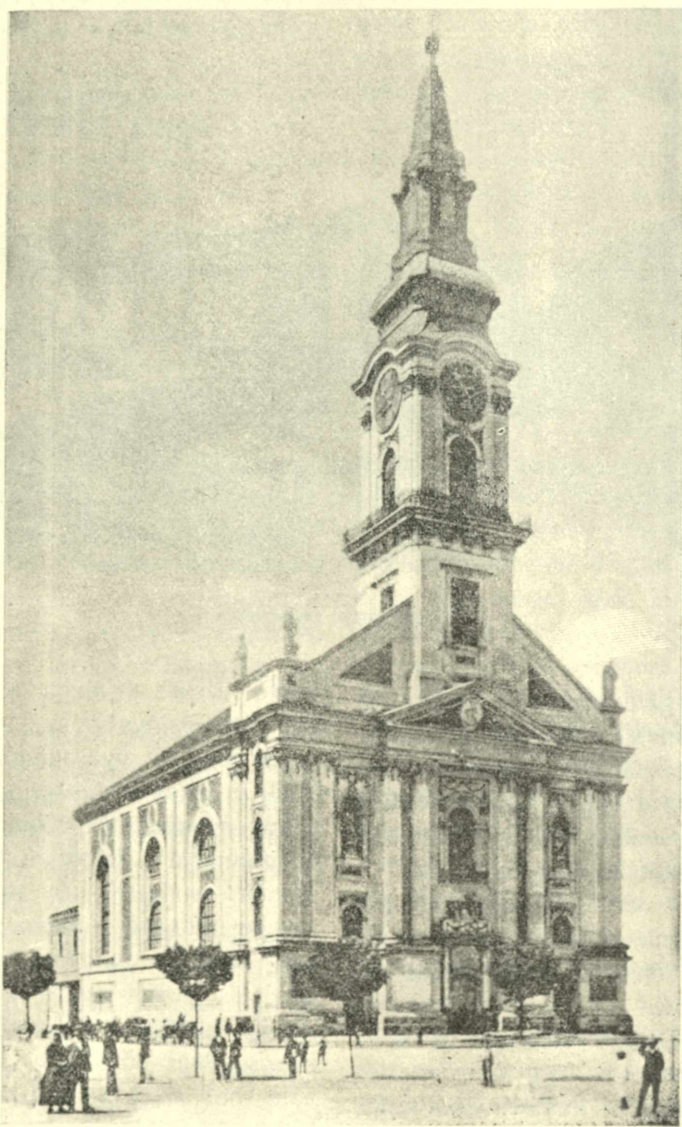
közérdekű alkotásnak kezdeményezése, megvalósítása, fejlesztése, melyek Kecskemét város újabb időbeli rendkívüli haladásának a legkiválóbb tényezői.

Természetes, hogy a legkitűnőbb hadvezér sem nyerhet egymagában győzedelmet — s Kada Eleknek is több derék és kitűnő munkatárs áll segítségére közhasznú céljainak megvalósításában.

A város egész derék, képzett tisztikarát nem sorolhatjuk itt fel egyenként, elég legyen tehát, ha a sok kitűnő férfiú közül csupán *Bagi László* helyettes-polgármesternek és *Sándor István* városi főjegyzőnek, az országos dalosünnep intéző bizott-

sága fáradhatlan ügybuzgalmú ügyvezető elnökének nevét és érdemes tevékenységét futólag felemlítjük.

De teljes elismeréssel kell adóznunk Kecskemét törvényhatósági város egész bizottságának is, amelynek emelkedett szelleme, mély belátása, nemes áldozatkészsége és okos gazdálkodása oly nagygyá, széppé tette ezt a várost, anélkül, hogy a polgárság valami érzékenyebben érezné a város közterheit, mert hiszen az is ritkaságszámba mehet, hogy ennek az óriási adminisztrációt igénylő és az utóbbi időben oly temérdek nagyszerű befektetést létesített városnak — a 3 millió koronát meg-

Kecskemét : Róm. kath. templom.

közelítő évi költségvetés keretében — mindössze csak 30 százalék a pótdója, amiből azonban a városi pénztár bevételeinek csak 10%-a kerül ki, míg a többi 90%-ot az ingatlanok, jogok és vállalatok jövedelme szolgáltatja.

Hogyne lenne tehát boldog és elégedett Kecskemét városának lakossága, mikor végigsétál a szép város utcáin, a város halhatatlan emlékü szülöttének: Katona Józsefnek szobrát övező (szintén Kada Elek által létesített) téren, vagy a műkertben, vagy a város közönségének legkedveltebb kiránduló helyén, a Tisza partján, pusztarészen elterülő s elragadó kilátást nyújtó *szikrában*, ahol hajdan honszerző Árpád hadai a döntő ütközetet vívtak Zalánial s ahol most a legszebb homoki szőlőtelep ékeskedik.

Hiszen mindenütt azt látja, minden azt

juttatja eszébe, amit Kada Elek oly szépen mond művében, hogy:

„Ez a város, mely a maga egyszerűségében minden talpalatnyi földjén a munkát hirdeti, amije van: nem ajándékba kapta, hanem maga szerezte és ez a büszkesége.“

Ime, ilyen város Kecskemét és ilyen annak a népe.

Ez az ismertetés — amelyet a legelől említett jeles szerzők érdekes műveiből csak hézagosan állítottunk össze — nem nyújthat ugyan egészen hű és teljes képet Kecskemétről, de arra mindenestre elég, hogy megtanuljuk belőle: mi volt és mivé lett aránylag igen rövid idő alatt Kecskemét; — s a magyar dalosok, ha most közvetlen közről megismerik, bizonyára mindig kedvesen fognak rá visszaemlékezni és soha nem fogják elfeledni.

Göndöcs István.

A XVIII. ORSZ. DALOSÜNNEP RENDEZÉSÉRE ALAKITOTT KECSKEMÉTI NAGYBIZOTTSÁG TISZTIKARÁNAK ÉS TAGJAINAK NÉVSORA.

Vezérelnök:

KADA ELEK polgármester.

Tb. elnökök:

RÉVÉSZ ISTVÁN, MÉSZÁROS JÁNOS, SÁRKÁNY BÉLA, DR. BÁRÁNY JÓZSEF lelkészek, HOCK JÁNOS, SZAPPANOS ISTVÁN orsz. képviselők.

Ügyv. alelnökök:

SÁNDOR ISTVÁN főjegyző, BURDÁCS REZSŐ járásbíró.

Alelnökök:

BAGI LÁSZLÓ, FUCHS SAMU, GÖMÖRY SÁNDOR, GRÉZLÓ JÁNOS, DR. HORVÁTH

MIHÁLY, KORITSÁNSZKY JÁNOS, KOVÁCS SÁNDOR, S. KOVÁCS GÁBOR, KREMÁN SÁMUEL, MAIERFFY ZOLTÁN, NÉMETH LÁSZLÓ, DR. IVÁNYOSI SZABÓ LÁSZLÓ, ID. SZAPPANOS ELEK, SZENT-GÁLY GYULA, DR. TEGZE GYULA, WÉBER EDE.

Jegyzők:

DR. BÓKA BÉLA, DR. DÖMÖTÖR LAJOS, KADA ENDRE, DR. KISS BÉLA, DR. KISS KÁLMÁN, DR. KOVÁCS ANDOR, DR. NAGY JÁNOS, DR. NOVÁK K. ERNŐ.

Az intéző bizottság tagjai fehér karszalagot viselnek, az elnök arany, a többiek fekete felírással.

SAJTÓÜGYI BIZOTTSÁG:

Elnök:

TÓTH ISTVÁN m. kir. anyakönyvvezető.

Alelnökök:

- a) HAJDU JÓZSEF, tanár, a „Kecskeméti Lapok“ szerkesztője, a gyűlések és értekezletek leírását közvetítő bizottság elnöke.
- b) KOLLER FERENCZ, zeneiskolai tanár, a dal- és hangversenyek leírását közvetítő bizottság elnöke.
- c) D. KOVÁCS JENŐ, az „Alföldi Hiradó“

szerkesztője, a búcsúvétel és elutazás leírását közvetítő bizottság elnöke.

- d) DR. KOVÁCS PÁL, jogakadémiai tanár, a „Kecskeméti Ujság“ főszerkesztője, a hírlapírók fogadtatását és kalauzolását teljesítő bizottság elnöke.
- e) E. NAGY IMRE, hírlapíró, a „Kecskemét“ kiadótulajdonosa, a megérkezés, ünnepélyes fogadtatás és bevonulás leírását közvetítő bizottság elnöke.
- f) SOMOGYI JÁNOS, az „Országos Ellenőr“ szerkesztője, az ismerkedési estélyek leírását közvetítő bizottság elnöke.

Tagok:

ADORJÁN IMRE, BARTHA HENRIK, BENCsik GÉZA, DR. BÖSZÖRMÉNYI GÉZA, DR. BÚRDÁCS REZSŐ, DR. FRITZ IMRE, DR. GARZÓ BÉLA, GOITEIN MIKSA, HENTER GYULA, KASZA DEZSŐ, DR. KOVÁCS ANDOR, DR. KOZACSEK ELEK, MARTON SÁNDOR, MÓRÉ JÓZSEF, DR. NAGY SÁNDOR, H. NAGY LÁSZLÓ, RÉVÉSZ LÁSZLÓ, DR. RÉTI GYULA, SÁNDOR ISTVÁN, DR. SZÁNTHÓ KÁLMÁN, SZABÓ JENŐ, SZABÓ LAJOS, SZABÓ SÁNDOR, SZENT-GÁLY GYULA, SZTANKAY LAJOS, VÁGÓ JÁNOS, VÁRI ISTVÁN. *A sajtóügyi bizottság tagjai zöld karszalagot viselnek.*

Az **ÉLELMEZÉSI BIZOTTSÁG** elnöke: DR. HORVÁTH MIHÁLY, alelnökei: BERETVÁS PÁL, CSŐSZ JÓZSEF és FARKAS IGNÁCZ. *Az ételmezesi bizottság szürke karszalagot visel.*

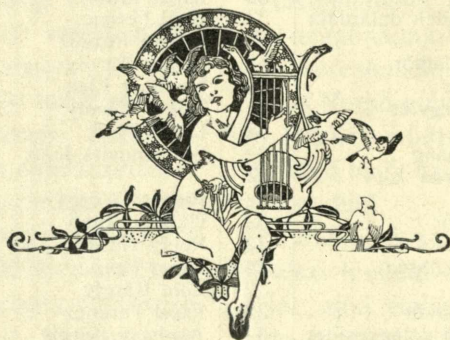
Az **ELSZÁLLÁSOLÁSI BIZOTTSÁG** elnöke: FÜVESSY IMRE h. főkapitány, alelnöke: TÓTH ANTAL törvsz. bíró. *Az elszállásolási bizottság vörös karszalagot visel.*

A **FOGADÓ BIZOTTSÁG** elnöke: DR. GARZÓ BÉLA. *A fogadó bizottság tagjai kék karszalagot viselnek.*

A **VIGALMI BIZOTTSÁG** elnöke: PAPP GYÖRGY főkapitány. *A vigalmi bizottság tagjai rózsaszínű karszalagot viselnek.*

A **MŰVÉSZI BIZOTTSÁG** elnöke: DR. TEGZE GYULA jogakadémiai igazgató. Alelnökei: SZENT-GÁLY GYULA és FARAGÓ BÉLA. *A művészi bizottság tagjai lilaszínű karszalagot viselnek.*

A **PÉNZÜGYI BIZOTTSÁG** elnöke: SZABÓ JÓZSEF, alelnöke: GÖMÖRY SÁNDOR.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR DALÁREGYESÜLET XVIII. – KECSKEMÉTEN TARTANDÓ – ORSZÁGOS DALOS- ÜNNEPÉN A KÖVETKEZŐ TAGEGYESÜLETEINK VERSENYEZNEK.

AZ I. CSOPORTBAN :

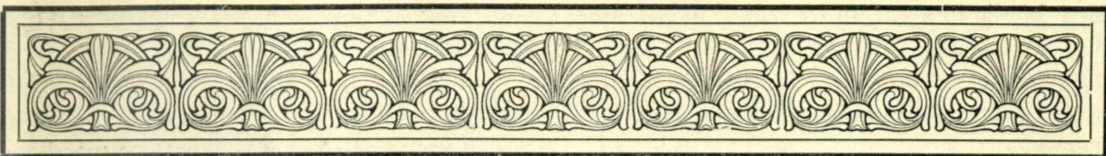
Sorsz.	A versenyző egyesület neve	Hány taggal	Szabadon választott versenykara	
			A szerző neve	A mű címe
1	Budapesti Polgári Dalkör	32	Lányi Ernő	Zengjen a dal
2	» Testvériség	32	Lányi Ernő	Dalszentháromság
3	» Törekvés	32	Lányi Ernő	A szabadsághoz
4	» Máv. Visszhang	32	Bergmann Ágoston	Ébresztő
5	Debreczeni »Egyetértés«	32	Hubay Jenő	A magyarok Istene
6	Diósgyőri aczélgári tisztv. dalegylete	32	Lányi Ernő	Szabadság
7	Erzsébetfalvai polgári dalkör	32	Huber Károly	Liszt Ferenczhez
8	Győri waggongyári »Egyetértés«	32	Sztojanovits Jenő	A magyar nóta
9	Kassai zenekedvelők dalegyesülete	32	Lányi Ernő	A szabadsághoz
10	Szabadkai dalegyesület	32	Lányi Ernő	Egy gondolat bánt . . .
11	Temesvári magyar dalárda	32	Pogatschnigg Guido	Dal a dalról
12	Ungvári dalárda	32	Gaál Ferenc	Honfidal

A II. CSOPORTBAN :

1	Aradi Máv. dalegylet	32	Hoppe Rezső	Sűrű erdő
2	Budapesti Aczélhang	32	Lányi Ernő	Boros vándor
3	» asztalossegédek dalárdája	32	Gaál Ferenc	Szent hamvak
4	» Danubius	32	Hoppe Rezső	Daloljatok
5	Czeplédi ipartestületi dalkör	32	Huber Károly	Szabadságdal
6	Czeplédi városi dalárda	28	Fortuner Elek	Mi volt nekem a szerelem
7	Debreceni munkás dalegylet	26	Huber Károly	Honfidal
8	Kispesti dalárda	32	Lányi Ernő	Dal a dalról
9	Kolozsvári Máv. Összhang	32	Sztojanovits Jenő	A magyar nóta
10	Kolozsvári iparos dalárda	32		
11	Makói dalárda	32	Rieger György	Isten hozzád
12	Máramarosszigeti dalkör	32	Hoppe Rezső	Daloljatok
13	Nagykárolyi dalegylet	32	Révfy Géza	Sír a nóta, magyar nóta
14	Nagyszalontai városi dalárda	28	Lányi Ernő	Oszi dal
15	Óbudai Dalkoszorú	32	Zöld Károly	A magyar nóta
16	Rákosligeti dal- és zenekör	32	Erkel Ferencz	Elvennélek én . . .
17	Székesfehérv. déliavasúti dalegyesület	32	Aggházy Károly	Ne bántsd a magyart!
18	Székesfehérvári polgári dalkör	24	Fortuner Elek	Mi volt nekem a szerelem
19	Szolnoki Millenium dalkör	32	Lányi Ernő	Turul madár
20	Temesvári Máv. Lelkesedés	32	Révfy Géza	Nemzeti zászló alatt
21	Ujpesti dalkör	28	Lányi Ernő	Kertem alatt
22	Veszprémi dalegyesület	26	Huber Károly	Honfidal
23	Zombori iparos dalárda	25	Sztojanovits Jenő	A magyar nóta

A III. CSOPORTBAN :

1	Alberti-Irsai daloskör	27	Lányi Ernő	Este van már . . .
2	Budapesti »Visszhang« férfidalegylet	26	Erkel Ferencz	Elvennélek
3	Diósgyőri »Jó szerencse«	28	Lányi Ernő	Ünnepi dal
4	Egri polgári dalkör	32	Lányi Ernő	Fehér az én rózsám háza
5	Máramarosszigeti polgári dalkör	28	Hoppe Rezső	Csillagos az éjjel nagyon
6	Mezőkövesdi kath. egyházi énekkar	36	Lányi Ernő	Kopogtatnak
7	Ózdi gyártelepi dalárda	28	Lányi Ernő	Dalcsokor
8	Salgótarjáni aczélg. felügy. olv. d. k.	32	Lányi Ernő	Fehér az én rózsám háza
9	Siklósi polgári dalkör	32	Hoppe Rezső	Sűrű erdő, sötét erdő
10	Ujvidéki polgári dalkör	24	Lányi Ernő	Boros vándor
11	Zilahi dalkör	26	Fortuner Elek	Mi volt nekem a szerelem

VERSENYDÍJAK.

Örömmel jelezhetjük, hogy az országos dalosversenyre igen számos és valóban műbecsrel bíró versenydíjakat sikerült nyernünk s ezt a nagy és valóban ritka szép eredményt legelső sorban és főképen Dr. Bárczy István elnökünk fáradhatlan buzgókodásának köszönhetjük; másrészt a vendéglátó Kecskemét város lelkes közönsége is nemes áldozatkészséggel járult a versenydíjak gyarapításához.

Dr. Bárczy Istvánnak különösen az volt az eléggé nem méltányolható nemes törekvése, hogy az eddigi mindenféle, többnyire válogatás nélkül, ötletszerűleg beszerzett, sablonos versenydíjak helyett valódi műértékkel bíró és különösen magyar stílusú és magyar iparművészek által készített versenydíjak tegyék a kecskeméti országos dalosünnepet e tekintetben is emlékezetessé. Elnökünk személyes közbenjárása folytán sikerült a vallás- és közoktatási ministertől versenydíjakra összesen 1000 koronát nyernünk (a legutóbbi egri országos versenyre e czímen csak 500 koronát kaptunk) és pedig oly feltétel alatt, hogy ebből 500 korona az első, 300 korona a II-ik és 200 korona a III-ik csoportban versenyző és díjra érdemesített dalegyesületek versenydíjainak beszerzésére lesz fordítandó. Kikötötte azonban a minister, hogy a versenydíjak az országos iparművészeti társulat közbenjárásával lesznek beszerzendők. Ennek folytán a kultuszministerium versenydíjaiként Dr. Bárczy István az országos szövetség elnöke, Györgyi Kálmán az iparművészeti társulat titkára és Göndöcs István, az országos szövetség titkára személyes közbenjöttével — beszereztettek: az I-ső csoport részére a Hendrik Antal által tervezett és Mlinek Adolf által készített, kövekkel kirá-

kott antik ezüst serleg, tokkal; a második csoport részére: Holló Barnabás „Leselkedő betyár“ bronz szobra, márványtalappal; a III-ik csoport részére: Teltsch Ede „Mariska“ bronz szobra.

Budapest székesfőváros — szintén Dr. Bárczy István elnökünk, mint a székesfőváros polgármesterének nagytekintélyű közbenjárására — 500 koronát szavazott meg versenydíjul. Ezt a versenydíjat: ezüst kupát, Voith Ernő művészszel ugyancsak Dr. Bárczy István tervezette és Tarján Oszkár műtövös készítette.

Hasonlóképen elnökünk páratlan lelkes ügybuzgalmának köszönhetjük, hogy a „Magyar kereskedelmi részvénytársaság“ egy, Vértes Rezső művész által tervezett és Tarján Oszkár műtövös által kidolgozott doborművű nagy ezüst kulacsot adományozott versenydíjul.

Elnökünk a saját részéről ugyancsak a művészi kivitelű nagy ezüst kulacsnak a párját adja elnöki versenydíj gyanánt.

Ha ezekhez még hozzáadjuk, hogy — a mint már lapunk mult számában is előzőleg említettük — örökös tiszteletbeli elnökünk: Gróf Zichy Géza v. b. t. t. egy értékes és művészi kivitelű ezüst serleget, hozzá 32 drb ezüst és 1 drb arany érmet ajánlott fel versenydíjul, — valamint az Országos szövetségnek 3 díja, úgymint az első díjként adandó nagy aranyérem s az Ábrányi Kornél és a Lung György emlékére alapított versenydíjak is mindmegannyi maradandó becsű és igazi művészi értékű, gyönyörű emléktárgyak, amelyek messze felülmulják erkölcsi és anyagi értékükben az eddigi versenyek díjait és így valóban a legszebben érvényesül a versenydíjakban elnökünknek az a fenkölt lelkű czélzata,

hogy egyik magyar művészet a másik magyar művészetet támogassa.

Ezek szerint tehát a *központ részéről* a következő versenydíjak állanak rendelkezésünkre:

1. Az Országos szövetség nagy aranyérme.
2. Ábrányi Kornél-émlékdíj. (Ezüst plakett, email díszítésekkel, Ábrányi arczképevel. Készítette Tarján Oszkár.)
3. Lung György-émlékdíj. (Ezüst csutóra. Dombormű. Készítette Niedzielszky János műtövös.)

A kultuszminiszter 3 díja:

4. a) kövekkel kirakott antik ezüst serleg.
5. b) Holló Barnabás „A leleselkedő betyár“ bronz szobra.
6. c) Teltsch Ede: „Mariska“ bronz szobra.
7. Gróf Zichy Géza díja. Ezüst serleg. 33 éremmel.
8. Dr. Bárczy István díja. Ezüst kulacs.
9. Bpest székesfőváros díja. Ezüst kupa.
10. A Magyar kereskedelmi részvénytársaság díja. Ezüst kulacs.

11. François Lajos igazgatóválasztmányi tag versenydíja: 20 drb. 10 koronás arany, a III-ik csoportban első díjat nyerő versenyző dalegyesület részére.

12. A Máv. istvántelki főműhely „Testvériség“ dalkörének versenydíja: Ivókiürt.

13. A Danubius bpesti daloskör versenydíja: Ezüst díszítésű ébenfa karnagyi vezénylőbot (240 korona értékben).

14. Zseny József a szövetség alelnöke, utolsó díjul egy értékes serleget adott e jelisével: „Nem lehet mindenki első!“

Kecskeméti versenydíjak:

1. Kecskemét t. h. város: Vastagh György bronzszobra, a „Csikós“.

2. Kecskemét t. h. város: az ének allegorikus csoportozata ezüsből, fekete falaplatzon.

3. Kecskemét t. h. város: Holló Barnabás bronzszobra, „Leselkedő betyár“.

4. Gróf Csáky Károly váci püspök: bronz lovas szobor.

5. Fodor Mihály h. pénzügyig.: ezüst babérkoszorú.

6. Révész István prépost-plébános: ezüst pálmaág.

7. Kecskeméti róm. kath. egyház: nagy ezüst serleg.

8. Kecskeméti városi dalárda: ezüst pálmaág.

9. Kecskeméti Takarékpénztár Egyesület: ezüstkehely.

10. Kecskeméti Lesz. és Pénzváltó bank: ezüst olajág tokban.

11. Kecskeméti Központi Takarékpénztár: ezüstkehely.

12. Kecskeméti Kereskedelmi Iparhitelintézet és Népbank: ezüst kehely.

13. Kecskeméti Közg. Bank: ezüst kehely.

14. Kecskeméti Casinó Egy.: ezüst kehely.

15. Dr. Tegze Gyula: ezüst babérkoszorú.

16. Katona-család: díszes ezüst váza.

17. Kecskeméti polgári dalkör: ezüst lant.

18. Kecskeméti polgári kör: ezüst babérág.

19. Kecskeméti felsőkerületi függetlenségi és 48-as kör díja.

20. Kecskeméti sajtószövetség díja.

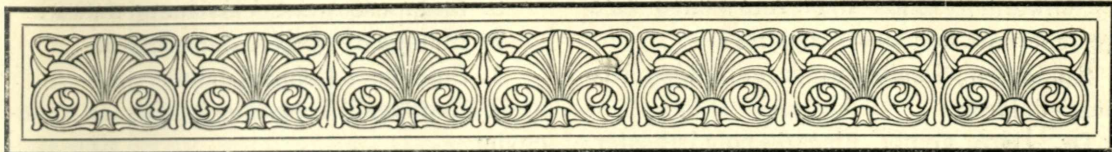
21. Kecskeméti ref. egyház: 1624-ből való Kecskeméten készült ezüst kelyhének hű másolata.

Eddig tehát összesen 35 darab versenydíjjal rendelkezünk.

Ezekon kívül, a díszhangversenyen közreműködő két aranyérmes dalárda u. m. a miskolci daláregylet és a lugosi dal- és zeneegylet részére a kecskeméti jótékony nőegylet és a kecskeméti hölgyek egy-egy díszes zászlószalagot voltak kegyesek adományozni.

Dr. Bárczy István elnökünknek nemes tapintatát és a dalügy szeretetétől áthatott körültekintő figyelmességét dicséri az a szép eszméje is, hogy mind a három csoportban az első díjjal kitüntetett dalegyesületek karnagyai, egy-egy értékes és művészi kivitelű emléktárgyban fognak részesíttetni, mintegy látható elismerésül és a jövőre való buzdításul is annak, hogy az illető karnagyok tevékenysége, tudása és ügybuzgalma tette lehetővé a vezetésük alatt álló dalegyesületeknek a zsüri által kitüntetett szép előhaladását.

A karnagyok emléktárgya lesz: az I-ső csoport 1-ső díját nyerő dalegyesületnél 1 értékes aranyóra, a II-ik csoport 1-ső díját nyerő dalegyesületnél: 1 ezüsttel díszített elefántcsont nyelvű sétabot, a III-ik cs. 1-ső díját nyerő dalegyesületnél pedig: 1 ezüst szivartartó-készlet, megfelelő felíratokkal.

A KECSKEMÉTI ORSZÁGOS DALOSÜNNEPEN RÉSZTVEVŐK NÉVJEGYZÉKE ÉS ELSZÁLLÁSOLÁSA.

A Magyar Dalosegyesületek Országos Szövetségének központi szervei.

1. Elnökség:

Gróf Zichy Géza örökös diszelnök: Gróf Bissingen Nándornál, IV., Kisbudai-u. 135.

Dr. Bárczy István elnök: Dr. Kacsóh Pongrácznál, III., Gyenes-tér 117.

Zseny József alelnök: Beretvás-szálloda, I. emelet 4-ik szoba.

Erney József zenedei igazgató tb. elnök: Beretvás-szálloda 20.

Lekly Gyula kir. tan. tb. alelnök: I., Beretvás-szálloda.

Göndöcs István titkár: Beretvás-szálloda, I. emelet 6-ik szoba.

Bellovits Imre országos karnagy: Beretvás-szálloda, I. emelet 2-ik szoba.

Sztojanovits Jenő országos társ-karnagy: Dr. Id. Szabó Lászlónál, I., Festő-u. 243.

Goll Rezső gazda: Beretvás-szálloda.

Csehacsek Vilmos pénztáros: lásd Budapesti Poigári dalkör.

Ullerich Gyula ellenőr: lásd Budapesti férfidalegylet.

Türner Antal jegyző: lásd Budapesti Törekvés dalkör.

2. Igazgatóválasztmány:

Benzsay Gida hivatalnok: lásd Ganzgyári dalkör.

Dötsch Károly karnagytanár: lásd Budapesti férfidalegylet.

Dubois Rezső hivatalnok: lásd Danubius dalkör.

Eller János főművezető: lásd Testvériség dalkör.

Kossovits József karnagytanár: Beretvás-szálloda, I. em. 1.

Rosenblüh Mór művezető: lásd Budapesti Máv. Visszhang.

Siposs Antal kir. tanácsos igazgató: Bódogh Ferencznél, VII., Csongrádi-út 1.

Schekolin József főmérnök: Royal-szálloda, I. em. 1.

Schunda V. József keresk. tanácsos: Beretvás-szálloda, I. em. 5.

Starker Károly tisztviselő: Beretvás-szálloda, I. em. 10.

Dr. Angyal Armand főkapitány: lásd győri ének- és zeneegylet.

Erdélyi Sándor karnagy: lásd Szegedi dalárda.

Francois Lajos keresk. tan. pezsgőgyáros: lásd Budafoki dalárda.

Heynke Oszkár máv. tisztviselő: lásd Debreczeni Egyetértés dalkör.

Horváth Zoltán törvsz. bíró: lásd Veszprémi dalegylet.

Issekutz Aurél Krassó-Szörénymegye alispánja: lásd Lugosi dal- és zeneegylet.

Dr. Kováts Sándor szentszéki ülnök: Beretvás-szálloda, I. em. 1.

Lányi Ernő zenedei igazgató: lásd Szabadkai dalegylet.

Dr. Matzky Valér jogakadémiai tanár: Beretvás-szálloda, I. em. 36.

Mihó Ernő karnagy: lásd Czeglédi városi dalárda.

Pollák Soma hiv.: lásd Győri Egyetértés d.

Schwanner Lajos művezető: lásd Székesfehérvári délivasúti dalkör.

Stallmach Sándor művezető: lásd Kiszepesi dalárda.

Dr. Ugró Gyula újpesti polgármester: Beretvás-szálloda, V., I. emelet.

Erdélyi József karnagy: lásd Balassagyarmati dalkör.

Zsigmond Ferencz tanár: lásd Kozlovári Összhang dalkör.

Horkay Lajos tanító: lásd Debreczeni munkásdalgylet.

Grónay Andor tanár karnagy: lásd Egri polgári dalkör.

Herok Ferencz zászlótartó: Sárközy Lászlónál, I., Halasi nagy-u. 18.

3. Központi pártoló tagok:

Pély Károly háztulajd.: Sárközy Lászlónál, I., Halasi nagy-u. 18.

Pély Ferencz igazgató: Sárközy Lászlónál, I., Halasi nagy-u. 18.

Schunda Károly: Beretvás-szálloda.

4. Az elnökség és igazgatóválasztmány hozzátartozói:

Göndöcs Mariska: Burdács Rezső kir. járásbírónál, V., Rákóczi-út 92.

Göndöcs Béla: Burdács Rezső kir. járásbírónál, V., Rákóczi-út 92.

Kossovits Józsefné: Beretvás-szálloda, V., I. em. 7.

Ifj. Kossovits József: Beretvás-szálloda, V., I. em. 7.

Schekolin Józsefné: Royal-szálloda, I. emelet 1.

Schekolin Riza: Royal-szálloda, I. em. 1.

Schekolin Paula: Royal-szálloda, I. em. 1.

Hoppe Rezső zenetanár: Beretvás-szálloda, I. em. 20.

Bodroghy Lajos zenetanár: Beretvás-szálloda, I. em. 10.

Mosdóssy Imre kir. tan. tanfelügyelő: Beretvás-szálloda, I. em. 1.

5. Versenyző dalosegyesületek:

1. Alberti Irsai daloskör.
2. Aradi máv. dalgylet.
3. Budapesti Aczélhang dalkör.
4. Budapesti asztalossegédek dalköre.
5. Budapesti Danubius daloskör.

6. Budapesti máv. Visszhang dalkör.

7. Budapesti óbudai dalkoszorú.

8. Budapesti polgári dalkör.

9. Budapesti Testvériség dal- és zeneegylet.

10. Budapesti Törekvés dal- és zeneegylet.

11. Budapesti Visszhang férfidalgylet.

12. Czeglédi ipartestületi dalkar.

13. Czeglédi városi dalárda.

14. Debreczeni Egyetértés önképző dal- és zeneegylet.

15. Debreczeni munkásdalgylet.

16. Diósgyőri aczélgyári tisztviselők dalgylete.

17. Diósgyőri Fölcserencse dal- és önképző dalgylet.

18. Egri polgári dalkör.

19. Erzsébetfalvai polgári dalkör.

20. Győri waggongyári Egyetértés dal- és társaskör.

21. Kassai zenekedvelők egylete.

22. Kiszepesi dalárda.

23. Kozlovári máv. Összhang dalgylet.

24. Kozlovári iparos dalkör.

25. Makói dalárda.

26. Máramarosszigeti dalkör.

27. Máramarosszigeti polgári dalkör.

28. Mezőkövesdi kath. egyházi énekkar.

29. Nagykárolyi dalgylet.

30. Nagyszalontai városi dalárda.

31. Ózdi gyártelepi dalárda.

32. Rákosligei dal- és zenekör.

33. Salgótarjáni aczélgyári dalkör.

34. Siklósi polgári dalkör.

35. Szabadkai dalgyesület.

36. Székesfehérvári délivasúti dalgylet.

37. Székesfehérvári polgári dalkör.

38. Temesvári magyar dalárda.

39. Temesvári máv. Lelkesedés dalkör.

40. Újpesti dalkör.

41. Újvidéki polgári magyar dalkör.

42. Ungvári dalárda.

43. Veszprémi dalgyesület.

44. Zilahi dalkör.

45. Zombori iparos dalárda.

6. Képviseletileg megjelenő dalosegyesületek:

1. Aradi waggongyári dalkör.
2. Balassagyarmati dalgylet.
3. Budai dalárda.

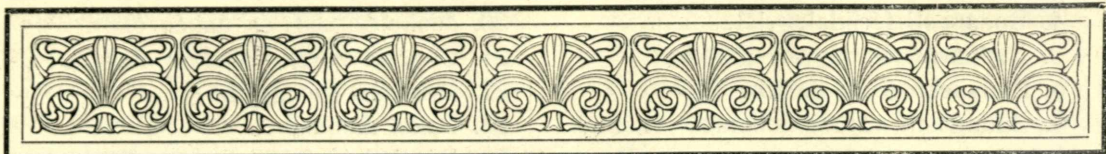
4. Budapesti férfitárogylet.
5. Budapesti Ganzgyári dalkör.
6. Budapesti Lyra dalkör.
7. Budapesti városi villamos vasútk
dalárdája.
8. Budafoki dalárda.
9. Csepeli Weisz Manfréd-féle lőszert-
gyári dalárda.
10. Dunántúli dalos szövetség.
21. Debreczeni dalegylet.
12. Egrri dalkör.
13. Hajduszoboszlói dalegylet.
14. Hajdúböszörményi dalegylet.
15. Kassai dalegylet.
16. Kisujszállási önálló iparos dalárda.
17. Kolozsvári polgári dalegylet.
18. Lugosi magyar dal- és zeneegylet.
19. Miskolczi daláregylet.
20. Miskolczi dal- és önképzőkör.
21. Óbecsei polgári magyar dalkör.
22. Orosházi dalegylet.
23. Paksi daloskör.
24. Pécsi dalárda.
25. Rimasimonyi ének- és dalegylet.
26. Szegedi dalárda.
27. Szolnoki máv. millennium dalkör.
28. Tiszaföldvári dalegylet.
29. Tordai dalkör.
30. Törökszentmiklósi dalárda.
31. Ujfehértói első dalegylet.
32. Ujvidéki dalárda.
33. Zombori kaszinó-egyleti dalárda.

7. Külföldi dalegyesület:

34. A bukaresti magyar dalárda.

A KECSKEMÉTI DALOSÜNNEPEN RÉSZTVEVŐK NÉVSORA.

1. **Alberti-Irsai daloskör.** Igaz Péter plebános: Kercser Ádámnál, I. Festő-u. 247. Irsai Károly birtokos: Zolnai Antalnénál, VII. Nyereg-u. 62. Búth Margit, Szalai Erzsébet, Szalai Jolán és Havasi Berta: G. Tóth Mihálynál, I. Nagyhalasi-u. 21. Szvák János tanító: Molitorisz Károlynál, II. Mária-u. 75. Pflug Sándor dr.: Vachtberg Gusztávnál, V. Zöldkert-u. 68. Szalai Károly tanító, Lipták Kálmán fodrász, Vermes Gusztáv és Benda Pál könyvelők, Csikós Pál kalapos, Raksányi Gyula földbirtokos, Ferderber Mór és Havasi Soma szabók, Rhubesz Gyula kárpitós, Papp László asztalos, Márton János, Rukitovszki János és Zelenka Sándor cipészek, Kiss József szabó, Szigeti Rezső lakatos, Holinszki Pál hentes, Ruksányi Endre könyvelő, Pikó László ács, Frenyák Géza és Revuczki Ferencz szabók, Revuczki Gyula asztalos, Revuczki József lakatos, Havasi Sándor szabó és Klein Gyula szeminarista: II. ker. iskolában, IV. fiuosztály. Szigeti István kereskedő, Schlemájér Sándor pék, Gyovai Márton iparos, Lichtner Miksa vendéglős, Horeczki László közs. jegyző, Búzás Benő vendéglős, Tábor Gyula gyógyszerés, Ebneb Iván és Ebneb Dezső k. jegyző, Ecsedi Lajos kalapos és Grünfeld Mór üveges: II. ker. iskolában, III. fiuosztály.

2. **Az aradi máv. dalegylet.** Vajda János máv. ellenőr: Markbreiter Mórnál, II. Lejtő-u. 315. Szablóczki János pü. számvizsg., neje, és Szablóczki László magánzó: Lipóczi Antalnál, VIII. Kishalasi-u. 73. Csók Károlyné, Csók Vilma, Csík Dezsőné, Nádasdi

Krisztina, Nádasdi Aranka, Stokk Sándorné, Koplík Alajosné, Sziklai Jánosné, Farsang Pálné és leányai, Vigh Andrásné, Vigh Mariska, Wieber Jánosné, Borhegyi Károlyné, Tóth Károlyné, Tóth Annuska és Tóth Károly máv. főkalauz: Orsz. árvaházban, Máriahegy. Kalmár Árpád máv. ir. kezelő és Kalmár László díjnok: Luszka Emilnél, I. Kisvatári-u. 114. Vidermájér Dezső és Benkő Béla díjnokok, Krizsán István máv. Igy., Gilringer Antal fékező, Kiss Gergely kapus, Deák György iparos, Szőke Antal tanító, Szentiványi Viktor tisztv., Dr. Vas István fogalm., Koelli Géza, Hants Rezső, Ivanovics Miklós fékező, Vincze Sándor lakatos, Guttman Ferencz, Kelemen Kálmán, Balog András főkalauz, Rácz Károly lakatos, Varga Pál máv. áll. fölviigy., Veiner Gusztáv, Tivadar János, Zima Arthur, Zombori Lajos vonatkísérő lakatos, Erdélyi Gyula és Schamnon Ferencz díjnok: III. ker. iskolában, V. és VI. leányosztály. Csík Dezső máv. felv., Csók Károly főkalauz, Stokk Sándor iparos, Farsang Pál kalauz, Sziklai János fék., Nádasdi József fűtő, Koplík Alajos és Wieber János vonatkísérők, Borhegyi Károly díjnok és Vig András főkalauz: Polg. leányiskolában, VII. tized. Rigó János főkalauz, Prullhucber Ferencz birt., ifj. Vajda János tanuló, Szántó Péter tanár, Szarka László tanító és Nádasdi János tanuló: III. ker. iskolában, emelet III. és IV. leányosztály.

3. **Budapesti asztalos segédek dalárdája.** Kovács Gábor asztalos s. és neje: Ögyenes Jánosnál, I. Nagyburda-u. 154.

Matány József, Kocsis István, Magonyi János, Horváth Nándor, Helmer Ignác, Geishainer Márton, Koszoru Gyula, Juhász Géza, Labbai József, Nagy József, Prekop József, Balázs Béla, Kindlinger Antal, Szukola Lajos, Babel István, Nyilas Bertalan, Varga János, Rózsa Ferencz, Schwarcz Andor, Hlapki Pál, Bubla Nándor, Molovics Szaniszló és Feitl József asztalos segédek: II. ker. iskolában, I. leányosztály. Marinovics László, Trommer Lajos, Szántó Béla és Kerstinger György asztalos-segédek: II. ker. iskolában, II. leányosztály. Magonyi Jánosné, Matényi Józsefné, Juhász Gézané, Varga Jánosné asztalos segédek nejei.

4. M. kir. államvasútak gépgyárának aczélhang munkás dalegyesülete. Dr. Axman Béla főorvos: özv. Tóth Lászlónánál, III., Jókai-u. 186. Müller Károly énektanár, Ludwigh S. József főművezető: özv. ifj. Muraközy S.-nénál, III., Sas-u. 230. Stangl János lakatos: ifj. Papp Józsefnél, IV., Szarvas-u. 118. Stangl Jánosné: Ifj. Papp Józsefnél, IV., Szarvas-u. 118. Feigl István asztalos: Szűcs Lajosnál, IV., Szarvas-u. 168. Feigl Istvánné: Kiss Mihálynál, IV., Árok-u. 279. Polzovics János lakatos és neje: Végh Zsigmondnál, IV., Varju-u. 230. Putz János lakatos és neje: Berényi Lászlónánál, Árok-u. 280. Dolezsák János lakatos és neje: Mester Lászlónál, IV., Gyík-u. 34. Zavadszki Antal esztergályos, Kalas István villanyos forrasztó, Thyerri Adolf bognár, Marján György lakatos, Kocznár József minta-asztalos, Kugler Gyula lakatos, Márton Ferencz reszelő-vágó, Pető István minta-asztalos, Szabó Pál lakatos, Böhm Károly esztergályos, Reznik József lakatos, Torner Endre lakatos, Augerer Adolf lakatos, Blaskó Lajos lakatos, Csanádi Géza lakatos, Fekete Gábor lakatos, Mihálkovicz Pál vésnök, Müller Gyula lakatos, Nyeznik Lőrincz esztergályos, Opora Lajos esztergályos, Polovics Konstantin lakatos: I. ker. községi iskola földsz. I. leányosztály. Reihenfild Rezső lakatos, Ressel Reinhold fémöntő, Skribek Sándor asztalos, Spitzenfejl Béla forrasztó, Staindl Ágoston lakatos, Szabó János lakatos, Schwarczbacher János vasöntő, Udvardi Lajos lakatos, Bednár József vasöntő, Hudicska Ferencz lakatos, Mihályi

István fényező: I. ker. községi iskola földszint II. leányosztály.

5. Danubius daloskör. Salamon Rezső gyárigazgató: Dr. Fekete Lászlónál, V., Nagykörösi-u. 19. Grin Géza művezető és neje: Zaboreczky Ferencznél, VII., Folyóka-u. 84. Bricht Sándor iparos és neje: Kemény Izidornál, III. Sétatér-u. 17. Király Andor főmérnök és neje: Benkő Istvánnál, I., Kigyó-u. 167. Marik Ferencz hivatalnok és neje: Poór Mihálynál, IV., Árok-u. 291. Nagy Ágoston iparos és neje: Kéri Sándornál, IV., Óz-u. 153. Maixner Ferencz iparos és neje: Tercsi Istvánnál, VIII., Mezei-u. 48. Hutterer József könyvelő, Aith Gyula, Mumper Ferencz, Daibrisz Rezső, Hircz Norbert, Hirschkovicz Ferencz, Csobánczi Dezső és Grusz József hivatalnokok, Kővári Gusztáv, Szutnowszi Mihály, Rác József, Goldstein Fülöp, Hardt Jenő, Buchvald Mór, Knébl Béla, Buch János, Margósi Adorján, Sorge Rezső, Kaszner László, Bules Miklós, Répási Béla, Bei Károly és Gál Sándor iparosok: III. ker. iskola, emelet II. fiuosztály. Hanzéli Mihály, Engel Bernát, Majer József, Fejszcs Emánuel, Keresztesi Géza, Szilágyi Pál, Rozgonyi Ignác, Boér Pál, Stücz Adolf, Berkovicz János, László Mihály, Búza Antal, Lefelholer József, Butkievicz Ferencz és Schvendtner Géza iparosok: III. ker. iskola, emelet IV. fiuosztály.

6. Budapesti máv. „Visszhang“ daloskör. Stark Henrik karnagy és neje: Dr. Iv. Szabó Lászlónál, I., Festő-u. 243. Kövesi Sándor műhelyfőnök és Rosenblüh Mór szerelő: Késmárszky Károlynál, VIII., Halasi-u. 23. Lék Imréné: Palai Péternél, VII., Mezei-u. 238. Pásztai Károlyné és Horváth Jánosné: Détári Eszter Juliánál, I., Dob-u. 212. Irájer Imre szerelő, Schulcz Dániel, Pintér Géza, László József, Grünfeld Miksa, Buesch József, Tóth József, Antal Nándor, Zeemann József, Humenczka József, Antal Sándor, Koller Dénes, Kruszka Ferencz, Véber Mihály, Freiburger József, Hlafka Sándor, Agárdi Sándor, Bajos Károly, Páncz Mihály, Kárpáti Zoltán, Füzéri Sándor, Neuhauser Ignác, Stohl Károly és Kemény Ágost iparosok, Nedomácski Simon mázoló: III. ker. iskola, emelet IV.

leányosztály. Katona Lajos, Timár Antal, Szemethi Imre, Csontos Lajos, Pál Gyula, Soós Béla, Schefftsik Lajos, Hoffmann József, Kubelik Antal, Majer János, Hatvani Antal és Lék Imre iparosok, Pásztai Károly szerelő, Horváth János lakatos: III. ker. iskola, emelet III. és IV. fiúosztály.

7. **Óbudai dalkoszorú.** Zöld Károly, tanító, Gáti György isk. igazgató, Bell Péter tanító: Reiner Ignácznál I., Kísvásári-utca 146. sz. Linzelpolz Ferencz gyárgondnok, Kloekner Ferencz mézeskalácsos, Veszei Győző tanító, Ruigl Ágoston raktáros, ifj. Wittmann József kávé, Alex Rezső lakatos, Kalap Gyula festő, Kanyó Ottmár asztalos, Kollár Lajos asztalos, Mihalovszki István mázó, Pék Gyula hivatalnok, Luirbauer István hivatalnok, Stadler Károly lakatos, Molnár János lakatos, Donájó Károly rézesztergályos, Hupka Péter szabó, Kolovzatnyik Lajos vasesztergályos, Szeiler György hivatalnok, Zsolnai Rezső kőfaragó, Nagy József ércöntő, Beszpalesz István gyakornok, Brajacsek Géza lakatos, Jakobecz Károly betüszedő, Hercz Lajos vasesztergályos, Nemes Árpád hivatalnok: Főreáliskola, III., 187. földszint I. osztály. Eberhardt Róbert kefekötő, Barakovics József hivatalnok, Jendner Lajos hivatalnok, Hercz Nándor lakatos, Koller Nándor felügyelő, Rozenfeld János géplakatos, Rozenhammer I. szerelő, Vilisch József műszerész, Gadics János hangszergyártó, Lattmann Nándor betüszedő, Polifka Károly kávé, ifj. Polifka Károly tanuló, Werner Alajos hangszerkészítő: Főreáliskola, III., 187. földszint VI. osztály.

8. **Budapesti polgári dalkör.** Esztergomi Károly állami tisztv. és neje: Kiss Jenőnél, IV., Fűrj-u. 88. Scheibel Károly nagyiparos, Jandl Béla zenetanár, Klcsmányi Nándor keresk., Gál János üzletvezető, Mányoki József f. iparisk. t., Gajdosik Béla, Kálai József, László Gyula, Husek Ferencz, Jámbor Gyula, Mitterszki Ferencz iparosok, Becker Béla művezető, Rozmanith János főkertész, Pogány Mihály iparos, Marikovszky Árpád állami tisztv., Prekop Ignác, Lipták Nándor, Czecei Ádám, Jónás László, Ifj. Gajdosik Béla iparosok, Dr. Flóris Áron tanár, Borsevics Kornél, Mittner Pál,

Loidl Arthúr, Gyuresek János, Romák Endre, Bartus Mihály iparosok, Joanovics Pál keresk., Hannig Gyula és Janicz Ottó iparosok: Ipartestületi ház I. terem, I., Vásárikis-u. 120. Heiter Gyula munkavezető, Kéri Adolf festőművész, Reichert Miklós tisztv., Maklári Bertalan, Beér Károly, Kelcsa Nándor, Marikovszki Ágoston, Ulmann Adolf, Krausz Ede, Ifj. Jezsek Elek, Illés Győző iparosok, Bartl Károly keresk., Nerolda Ferencz, Kerstinger Ferencz, Ertl Gyula iparosok, Tomics Miklós mérnök, Fischer Richárd, Kolozsi Sándor iparosok, Schéring János kávé, Schéring István, Schéring Antal, Horling Konrád Kiss Kálmán Göthler László Ronga Sándor iparosok, Fekete István magánzó, Marozsi Géza tisztv., Hurbán Kálmán iparos: Ipartestületi ház II. terem, I., Vásárikis-u. 120.

9a. **Budapesti máv. testvériség dal- és zeneegylet.** Farkas István főmérnök, Eller János főművezető, Hackl N. Lajos tanár: Kanovits György nyug. főhadnagynál, IV., Szarvas-u. 183. Grósz Albert, Pauer György, Számel Samu, Köpf Ferencz, Mészáros József, Kósza Géza, Hosszú Benő, Schüll Albert, Korger József, Csillag Henrik, Szilágyi György, Bernát Károly, Kőműves István, Hontert Rezső, Brenner Oszkár, Tomasics József, B. Papp József, Neupaver Nándor, Kroszlák István, Matkovics Gyula és Hodina Ferencz: Róm. kath. főgimn. tornacsarnok.

9b. **Budapesti máv. testvériség és önképző dalkör.** Rigó János műhelygyakorn., Moldt József főművezető, Gruttó Ferencz, Végh István, Sturnus Gusztáv, Matáncsi Pál, Simándi Sándor, Schulcz Károly, Deuts Zsigmond, Dózsa László, Gergely Domokos, Kovács József, Kajtor János, Buchbinder Ármán, Hirsch Mór, Becseics Szvetozár, Szviatkóczki Gyula, Jausz Gusztáv, Vida Imre, Varga Gyula, Steffek József, Suhanovszki Gyula, Hutkai Géza, Untreich József, Nagy János, Kormos Lajos, Kovács Károly, Piacza Jenő, Matkovics Gusztáv, Péter Gergely, Gunkovszki Ferencz, Bodor Zoltán, Schlotter Antal, Strobl Jenő, Broskó Lajos és Szilágyi Géza: Róm. kath. főgimn. tornacsarnok,

10. **Budapesti törekvés dal- és zene-**

egylet. Máté Károly iparos és neje, Máté Ferencz iparos és neje: Fodor Józsefnél, III., Széchenyi-tér 15. Máté Gyula iparos és neje: Dékány Máriánál, II., Fűzes-u. 1. Csekme Sándor iparos és neje: Orbán Lászlónál, II., Hegy-u. 84. Czigány Sándor iparos és neje: Szeless Jánosnál, II., Vásári-u. 123. Becző Ödön iparos és neje, Tatár András iparos és neje: Tasi Lászlónál, II., Kőhid-u. 190. Filkorn József máv. főművezető és neje: Ökovács Jánosnál, III., Jókai-u. 176. Turner Antal hivatalnok és neje: Szabó Gergelynél, VIII., Halasi kis-u. 42. Dullin Arthur iparos és neje, Brenner Gyula iparos és neje, Ojeder Ferencz iparos és neje, Razsanek Gyula iparos és neje, Nagy Sándor I. iparos és neje: Fodor Józsefnél, III., Széchenyi-tér 15. Pászti István iparos, neje és leánya: Hollender Rudolfnál, III., Páva-u. 145. László Lajos, Baranyi Gyula, Klisch Károly, Sztodola János, Fröhlich Antal, Harangozó Mihály, Szabó Kerekes Kálmán, Kubicssek Rezső, Kerschner Sándor, Nagy Sándor II., Bruska Jenő, Nagy Béla, Blum József, Menschel József, Reibl László, Szalai Ferencz, Lantos Imre és Volf József iparosok: Nőiiparis-kola I. sz. terem, VII., Folyóka-u. 77. Fehér Béla, Volsicz Károly, Földi István, Endrődy Ernő, Jerics József, Kohantek Rezső, Német Károly, Körber József, Kmeth Gyula, Dulant György, Ricz Lajos, Rizek József, Papsz Imre, Flórián Menyhért, Halmai Ferencz és Vida József iparosok: Nőiiparis-kola II. sz. terem, VII., Folyóka-u. 77.

11. Budapesti visszhang férfidalegylet. Hanos Péter műszerész, Mahó Lajos asztalos: II. ker. iskola 2. leányosztály. Minke Béla isk. igazgató, Keller Sándor tanító: S. Kovács Sándornál, II., Kiskert-ú. 215. Szalai János vendéglős, Álmosi József kávéház tul.: Soos Józsefnél, III., Kápolna-ú. 21. Vodicska Béla t. karmester és neje: Herzeg Györgynél, I., Kigyó-u. 102. Brünner Ignác keresk. segéd, Früstök József malom hivatalnok, Nikics Gyula nyomdász, Precztkik Pál lakatos, Busi József lakatos, Fernel Gyula műszerész, Bálint Mózes asztalos, Földesi Ernő bádogos, Früstök Rezső nyomdász, Früstök János vasesztergályos, Früstök Géza raktárnok, Koperecz Sándor

hentes, Gephard János műszerész, Nikus József villanyszerelő, Pajnok Kázmér vasesztergályos, Tóbiás Ferencz Hoffmann Ferencz műszerész, Juhász Gábor bádogos, Patai Alfonz cipész, Vágfi István villanyszerelő, Pányik Károly asztalos, Kertész Mór gépmester, Fodor Sándor kereskedő s., Gerzsik Gyula műszerész, Tépol Sándor vasesztergályos, Hoffmann Lajos kocsifényező: II. ker. iskola 3. leányoszt.

12. Czeglédi ipartestületi dalkar. Farkas László kőműves, Kádár János, Cseh István, Csölli János, Papp János, és Uri Kovács József iparosok, Herman Tamás jegyző, Rajkort Mihály, Hanz Benő és Molnár Sámuel iparosok, Udvardi Gyula szertárnok, Kovács Kálmán, ifj. Kupás Lajos, Bálint Pál, Biró Sándor, id. Ócsai Mihály, Bálint József, Bálint János és Bognár Károly iparosok, Prágel János bognár, Ürögdi János, Hartyáni László és ifj. Szijj Gyula iparosok, Laszip Árpád tanító, Gazdag Sándor, Búzás András, Szabó Gyula, Hartyáni Pál iparosok: II. iskola 4. leányosztály. Szalisznyó Pál, Hornyák József, Ecsér István, ifj. Ócsai Mihály, Turó Sándor, és Farkas Benő iparosok, Györe Károly vas. hivatalnok, Molnár József, Horváth István és Némedi György iparosok: II. ker. iskola 2. leányosztály.

13. Czeglédi városi dalárda. Végh Károly bankkönyvelő: Udvardi Kálmánnál, IV., Fűrj-ú. 107. Udvardi János mérnök és neje: Dirényi Károlynál, IV., Budaikis-ú. 143. ifj. Takács József tanár, Mihó Ernő karnagy: Komor Gyulánál, IV., Gyik-ú. 36. Stift Ármin kántor: Lamm Bernátnál, V., Lakatos-ú. 16. Kiszél János kántor, Dobos Ferencz földbirtokos, Tiszavölgyi Miklós postahivatalnok, Sudik Károly szobrász, Borsos Sándor szabó, Laszip Ferencz mészáros, Turi József szobrász, Igaz József hivatalnok, Csizmadi István szűcs, Vida Mihály magánzó, Taracsák István mészáros, Zoltán Zsigmond fényképész, András Benő festő, Makosi Sándor szabó, Bognár Sándor tanító, Csizmadi János cipész, Ócsai János tanító, Szalonkai Ferencz theologus, Tóth Sándor fodrász, Nagy Lajos festő, Huszicska Gyula hivatalnok, Lukács Ferencz szabó, Masi Béla tanító: I. ker.

iskola emelet IV. leányoszt. Tóth András szabó, Papp László műegyetemi hallgató, Furulyás Sándor kereskedő, Gyura Zsigmond szabó, Herczeg Ármin kereskedő, Mérges Imre fodrász, Steinfeld Aladár kereskedő, Hornyák Jenő aranyműves, Hörömpő János polgári leányisk. tanár, Raffai Lajos tanító, Benka Andor ref. s. lelkész, Tóth Gyula vendéglős: I. kerületi iskola emelet, váróterem.

14. „Egyetértés“ önképző dal- és zeneegylet. Debreczen. Pogány Ármin főmérnök neje és leánya: Fekete Adolfnál, IV., Gyík-u. 37. Mácsay Sándor tanár: Jobbágy Istvánnál, III., Gyenes-tér 117. Beöthy Kálmán mérnök: Dr. Dömötör Sándornál, VII., Collner-tér 29. Heynke Oszkár ellenőr, Peschko Zsigmond hivatalnok, Zöld László művezető, Mucsai István asztalos, Gyurján Pál kárpitos, Czigány Miklós lakatos, Kaczer Antal asztalos, Megyesi Dániel szíjgyártó, Pap Lajos furúsz, Kovács Béla fényező, Szende József és Tóth József lakatosok, Kovács József asztalos, Jakab István furúsz, Ári Lajos, Katona Kálmán és Tóth Ferencz asztalosok, Kádár Ferencz kovács, Herczeg Dezső asztalos, Horváth Antal esztergályos, Csurgó János lakatos, Szegedi Gyula bádigos, Vekerdi Lajos asztalos, Szabó Gábor esztergályos, Rédei Lajos fényező, Visovszki Ferencz lakatos, Kovács Árpád asztalos, Tanner Gyula lakatos, Szolaraki Bálint fényező, Markos Ferencz lakatos, Osváth Gyula esztergályos, Kovács Sándor asztalos, Horváth Ferencz esztergályos, Nagy Ferencz asztalos, Tóth Sándor lakatos, Hajdú János asztalos, Forgács Antal bognár: Ref. főgimnázium, I. em. I. oszt.

15. Debreczeni munkás dalegylet. Horkai Lajos tanító, Horkai Emma, Horkai Margit: Tormácssy Sándornál, VI., Fehér-ú. 75. Kerékgyártó József tanító, Elefánti Sándor tanító: Szabó Imrénél, VI., Liliom-ú. 186. Papp Sándor szabó és neje: Tasi Pálnál, VII., Csóka-u. 229. Asztalos Lajosné, Ekli Józsefné: Bencsik Antalnál, VII., Görbe-u. 147. Pásztor Györgyné, Vályán Györgyné: Gere Sándornál, VII., Dömötör-u. 18. Farkas Istvánné, Tarpai Sándorné: özv. Vajda Jánosné, VII., Sarkantyú-u. 128. Kurián

Gyula iparos, Egri József földbirtokos, Tömöri Jenő tanító, Erdei Ferencz, Hubai György, ifj. Simkovics Béla, Szilágy Zoltán Ábel Aladár, Makai Sándor, Belei János, Vincze István, Csató Gábor, Ács Sándor, Kilián Ferencz, Papp József, Antal Jenő, Beliczai Lajos, Siket Gyula, Kozma Imre, Zakar Dániel, Aszalós Lajos, Bátori Sándor, Farkas István és id. Simkovics Béla: iparosok III. ker. isk. II. leányoszt. Suba István, Káll József, Pásztor Lajos, Tömpe Ferencz, Benyó József, Kőszegi János, Pásztor György, Scherfel János, Vályán György, Tarpai Sándor és Kádár András iparosok: III. ker. iskola I. leányosztály.

16. „Diósgyőri m. kir. vas- és aczélgyári tisztviselők dal- és műkedvelőegylete“. Veres Miksa: Weisz Mihálynál, III., Nagybudai-u. 161. Szebenyi József és neje: Quirinyi Miklósnénál III., Gyenes-tér 124. Rhúr Pál tisztviselő: özv. Rúhr Bélánénál III., Jókai-u. 36. Barbierik András tisztviselő: Magyar Pálnál, VII., Collner-tér 27. Baú István tanító, Dévai Hugó, Domokos Lajos, Jozefovics Jakab, Matyasovszki Béla tisztviselő, Orosz János tanító, Varga Imre, Kriszman Ervin, Czingel János, Veres Jenő, Nemki Károly, Veres József, Laszgarner Ákos, Novák Kornél, Szűcs János, Tamás Endre tisztviselő, Vanger Vilmos tanító, Vezér Mihály, Zoltán Rezső, Bodreisz János, Fridrich Márton, Kaveczki Ferencz, Korcsek Andor, Lehrner Sándor, Mihályfi Endre, Mikovényi Zsigmond, Réti Lajos, Szabó Lajos és Szele István tisztviselő: Főreáliskola, III., 187. földszint II. oszt.

17. Jószerencse dal- és önképző dalegylet Diósgyőri vasgyár. Sípos László gépkezelő, Lukács László iparos, Soós Károly, Janiczki József, Loidl Rezső, Kópt Pál gépmunkások, Varga Imre, Csendes Miklós, Petrányi Sándor, Lukács József lakatosok, Vancsura Ferencz gyalus, Szerankó István, Viletter Géza, Prokob Gyula, Pildner Gusztáv esztergályosok, Zsidai István, Keresztesi Jenő, Lux Gyula lakatosok, Marik Dezső, Elek Jenő, Au Ádám esztergályosok, Kis Ferencz lakatos: Kurucz-téri iskola I. fiúosztály. Kiss Ödön szíjgyártó, Bimbó Gyula, Nahalke József esztergályos, Tauffer Sándor lakatos, Blum József, Tasnádi Jó-

zsef szabó, B. Kiss Sándor gépszerező: Kurucz-téri iskola II. leányosztály.

18. Egri polgári dalkör. Jankovits Dezső polgármester és Hanák Gyula főjegyző: Kovács Sándornál, VII., Ótemető-u. 105. Szokolay Lajos főügyész: Szokolay Mihálynál, III., Nagybudai-u. 161. Strausz Sándor ipartest. elnök és Fügedi János építész: Keresztes Imrénél, III., Jókai-u. 35. Károly János czukrász: Nagy Sámuelnél, II., Kápolna-u. 61. Balkai Béla iparos, Gronai Andor tanár, Gáspár István tanító, Borsos Jenő, Balogh László, Bögös József iparosok, Eichbruch József kefekötő, Fehér Lajos joghallgató, Galovics János iparos, Ifj. Hám Lajos hentes, Kozma István magánzó, Kozák Sándor joghalg., Koripszki Sándor iparos, Korsik Endre szabó, Lestál Miklós tanító, Losonczy Sándor és Losonczy János szatlerek, Légrádi György, Luspai Kálmán Makk Dániel és Okos Bertalan iparosok, Pléh Sándor lakatos, Pilis Béla és Pulszki Bertalan iparosok, Réhrász Róbert tanító, Sándor Ferencz: Központi iskola VI. osztály, II., Templom-u. 96. Simon István keresk. Solymosi Dezső szabó, Szrog Jenő magánzó, Vasevlovics Sándor és Varjú Béla iparosok, Vierer Ferencz jogász, Vitkovszki Adolf, Urbán József borbély, Eichgrun László kefekötő, Dr. Barsi István ügyvéd, Pamlényi Pál igazgató, Krikara József cipész, Tancsa Lajos, Tóth Ágoston keresk., Kalmár Gáspár, Balkai József, Dr. Appel Rudolf ügyvéd, Besenyei János magánzó, Breznai Imre tanár, Nagy János cipész: Központi iskola emelet V. osztály, II., Templom-u. 96. sz.

19. Erzsébetfalvi polgári dalkör. Mártonfi László nyomdatul.: özv. Fördös Lászlónénál I., Vásárikis-ú. 116. Ujj József ügyvéd: özv. Lévai Lászlónénál VIII., Halasinagy-ú. 19. Sente János üzletvezető és neje: Virág Antalnál VII., Collner-tér 198. Zsemjér Pál és Markos Rezső iparosok, Nemcsics József asztalos, Nagy Károly lakatos, Urbán Béla és Mellis András iparosok, Hauser Emil állatorvos, Martin János hivatalnok, Ambrus Dezső és Nyúl Dezső betűszedők, Kovács Béla iparos, Höflich Ferencz és Krisztnyák József betűszedők, Linbacher Sándor dijnok, Dreisinger József és Dreisinger Ferencz zenetanárok, Verki Mihály és Sziváczi

András iparosok, Kiss Károly szövetkezeti cégvezető, Gedai János lakatos, Franz János betűszedő, Hollósi Zsigmond és Probozsnyi József iparosok, Matkovics Aladár nyomdatulajdonos: III. ker. iskola földszint 1. fiúosztály. Riegl Ede raktárnok, Sente Péter, Jurasek Ferencz és Haas Kötő Ferencz lakatosok, Vágner Antal betűszedő, Vécsei Gyula szobafestő, Antal Miklós betűszedő, Ambrús Zoltán könyvkötő, Dobó Béla és Varga Sándor számvizsgálók, Ónodi Gusztáv igazg., Melles Béla asztalos, Török Béla lakatos, Krammer Károly eszterg., Schwandtner Lajos ny. betűszedő, Nagy István gépmester, Docskál János lakatos, Kraczmajer János keresk., Schwájér Miklós iparos, Erdei Mihály lapszerkesztő, Stern Bernát magánzó, Schiffer Adolf fakeresk., Barna Henrich lakatos: III. ker. iskola földsz., 3. fiúosztály.

20. Győri magyar waggon- és gépgyár egyetértés dal- és társaskör. Pollák Soma gyári főpénzt.: Pollák Lajosnál V., Lakatos-ú. 110. Pick Ferencz tisztviselő és neje: Goitein Miksánál V., Klapka-ú. 179. Csíki Lajos művezető és neje: T. Nagy Jánosnál IV. Árok-ú. 279. Franek Gábor karnagy: Kéri Menyhértnél VI., Csongrádi-ú. 193. Király Lajos iparos és neje, Jenei István iparos és neje, Fertics József iparos és neje: Bende Gergelynél VIII., Kishalasi-ú. 72. Mrena Kálmánné, Karics Zoltánné, Vörös Lajosné: Dudás Jánosnál VIII., Horog-ú. 86. Mrena Kálmán iparos, Karics Zoltán művezető, Vörös Lajos iparos: G. Tóth Lászlónál VIII., Horog-ú. 87. Dobó Sándor, Rónai Arthúr, Bendler István és Mikl Károly tisztviselők, Török Dezső, Liczmann Antal, Marai József, Anenez Nándor, Bánszky József és Bognár Sándor iparosok, Ernszt József és Horváth József tisztviselők, Bán Mihály, Kaleczki Kálmán, Döbrentei József, Nagy Márton, Schott Dezső, Hegedűs Lajos, Ring Ádám, Molnár Kálmán, Popper Miksa, Schatler János, Vald Imre és Róth Lajos iparosok: III. ker. iskola földszint, 3. b) leányosztály. Hermann Izor tisztv., Varga Ferencz, Szabó József, Skarba Mihály és Tóbiás Ferencz iparosok, Guzmics Károly tisztv., Fischer János, Iván János, Stadler János és Jandekl Gusztáv iparosok, Fetto

Ferencz és Kaleczki József vendéglősök: III. ker. iskola földszint, I. leányosztály.

21. Kassai zenekedvelők dalegylete. Simkó Gusztáv bankfőnök, Dr. Gróf Csáki Adorján szentszéki ülnök, Gerlóczy Béla bank igazg. elnök és neje: Bárány Károlynál, I., Petőfi-u. 224. Dr. Biskóti Ferencz kir. alügyész, Forgács Dezső, Rubi József, Kobulniczki Miklós tszéki jegyző, Reiszner Károly tanár, Szobrai Béla, Várkony János bank tisztv. Pajtás Ferencz hiv., Berzácz László tanár, Draskovás Gábor tisztv., Frimmer Gyula ügyvédjelölt: Siketnéma intézet II. osztály, II., Templom-u. 95. Dr. Heinzel Gyula tszéki jegyző, Soos Dezső aljegyző, Szakadi Géza jegyző, Vinter Félix posta hiv., Barcs Lajos hiv., Tajber Rezső bank tisztv. Dr. Polák Gyula ügyvéd, Balassa József tszéki jegyző: Siketnéma intézet III. sz. szoba, II., Templom-u. 95. Forgács Tivadar jegyző, Majunke Erik bank tisztv. Harsányi Géza aljegyző, König Antal tanár, Láng Lajos aljegyző, Szekerák Sándor kántor, Szentgyörgyi Gyula bank tisztviselő, Xchváry Ernő adó ellenőr, Csopej Elek ellenőr, Jurelák Jenő mérnök, Tarkeői László ellenőr, Hamesovszki Ferencz adóhiv. főellenőr, Róland Viktor tisztv., Makai Kálmán ref. lelkész, Kiss Ernő bankfőnök, Róth Árpád tanár: Siketnémák intézete IV. sz. terem, II., Templom-u. 95.

22. Képesti dalárda. Ujj József karmester, Brantner Pál v. főjegyző: Faragó Sándornál, II. Losonczy-u. 21. Bódy Sándor főv. hiv., Medgyesi György házbirt.: özv. Mezei Rezsőné, II. Hegy-u. 89. Stallmach Sándorné hiv. neje, Stallmach Annus, Holdházi Istvánné: Rihocsek Gusztávnál, III. Könyök-u. 122/a. Pauer Györgyné, Danca Tihamérné, Kiss Gézáné, Bornemissza Balázné: özv. Almási Lajosné, III. Szécsényi-u. 9. Stallmach Sándor máv. hiv., Holdházi István iparos, Tiszári Lajos irodatiszt, Takács József, Weinberg Károly, Kujer Mátyás, Bognár János, Schindler József, Bornemissza Balázs, Marczinek István iparosok, Hercz Albert kereskedő, Stoics István, Magyura Dezső, Hahn János, Czinyi Ferencz, Bikó Ádám, Karkisch Ferencz, Vancsóvszki Sándor, László Sándor, Tinschmidt Ede és Pauer György iparosok: I. ker. közs. iskola

földszint I. fiú osztály. Kiss Géza, Kajl Vendel, Rothaner József, Balázs Károly, Fröhlich Gusztáv, Munkácsi Mihály, Bikó Miklós, Bikó Lőrincz, Hamaráb Ferencz, és Dofcsák József iparosok, Horváth Aladár s. jegyző, Hermann Ferencz asztalos: I. ker. közs. iskola földsz. II. a. fiú osztály. Bán István iparos és neje: Biró Ádám ig. tan.-nál, VI. Csongrádi-u. 23.

23. M. kir. máv. kolozsvári összhang dalegylet. Török Sándor műhelyfőnök, neje és leánya: Csorba Lászlónál I., Halasi-nagy-ú. 16. Zsigmond Ferencz tanár és neje: Sz. Kovács Istvánnál IV., Klapka-ú. 46. Szedlicska Lajos máv. tiszt. és neje: Nagy Sándornál IV., Szolnoki-u. 104. Terkál Alajos máv. eszterg. és neje, Gerendi Ferenczné, Földvári Lajosné, Thérián Péterné, Gergényi Ferenczné, Hajnal Ágostonné, Deák Ferenczné, Szabó Imréné, Szarka Ákosné, Bonyhai Józsefné, László Antalné és Gerendi Ferencz leánya: Orsz. tan. árvaház, Máriahegy. Gerendi Ferencz, Földvári Lajos, Thérián Péter, Gergényi Ferencz, Hajnal Ágost, Deák Ferencz, Szabó Imre, Szarka Ákos, Bonyhai József és László Antal iparosok: Polgári leányiskola, VII. t. Szabó Andor iparos, Vesztrál Ágost hivatalnok, dr. Székelyhidi Ferencz fogalmazó, dr. Hudoni Lajos rfogalm., Koller János tisztv., Kelemen Ferencz tanító, Vas Béla p. ü. számellenőr, Veres Gábor tanár, dr. Gergely Albert ügyvéd, Iszlai Márton tanár, Víg Péter máv. gyalus, Papp László máv., Kucsera Mihály kovács, Zabolai Ferencz díjnok, Zimonyi Gyula lakatos, Mészáros József kovács, Kocsárdi Lajos lakatos, Füzes István szersz. lak., Ürmösi Kálmán, Földinger Béla, Hegedűs Gyula, Palócsai Sándor, Darvas Géza, Ifft József: III. ker. iskola emelet, III. a) leányosztály. Bor József, Bodnár János, Voikh Lajos, Ladányi Adolf, Molnár István, Varga Márton, Stralakovszky Kálmán és Pehonyák János iparosok: III. ker. iskola emelet, férfi váróterem. Janovics Imre, Székely Samu, Csizik István, Szabó Lajos, Szvoboda Gyula, Majer János, Gál Lajos és Sípos Ferencz iparosok: III. ker. iskola emelet, női váróterem.

24. Makói dalárda. Dr. Baán Zsigmond

ügyvéd, Kovács István ev. kántor: Bodnár Sándornál, II., Homoki-u. 50. Lakatos Pál vállalkozó, Nagy Sándor kántor, Ékes János keresk., Csuka Endre tanító, Mesztrovics Ferencz iparos, Szöllősi János g. k. tanár, Gombkötő István iparos, Kökényesi János adótiszt, Jonkovics László keresk., Nagy István cipész, Erdélyi Béla irnok, Nagy Lajos, Bartha Antal tanítók, Papp Sándor szabó, Sinkó István számellenőr, Szalóki József tanító, Fodor Sándor, Phaffner Gyula cipészek, Szabó Sándor tanító, Török Ernő kereskedő, Belló Sándor nyerges, Szinók Balázs, Czirbus István tanítók, Tenyerics János szabó, Szendrey József s. lelkész és Horváth Antal cipész: II. ker. iskola 2. fiuosztály. Joó Antal szabó, Szabó Zsigmond irnok, Sinka Kálmán szabó, Jikes Sándor irnok, Német Lajos tanító, Hankovszky Rezső szabó és Kovács Antal nyomdász: II. ker. iskola 3. fiuosztály.

25. Máramarosszigeti dalkör. Irsa Béla tanítókép. tanár, Sági Tamás tanár: Vágó László ügyvédnél, III., Jókai-u. 209. Dr. Papp Tibor jog. igazg., Hegedüs Ferencz irodatiszt és neje: Dr. Horváth Mihálynál, III., Széchényi-t. 4. Adorján Marczel sz. ellenőr és neje: özv. Pócsi Györgynénél, III., Jókai-u. 183. Dr. Baltovics Bertalan gk. lelkész és neje, Dr. Sefcsik Alajos orvos és neje, Sefcsik István: Dömötör Sándornál, III., Jókai-u. 205. Miller Gyula tanár, Takács Lajos r. lelkész: id. Szappanos Eleknél, III., Homoki-u. 97. Kávai János és neje: Nyirádi Máriánál, III., Könyök-utca 121. Sugatagi János és neje: özv. Héjjas Pálnénál, III., Jókai-u. 181. Dr. Réczei Sándor tsz. bíró: Soó Józsefnél, III., Kápolna-u. 21. Tárca Bertalan és neje: özv. Pátkai Józsefnénél, V., Vörösmarti-u. 153. Simon Géza tanár, Egreczki Emil tanító, Pellei Jenő számtiszt, Mérey Ferencz rtanácsos, Bényey Gyula tszéki bíró, Upor Géza irodatiszt, Bullaházi Jenő gy. könyv., Eckel János plebános, Papp Péter Bartha János, tanító, Lukács János számellenőr, Péter László sztszt, Révész Jenő tanár, Teleházi Ede erdőigazgató, Kozánovics József, Szilvássy János tanár, Fedin János tanító, Görög Gyula adóhiv. segéd, Meress Ferencz irnok, Sztripszik Aladár sztszt, Lámer István ig.

tanító, Mihalik József tanár, Hegedüs László tanító, Dr. Junger Lázár ügyvéd, Báthony György sztanácsos és Kelemen Ferencz tanár: Ipariskola, földszint I. C) terem, III., Jókai-u. 190.

26. Máramarosszigeti polgári dalkör. Pieger Gáborné tisztv. neje: Tóth Antalnál, II. Homoki-u. 38. Kérai Mátyásné és Neumacher Emilné iparosnék: Diós Istvánnál, II. Homoki-u. 39. Somogyi Ferencz keresk., Meres László tanár, Megyeri József cipész, Brossányi Pál csizm., Pieger Gábor tisztv., Gerstmajer Mihály, Sarkadi Lajos, Neumacher Emil, Muzsi Lajos, Stark Gyula, Szvata János, Fűz Lajos, Mike Lajos, Skrobotorics Vincze és Pataki Sándor iparosok, Bartók Aladár tollnok, Sztrinbei László, Ifj. Kézi Simon, Váradí Gusztáv, Komáromi János, Gyarmati József, Sztrinbei Gyula, Nyiszter Antal, Muzsi István és Kérai Mátyás iparosok: Ipariskola I. emelet II. B. oszt. Ungár Herman faragó, Zsiminszki József keztyüs, Kuszi Lajos, Kézi Simon iparosok, Nyenyestyán János kézbesítő és ifj. Somogyi Ferencz jogász: Ipariskola I. e. III. A. terem.

27. Mezőkövesdi katolikus egyházi énekkar. Vass Imre plebános: Körnőczi Józsefnél, II. Kanyar-u. 291. Morvai János v. főjegyző és neje: Csipkala Istvánnál, IV. Kaszap-u. 108. Gál István karnagy és neje: Pogány Józsefnél, IV. Őz-u. 136. Turzó Nagy Árpád máv. főnök és neje: Friedman Hermannál, IV. Őz-u. 142. Demeter József tanító és neje, Orsz. Tan. Árvaház, Máriahegy. Dienes Imre, Deák Ferencz, Bán Mátyás, Márton János, Gáspár József, Rajna Márton, Nyeste Pál, Kaló József, Hajdu József, Tóth István, Tóth József, Farkas Márton, Molnár István, Fütő József, Balázs János, Milkó János, Hajdú Gáspár, Jacsó József, Lázár Márton, Kiss János, Hajdú József, Hajdú János, Pető János és Pázmándi Péter földmivesek, I. ker. iskola, emelet IV. fiú oszt. Nagy György Márton, Márton Márton, Barczy József, Barczy Mátyás, Molnár János, Kiss József, Ifj. Kiss József, Jacsó András, Murányi István, Gáspár József és Kiss István földmivesek, Fekete János tanító: I. ker. Iskola, emelet III. b. fiú osztály.

28. Nagykárolyi dalegyesület. Szécsényi Lajos, Szécsényi Margit hivatalnokok:

Fekete Zsigmondnál, II., Hegy-u. 78. Tömpe Károly adótiszt és neje: özv. Száva Gyulánénál, III., Tyúkláb-u. 75. Obholczer Gyula pü. tanácsos, Vitek Károly zenetanár: Sárközy Pálnál, III., Széchenyi-tér 139. Récesy Ede pih. rfőnök: Kegyesrendi főgimn., II., Jókai-u. 200. Diczig Béla, Pap János tanárok, Rosenfeld Zsigmond lapszerkesztő, Csata Gerzson bankhivatalnok, Oláh József adótiszt, Piskoc Ignác hivatalnok, Patai Ferencz borbély, Diczig Jenő hiv., Kiss János iparos, Sikolya István jogász, Kinál Antal hiv., Dipold Ferencz adótiszt, Szentgyörgyi Elek, Helmeczi József hivatalnokok, Nagy Elek kórh. gond., Fedorka István kántor-tanító, Hancics Illés iparos, Suták István jogász, Csepnyi Antal pénztárnok, Csernus József tanító, Csókás László keresk., Knuk Jenő hiv., Letlinger Béla pénztint. tisztv., Medvei Lajos, Medvei Ernő, Csipkés Jenő hivatalnokok, Luczai János borbély, Szabó Lajos iparos, Csalánosi József hivatalnok, Schecli Ferencz jogász, Vig Kálmán iparos, Venzel Manó szállodatulajd. és Reszler Antal hiv.: Ipariskola, földszint, előkészítő A) terem.

29. Nagyszalontai városi dalárda. Szenes Péter jegyző, Költő Kálmán jegyző: Hettesheimer Ábrisanál V., Szolnok-ú. 184/a. Orondi Károly órás és neje: özv. Szabó Gergelynénél VI., Csongrádi-ú. 27. Fülkősi Antal tanár: Szelei Jánosnál VI., Klapka-ú. 47. Illés György géplakatos és neje, Illés László kárpitos és neje: M. Kiss Sándornál V., Malom-ú. 306. Havrán János gazdálkodó és neje: Szőke Sándornál VI., Klapka-ú. 48. Király József tanár: Katona Mihálynál IV., Gyík-ú. 41. Borbély László ügyvéd, Jámbor István kereskedő és neje: Fazekas Istvánnénál VII., Nyereg-ú. 59. Szemes Lajos adótiszt és neje: Cs. Szabó Jánosnál VII., Folyóka-ú. 81. Szabó Lajos tanító és neje, Szentesi Elek tanító és neje: Orsz. tan. árvaház, Máriahegy. Borbély Imre tornatanár, Tónagy Sándor, Szemes István és Bereczki Lajos kereskedők, Kajtor László könyvelő, Bányai Gergely kereskedő, Borbély Ferencz asztalos, Kis István, Stiglicz Sándor és Sajti János tanítók, Molnár Ferencz gazdasz, Fazekas Géza irodatiszt, Kucsera Ferencz czipész, Csatári Ferencz kereskedő, Mogyorós János és Varga László

czipészek, Kúhn István irnok, Bakos Sándor tanító, Havrán Elek kötélgyártó: ref. főgimnázium II. em., V. oszt. Berenczki Lajos kereskedő, Wagner Ferencz v. jegyző, Szemes László fodrász, Albert András tanító, Zuh Ferencz kalapos, Kósa Lajos kereskedő, Bányai Dénes czipész, ifj. Bódi Imre szabó, Józsa Márton gépész, Megyesi Sándor kerékgyártó, Szentmiklósi István magánzó, Szemes Mihály fogművész, ifj. Gyulai Lajos birtokos, Nagy József v. főbíró, Székely Jenő nyomdász, Bálint Lajos kosárfonó, ifj. Kálmándi Mihály és Bódi Sándor birtokosok, Neszmirák Gyula rend. felügy., Horváth István útmester: ref. főgimnázium II. em., IV. oszt.

30. Ózdi vasgyári munkás olvasóegyleti dalárda. Zsíros Sándor tisztv. és neje: Sztankai Lajosnál, IV., Árok-u. 300. Hanzsík Antal gyári tanító: Hegedűs Ferencznél, II., Homoki-u. 37. Schneck Ferencz karmester, Mazura Károly, Majlinger Gyula, Héti Gusztáv, Simon Lajos, Luczák Dániel, Luczák Dezső, Friedrichofszky Kálmán, Salamon István, Papp Dezső, Vég Árpád, Hlavács Samu, Luczák István, Hercsik János, Kiss Márton, Parsiczki István, Krobot Antal, Mangs József, Sztraka Mihály, Kovács Bertalan, Schweivacher Gusztáv, Tóth Árpád, Démúth Arthúr és Skarupka István gyárimunkások: Ipariskola emelet II. A. terem. Holló Ferencz, Lenkei József, Krobot Venczel, Lukács László, Vincze János, Szkladán Bertalan, Démút József, Lukács Béla, Sturman Pál, Kosik Pál, Findura István, Juhász István, Viletel István, Helebrant Dani, Peterka Tivadar és Vjok Ferencz gyárimunkások: Ipariskola emelet belső sorozóterem.

31. Rákosligeti dal- és zenekör. Símor Döme lakatos és neje: Laczi Sándornál IV., Szarvas-ú. 175. Takács Imre irodatiszt és neje: Fekete Bélánál III., Homoki-ú. 73. Domokos János fényképész és neje: Szili Imrénél IV., Kaszap-ú. 110. Perényi Ferencz számtiszt: Ö. Gyenes Istvánnál IV., Sárkány-ú. 78. Marton Rezső műszerész és neje: Gál Ferencznél IV., Őz-ú. 145. Kaszás Gyula karmester és neje: özv. Sz. Tóth Jánosnénál III., Kisbudai-ú. 216. Masirovics Dusan építész: Lakó Lászlónál IV.,

Varjú-ú. 234. Kómár Lajos máv. tisztv., Dobai János, Nagy Pál, Barkos Sándor és Losonczy Gyula iparosok, Nemes János pts. ellenőr, Schafranek Győző p. és t. altiszt, Raák Géza műszerész, Bordás József cipész, Czitrom Mór bádogos, Szattinger Alfréd iparos, Kriszof József irodai alkalm. Szabó Gyula p. és t. díjnok, Kálmán Imre iparos, Zappert Ernő építész-rajzoló, Warhanek Jakab és Zeller Imre iparosok, ifj. Grünfeldev Alajos m. hiv., Kürschner Károly építész-rajzoló, Lehrtter Gyula iparos, Vásárhelyi János mázoló: I. ker. községi iskola földsz. II. b) fiúosztály. Macskási István lakatos, Simek József iparos, Springer Hugó műszerész, Örvössy Vilmos áll. tisztviselő, Hoós Sándor iparos, Törzsök Gyula p. és t. főtisztv., Stettri Mór bádogos: I. ker. községi iskola földsz. II. a) fiúosztály.

32. **Salgótarjáni aczélgyári olvasóegyleti dalkör.** Wabroscha Béla főmérnök, Lorazik György tanító: Forberger Györgynél, I., Petőfi-u. 238. Gleidura Géza plébános: Szegedi Györgynél, I., Dob-u. 209. Urschnitz József tisztviselő: özv. Niedziwulzski Sándornénál, III., Nyul-u. 46. Janikovszki Dániel mester, Kirner Győző, Prusz Ferencz, Kánya Antal, Lukács Ottó, Csermik József, Szmólek János, Jancsek Mihály, Veszeli József, Juhász Rezső, Tipka Róbert, Kajtán Ede, Teszák Emil, Kersa Ferencz, Mustó Antal, Rosziar József, Heckenberger Antal és Stugner Gyula iparosok: Ref. főgimnázium, II. em. III. oszt. Polozsny József, Polozsny Győző, Hoznik Gusztáv, Pintér János, Hack Gyula és Teszák Antal iparosok, Tonaiser Károly, Widinszki István és Braun János felügyelők, Urbán Kálmán és Priska Dezső iparosok, Daubner Béla főmester, Gracza Henrik, Chlehovecz Ferencz, Chlehovecz József, Otyepka József, Gruber Gusztáv, Szmolek Rezső, Sweizbacher József, Klaiban József, Schmiedt Antal, Schubert József, Barcs Géza és Duda Lajos iparosok: Ref. főgimnázium, II. em. rajzterem.

33. **Siklósi polgári dalkör.** Took Gyula tanító, Dr. Berkí Gyula körjegyző h. ujságíró: Deák Sándornál, IV., Varjú-u. 226. Piger Zoltán tanító, Igert Ödön kereskedő,

Pick Miksa birtokos, Varga József, Baka Ferencz, Fábián Ferencz, Kún Gábor, Denke József, Meszlényi Ferencz, ifj. Baka Ferencz, Denke Dániel, Nagy Sándor, Gyenizs Sándor, Kozma József, Meszlényi József, Döme József, Gyenis Péter, Mátyás András, Nagy Ferencz, Kún Sándor, Szilágyi Lajos, Fábián Péter, Erdősi János és Erdősi Béni földmivesek: I. ker. iskola, em. III. a) fiúosztály. Dőre Ferencz, Szép Sándor, Gazsi Lajos, Baka Lajos, Denke Sándor, Sz. Király Ferencz, Petike Sándor, Meszlényi Sándor, Kossa Sándor, Török István és Berementi Sándor földmivesek: I. ker. iskola, em. III. b) fiúosztály.

34. **Szabadkai dalegyesület.** Dr. Dömötör Miksa orvos: Dr. Szívós Ignácznál, V., Kőrösi-u. 19. Ditelján István hitoktató, Kiss Endre adótiszt, Kiss Mátyás bir. hiv., Deli Ferencz hiv., Farkas Károly bankhiv., Dr. Matievics Dezső bir. jegyző, Mamuzsics Mihály joghallgató, Szoták Dezső orv. hallgató, Sédi József városi hiv., Steinfeld Lipót bankhiv., Budanovics Sándor tanító, Csepella József, Czeisz Pál bankhivatalnok, ifj. Dr. Lányi Ernő ügyv. jel., Dr. Völgyi János v. jegyző, Bódis Mátyás bankhiv., Martinovics Kálmán orvtan. hallgató, Horváth Ödön hiv.: Ref. főgimnázium, I. em. III. oszt. Dr. Kozla András hivatalnok, Vas Lajos máv. hivatalnok, Gombos Antal és Fátyol Sándor v. hivatalnokok, Milassin Andor tűzoltófőparancsnok, Kovács Kornél és Fehér Jenő tanítók, Sólyom Miklós adótiszt, Vas. Á. Kálmán bankhivatalnok, Kosztolányi Árpád orv. hallgató, Lányi Géza bölc. hallgató, Kovács Jenő tanító, Petró Béla vár. hivatalnok, Martinovics Béla magánhivatalnok: Ref. főgimnázium, I. em. VIII. oszt. Horvatovics Ernő alelnök és neje, Dr. Sántha György főorvos: Halasi Gyulánál, II., Templom-u. 340. Dr. Szabados Béla bir. jegyző: Kada Endre, III., Nagykőrösi-u. 156. II. emelet.

35. **Székesfehérvári déli vasúti dalegyesület.** Schvammer Lajos lakatos neje és leánya: Nemere Gyulánál, II., Homoki-u. 36. Rauscher Béla m. felügy.: Dr. Steiner Miksánál, II., Szécsenyi-tér 14. Dr. Kneifel Ferencz karnagy: Tormássy Istvánnál, III., Páva-u. 143. Kéri József géplakatos és neje:

Tormássy Lászlónénál, IV., Őz-u. 147. Lo-
 ósz Nándor géplakatos és neje: Csekei
 Istvánnál, IV., Őz-u. 158. Pálinkás Sebes-
 tyén géplakatos és neje: özv. Márton Sán-
 dornénál, III. Páva-u. 145. Topics Lujza:
 özv. Márton Sándornénál, III., Páva-u. 145.
 Majer József vasfűró munkav., Benkő Gyula
 vasfűró, Repka Ignác géplakatos, Koszke
 Ferencz és Borda János mázoló, Kovács
 István és Szabó András kovácsok, Farkas
 Károly, Vörös János és Kuczka Gyula gép-
 lakatosok, Ifj. Schvammer Lajos lakatos,
 Horváth Elek csoportvezető, Latics István
 bognár, Schvammer László géplakatos, La-
 pos István lakatos, Koronczi György bá-
 dogos, Vekerle Gyula asztalos, Machnich
 József lakatos, Vekerle Lajos kárpitós, Süttő
 Ferencz bádogos, Prehaiser Gyula géplaka-
 tos: I. ker. községi iskola I. vegyes osztály.
 Varga Lajos fényező, Csokonai Károly bá-
 dogos, Kili Károly géplakatos, Herman Jó-
 zsef bádogos, Pánczél Lajos és Nyíri József
 géplakatosok, Margrúber József vaseszter-
 gályos, Salamon Károly tanító, Machnich
 Venczel lakatos: I. ker. községi iskola föld-
 szint II. leány osztály.

36. **Székesfehérvári polgári dalkör.**
 Dr. Csöppenczki Mihály ügyvéd, Medgyesi
 József tanító és Jámbor Zsigmond zene-
 tanár: özv. Bús Lukácsné, III., Kápolna-
 u. 20. Binder Gyula czukrász, Dr. Kolb
 Cziprián tanár, Majerovits Herman kántor,
 Nemes Pál fényképész, Ország Imre nő-
 szabó, Papp Kálmán csizmadia, Vekerle
 Ferencz pntnok, Magyar Kálmán szűrszabó,
 Stummer Károly szabó, Vinkóczy Károly
 tanító, Ländler Árpád könyvelő, Noficzter
 János keresk., Sándorovits György cipész,
 Véber Imre tanító, Arany Nándor fodrász,
 Jávör Nándor, Pusztai Sándor tanító, Szöl-
 lösi Ferencz lapszerk., Vida Ferencz, Major
 Mihály hírtlapíró, Kiss Imre tanító, Liszt
 Ferencz rdtiszt, Ráczkevei Kálmán szabó,
 Rédei Géza iparos, Wiesenfeld János tanító,
 Raskhi Paulin tanár, Kern György keresk.,
 Szabó István tanító: Ipariskola I. emelet
 II. C. terem.

37. **Temesvári magyar dalárda.** Révfi
 Géza tan. kép. tanár: özv. Lakatos Ambrus-
 nénál, III., Kisbudai-u. 224. Dr. Darabant
 János várm. főügyész, Dr. Bárvik Ödön

ügyvéd: Sárközy Mihálynál, III., Kisbudai-u.
 223. Gókler Antal igazgató: özv. Lakatos
 Ambrusnénál, III., Kisbudai-u. 224. Kere-
 peczki Mihály árv. ülnök és neje: Homoki
 Vinczénél V., Rákóczi-ut 101. Rácz János
 építő m. és neje: özv. Hoschek Ádáménál,
 III., Kisbudai-u. 229. Bárvik Bella, Gókler
 Antal leánya: ifj. Szappanos Eleknel III.,
 Jókai-u. 189. Lichtenthal Ármin iroda igaz-
 gató és neje, Lichtenthal Irén: Faragó Gézá-
 nál, II., Nyir-u. 217. Pogátschnigg Quidó zene-
 tanár és neje: Révész Benczénél, IV., Nagy-
 körösi-u. 15. Fischer János jbiró és neje:
 Tóth Antalnál, V., Nagykörösi-u. 26. Alex-
 androvics Mihály tanító, Bachmann Péter
 tanító, Baucz István városi tisztv., Bezerán
 Milutin várm. tisztv., Czoglet József p. ü.
 számtanácsos, Czauz Endre várm. tisztv.,
 Drénes István postatiszt, Drechsler Vilmos
 várm. tisztv., Dudin Szilárd tanító, Fischer
 Samu kántor, Ganorocz Antal városi tisztv.,
 Hoffmann Miklós tanító, Horváth Antal posta-
 tiszt, Ictai Nándor bank tisztv., Kelemen
 János p. ü. tisztv., Keller György magán
 tisztv., Klein Ferencz adóhivatali segéd,
 König György adóhivatali segéd, Krischen
 Hermann postatiszt és Markó Lőrincz tszéki
 tisztv.: I. ker. iskola, emelet III. leányosztály.
 Mark Tamás tanító, Nemes Gusztáv kir. s.
 tanfelügyelő, Papier Ármin kántor, Pokorny
 Ferencz városi tisztv., Poltsch György kat.
 tisztv., Rolkó Rezső tanító, Rosenthal Gyula
 kántor, Riesel Vilmos tanító, Sali Sándor
 keresk. isk. tanár, Sárkány Gábor adó-
 hivatali segéd, Thiry Károly tanító, Ticz
 Antal tanító, Wolf Béla tanító, Bellai József
 városi tanácsnok, Bingert Ferencz jegyző,
 Bingert János gimn. tanuló, Jeszenszky János
 árvaszéki ülnök, Dr. Czakó Ambró Lajos
 cziszt. rendi tanár és Szolnoki József iskola
 szolgál: I. kerületi iskola, emelet V. és VII.
 leányosztály.

38. **Lelkesedés olvasó- és dalkör Temes-
 vár.** Jánosi Nándor lakatos és neje: Szabó
 Lajosnál, V. Zöldkert-u. 70. Gábori Antal
 és neje: Szappanos Mihálynál, V. Aradi-u. 130.
 Hermann Sándor főmérnök és Heiduschka
 Alfréd máv. mérnök: Szilágyi Mórnál, V.
 Nagykörösi-u. 23. Kafka Károly máv. mér-
 nök és Rössler Béla tanár: Fispán Mórnál,
 V. Klapka-u. 176. Friedman Dávid asztalos,

neje és leánya: Osztein Manónál, VII. Collner-u. 195. Weisz Károly asztalos és neje: Kohn Eleknél, IV. Fürj-u. 12. Hauszman János vas. üzl. vezető, Lantos Károly kárpitos, Daum János esztergályos, Mózer Róbert lakatos, Gázsik János, Remrik György és Röck Mihály esztergályosok, Ferenczi József, Biernák Mihály, Tringel József, Német Jenő, Bodor János, Püllök Jenő, Lischkó Frigyes, Ladu Szilárd, Láng Ágoston, Kása Ferencz és Slavik István lakatosok, Balog Sándor esztergályos, Ruhnovszki Antal és Ivánka Károly fényező, Mayer József és Schank János asztalosok, Dezsői Zoltán, Jiszkra János, Beszédes József, Glasz András, Glasz József, Dóczy Lajos, Holschwandner Viktor, Füzer Rezső, Stoján Béla, Szilágyi Ádám, Preisz Gergely és Fancsalí István lakatosok, Veczer Rezső esztergályos, Feller Ferencz kárpitos, Weisz Mór, Kaiser Ferencz, Daum József, Lambert Mátyás, Zuiner Mátyás, Müller Jenő, Bajai Dezső, Gertheisz István és Gammer Gyula lakatosok, Berger Lipót és Franyó Ferencz asztalosok, Holschwandner Adolf lakatos, Hartrampf Rezső esztergályos és Rohrer Gyula portás: Ref. főgimnáziumban, Tornacsarnok.

39. **Újpesti dalkör.** Villányi Jenő ékszerész, Villányi Katalin és Aranka: Muraközy Pálnál, VII., Tata-tér 2. Agócs Árpádmechanikus, Borsos Ferencz asztalos, Bozenszki Henrich bőrdandós, Ehrenvald Nándor szobrász, Fink Viktor izr. kántor, Fischman Imre üvegfúvó, Geönczi Pál hiv., Géczh János vaskeresk., Haindl Gyula cipész, Huber Rezső faragó, Jäh József, Jäh Ödön kalaposok, Kalmár Lajos faszobrász, Kardos Gyula tanító, Ketnel Jenő vaskeresk., Kucsera István lakatos, Láng Hugó hiv., Lázár Pál droguista, Molnár József lakatos, Máté Kálmán vendéglős, Molnár József lakatos, Morócz Sándor, polg. tanító, Münik Lajos vaseszterg., Miklóska Rezső könyvkötő, Kurucz-téri iskola, I-ső leányosztály. Neuwird Károly ellenőr, Pendl György és Pendl Károly agyagiparos, Schönberger Lajos betűszedő, Surmik János szücs, Szangetla István asztalos, B. Szabó Imre méhészt, Ugrai János szijgyártó, Vodicska Jenő hiv., Weiszburg Imre nyugdíjas, Weigand Henrich művezető, Vukicsevics József tímár,

Zumi Ernő cipész: Kurucz-téri iskola II. leányosztály.

40. **Ujvidéki magyar polgári dalkör.** Lovrekovics Ferencz vállalkozó, Pálfi János állatorvos, Léh Jakab zenetanár: Somogyi Jánosnál, II., Hegy-u. 62. Szücs Ferencz hentes, Ábrányi József kereskedő, Szalkai Ferencz iparos, Gyenizse Károly adótiszt, Szalkai János hiv., Schubert Márton adótiszt, Hajdu Imre, Bartók Ferencz iparosok, Horváth István hiv., Kecskés Mihály kárpitos, Katyánszki Sándor szobafestő, Manrics József vendéglős, Mudri József János, Belekorszki Géza hivatalnokok, Skrabák Lajos vonatvezető, Brecska Zoltán tisztviselő, Klein Imre iparos, Bartos Zsiga hivatalnok, Bittner István könyvelő, Hidoványi Andor templom festő, Hintolang Mihály, Pulai József iparosok, Szugyi M. János ügyvédjelölt és Mack István: Ipariskola, emelet, külső sorozóterem. Brittig István, Horváth József, Karácsonyi Antal asztalos, Frischler Gyula végrehajtó és Spirka János villanyszerelő: Ipariskola, emelet, belső sorozóterem.

41. **Ungvári dalárda.** Bodis Ferencz tanár: özv. Tóth Lászlónénál, III. Jókay-u. 186. Pománocz Mihály és Legeza Jenő tanárok: Holosnyai Ambrusnál, III. Sétátér-u. 172. Boksay János: Sándor Eleknél, III. Nyúl-u. 43. Gazdag Jenő tanító, Dr. Griczmann Gyula titkár, Kun Ferencz irnok, Loskó József postatiszt, Német Imre művezető, Göndi Ede tanító, Popovics Endre postatiszt, Sulyok János tanító, Ignác István máv. rakt., Medveczki Andor gör. kel. lelk., Dr. Konyáti Lajos joggyakornok, Lányi István joghallg., Leskovics István irnok, Sinkovics Lajos adóhivatalnok, Budai István isk. igazg. és Szotlár János vendéglős: Főreáliskolában, III. 167. sz. földszint III. oszt. Ádám Rezső postatiszt, Kotyó Márton tanító, Pallai Géza vállalkozó, Szacsnai Tibor és Stefancsik György tanítók, Hladoni Sz. Sándor főisk. hallg., Pulszky Gyula és Medveczky Jenő tanulók, Csucska Elek segéd lelk., Papp Sándor, Rakovszki Nesztor és Puza Gyula tanulók és Bürger Antal kántortanító: Főreáliskolában, III. 187. sz. földszint V. oszt.

42. **Veszprémi dalárda.** Dr. Illés Dezső ügyvéd és neje, Dr. Illés Dezső leánya:

Dr. Mészáros Ferencznél, I., Halasi nagy-u. 17/a. Horváth Zoltán kir. tsz. bíró: Révész Vilmosnál, III., Páva-u. 132. Gaál Sándor tanító és neje: Farkas Antalnál, III., Jókai-utca 34. Horváth Gyula fszbíró és neje, Horváth Gyula leánya: özv. Pető Jánosnánál, III., Széchenyi-tér 16. Hack Ferencz könyvelő, Schreiner Károly joghallgató, Sándorfi Dezső ügyvédj., Közski József tanító, Radeszki Károly pü. fogalm, Merza Gergely adóhiv. pt., Keszeg István adótiszt, Miskovits Gusztáv, Gál Lajos irodatisztek, Morvai István m. hiv., Bokrosi Jenő mérnök, Csepcsányi Lehel gyógyszerész, Éder Károly pü. számtiszt, Horváth József pü. fogalmazó, Simai István mérnök, Schluder József magánzó, Vermes Aladár számvevő, Varga Kálmán közj. jelölt, Polónyi György, Pósa Endre könyvk., Dr. Weisz Jenő ügyvéd, Sente Arnold tanár, Dr. Sándorfi Kázmér ügyvéd, Bertalan Károly és Schmidt Károly: Ipariskola, földszint, I. A) osztály I. szoba, III., Jókai-u. 190. Fábrián Imre, Kriesch Jenő gimn. tanárok, Kertész Kálmán lapszerk., Szakál Gyula, Sümegi Gyula főgimn. tanárok, Dr. Fatér István szemináriumi igazg., Dr. Beöthy István és Boda István h. tanárok: Ipariskola, I. emelet, váróterem, III., Jókai-u. 190.

43. **Zilahi dalkör.** Dobai Sándor gymn. tanár: Kerekes Dezsőnél, III. Árvaházi-u. Szabó Sándor igazg. tanító: Sándor Istvánnál, III. Árvaházi-u. Györffi Pál tanító, Gulyás János városi hiv., Pokoli Kálmán tanító, Bakos Sándor és Erdei László iparosok, Kemecsei Gyula írnok, Szilágyi Károly ny. titk. rendőr, Józsa Károly iparos,

Bucsi Endre kereskedő, Szatmári Gyula és Uza Károly iparosok, Fejérdi Viktor írnok, Takács István, Tunyoki Lajos, Papp Károly, Jézsa Sándor és Ladányi Albert iparosok, Biró György hiv., Meszesi Gyula, Kovács Sándor, Kálai István, Farkas János, Majos József, Székely Miklós és Ozsvát Ferencz iparosok és Székely Lajos kereskedő: Ipariskolában, földszint I. B. osztály, 3. terem, III. Jókay-u. 190.

44. **Zombori iparos dalárda.** Birbert János szabó és neje: Ország Mihálynénál, I., Nagyburga-u. 89. Tautnel Ottó magánzó, Szántó Károly tanító: Szelner Ferencznél, I., Festő-u. 244. Szabó Gyula nyomdász és neje, Mánics Juliska: özv. Tóth Istvánnénál, II., Ágas-u. 248. Nagy Lajos kereskedő és neje: Faragó Istvánnál, I., Kádár-u. 188. Grúda Pál tőzsdés, Ehrhéh József bádogos, Rétics Ferencz nyomdász, Krigl Károly tisztviselő, Lombos Albert tanító, Mincs Sándor vm. tisztviselő, Hrabonszki István villanyszerelő, Varga Kálmán asztalos, Jáger Ferencz cipész, Stebler Antal ékszerész, Ipanovics Mihály asztalos, Bogdán István hentes, Partics Károly kereskedő, Somogyi Béla posta altiszt, Basics Lajos fodrász, Lusztig Mihály kereskedő, Schaid Károly asztalos, Bozsánszky József kereskedő, Tomcsányi Aladár tisztviselő, Rácz Soma tanár, Ujkéri Antal betegségyógyzó tisztviselő, Tanscher Mihály bognár, Majer K. Leó iparhatósági jegyző, Majer K. Oszkár tanítójelölt, Budai Gergely r. kath. főgymn. hittanár, Onth György városi pénztárnok, Dr. Szondi István bir. jegyző: II. ker. iskola I. fiuosztály.

KÉPVISELETILEG RÉSZTVEVŐ DALÁRDÁK.

1. **Aradi waggonyári dalkör.** Zoltay Mátyás és neje: Bencsik Eleknél, II. Nagyvásári-u. 107. Tumó Lajos, Bécsi Sándor művezetők, Tamásovics Ferencz, Kucsera János, Szabó Lajos, Sebők Károly, Sándor Imre, Papp József, Braun Ferencz, Beloi József, Tóth Károly, Kovács Ferencz, Gellei Miklós, Wittmann Boldizsár, Nagy József, Teniol József és Szép János iparosok: Ipariskola, I. em. III. A) terem.

2. **Balassagyarmati Dalegylet.** Erdélyi József karnagy, Márkus Dezső titkár, Bodrogi Mihály és Draxler János tanítók: Polyák János XI., Serházsor 60. Jaskovics Ferencz főgymn. igazg.: id. Héjjas Sándornál, II., Lejtő-u. 322.

3. **Budapesti férfi dalegylet.** Hellebront Árpád könyvtárnok: Deák Lajosnál, III., Homoki-u. 90. Ullerik Gyula igazgató, Döcs Károly karnagy: Baktay Mihálynál,

V., Tehén-u. 255. Hübner Antal paszmánygyáros, Sentei Aladár, Leska Sándor, Kollep Ferencz, Jeg Imre hivatalnokok, Engelmán Gyula mérnök, Csíkmák Lajos, Keil Ferencz, Pintér László, Hamerle Gyula, Höger Ferencz, Höger Béla, Höger Lajos, Ullerich Miklós, Maylinger Béla, Martin Vilmos és Gorka János hivatalnokok: Főreáliskola, III., földszint VI. oszt. 187. sz.

4. **Ganz-gyári dalkör.** Fehérvári Antal és Vanyek Ferencz előmunkások: Siketnéma intézet I. sz. terem, II., Templom-ú. 95. Hochholzer Károly főmérnök, Graéf Frigyes és Löbl Márton tisztviselők: Csósz Józsefnél I., Kádár-ú. 179.

5. **Budapesti villamos városi-vasút főműhelyének dalárdája.** Szentmihályi Imre asztalos és Holócs Miklós főellenőr: Rankov Józsefnél, III. Nagykőrösi-u. 213. Peitl József gépész, Marek Antal, Brück Andor és Herczeg Ferencz villanyszerelők: II. ker. iskolában, II. leányosztály.

6. **Budafoki dalárda.** François Lajos és Bossányi Gusztáv pezsgőgyárosok: Král Rezsőnél III., Nagybudai-ú. 165. Fischer Jakab mészáros és Sampe Gusztáv könyvelő: Maár Antalnénál IV., Gyík-ú. 44. Rodont János könyvelő, Wágner Ferencz vendéglős, Pető Kálmán asztalos, Adamovits István szabó, Grósz Miklós köteles, Limbek Béla fényképész, Noszkai János hivataln., Nikolett Lajos gyári alkalmazott: Kuruczteriskola X., II. fiúosztály.

7. **Csepeli Weisz M.-féle lőszergyári dalárda.** Feldstein Manó alelnök: Feldstein Izidornál V., Szolnoki-ú. 249. Neuhäuser Károly ellenőr: Kohn Józsefnél II., Templom-ú. 92.

8. **Debreczeni dalegylet.** Csurka István igazgató és neje: Jobbágy Istvánnál, III., Sétatér 117. Vetési Béla rkp. fogalmazó: Millekker Lajosnál, VII., Csongrádi-u. 112.

9. **Dunántúli dalos szövetség.** Képviseli: Garay Sándor tanár és karnagy. Lakása: Adler Ödönnél, II., Csaba-u. 1.

10. **Egri Dalkör** Hellebront Géza orsz. képvis.: Révész Istvánnál, II., 6. sz. Bartos László vár. tan.: Németh Lászlónál, III., 106/a. sz. Maixner Imre karnagy, Horánszki Miklós ügyvédjelölt: Tóth Lajosnál, I., Kivásársor 112. Ifj. dr. Szokolai Lajos ügyv.

jel.: Szokolai Mihálynál, III., Budai-u. 161. Elek János kovács, Csendes Antal építész: Berman Zsigmondnál, VI., Fecske-u. 58. Kapácsi József irodatiszt: Bartha Gergelynél, III., Kőrösi-u. 233. Markovits Ferencz levéltárnok: Jaszter Kálmánnál, VI., Szolnoki-u. 104. özv. Pokorny Jánosné és Pokorny Janica: özv. Héjjas Pálnénál, II., Vásári-u. 120. Dr. Maczky Valér jogtanár: Beretvás szálloda 36. sz. szoba.

11. **Hajduszoboszlói dalosegylet.** Békai Lajos ref. lelkész és neje: Györfi Balázsnál, V., Kőrösi-u. 30. G. Tót János polgármester: Dr. Tegze Gyulánál, II., Kossuth-tér 10. I. em. 8. Tóth Lajos kántor: Beke Péternél, I., Kisburga-u. 100. Boór János lapszerkesztő, Baksai György telekvi. főkönyvelő, Domide Antal polg. tanító, Erdöss Lajos főkönyvelő, Padrach Károly kir. közjegyző, Tolnai József alkaptány, Jeges János árvagyám, Fazekas Sándor tkvezető: Siketnéma Intézet 6. szoba.

12. **Hajdúböszörményi dalkör.** Dr. Balthazar Dezső esperes, Csukás Zoltán zenetanár: lakásról gondoskodni nem kívántak.

13. **Kassai dalegylet.** Draskovics Gyula titkár, Németh János tanító: Ref. főiskola dárdás szoba, I. ker., 7. Lekly Gyula, kir. tan. Beretvás-szálloda emelet 19. szoba.

14. **Kisújszállási önálló iparos dalárda.** Török Imre r. lelkész: Pető Mártonnál III., Sétatér-ú. 58. Nagy Boldizsár iparos, Tóth Péter ipart. jegyző, ifj. Varga Lajos, Szász Ferencz, Mészáros Kálmán, E. Balácsi Albert, Pajduták Lajos és Ali Albert iparosok: III. ker. iskola emelet, 4. fiúosztály.

15. **Lugosi magyar dal- és zeneegyesület.** Issekutz Aurél alispán és neje: Papp György rendőrfőkapitánynál, Kőrösi nagy-u. Schieszler Zsigmond b. igazgató és neje: Katona Józsefnél, II., Vásári nagy-u. 108. Rieger Nándor gyógyszerész: Magyar Pál ügyvédnél, I., Vásári kis-u. 8. Horváth Kálmán bankkönyvelő és neje: Kecskeméti Mihálynál, I., Petőfi-u. 223. Dr. Neumann Manó főorvos: Szilágyi Zsigmondnál, V., Aradi-u. 141. Halmay Gyula irodatiszt: Pacsu Mihálynál, III., Jókai-u. 163. Györffy Dezső főszolgabíró: Dr. Kiss Jánosnál, VI., Csongrádi nagy-u. 12. Dr. Ábrahám Géza ügyvéd: özv. Cserekyei Károlyné, II., Lo-

sonczi-u. 60. Dr. Horváth Árpád főszolgabíró: Dr. Kiss Jánosnál, VI., Csongrádi nagy-u. 12. Balogh László tanácsnok: özv. Csereklyei Károlynénál, V., Losonczi-u. 60. Okolicsányi László pü. tanácsnok: Magyar Pálnál, I., Vásári kis-u. 8. ifj. Biró Béla főszolgabíró: Dékány Lászlónál, VI., Csongrádi nagy-u. 22. Vesztfál Ágost és leánya: Barta Gergely, VII., Katona József-u. 30. Dr. Viller József és Popovics Lajos aljegyzők, Beck József adótiszt, Pauck Frigyes árvsz. jegyző, Wigh Béla irnok, Luca Virgil irodatiszt, Katalinca Szilárd irnok, Weigand Antal ügynök, Gábor István irodatiszt, Grozarescu Szilárd számvizsgáló, Struncz József számellenőr, Obtean Kornélius irnok, Bradicean László adótiszt, Doroghy Lajos tanító, Radován Traján irnok, Búnatek József jogszigorló, Mustecius Antal rendőrtiszt, Huszár Imre termelő, Szekosán Péter irattárnok, Inándy Elemér irnok, Jovitz József iktató, ifj. Petrán József ügyvédjelölt, Karabás István körjegyző: Ref. jogakadémia, I. sz. terem.

16. **Miskolczi dalégyelet.** Dr. Markó László orvos és neje: Witz Gusztávnál, I., Halasi nagy-u. 28. Balás Mihály irodatiszt és neje: Farkas Sándornál, I., Petőfi-u. 237. Beregszászi Károly tanár: Wittmann Károlynál II., Széchenyi-t. 7. Hész Miklós magánzó, Marosi Lajos tanító, Tóth Károly tanító, Strasch József városi tisztv., Konkoly János tanító, Kőszegi István tanító, Neurohrer Lipót kereskedő, Burchmann Lajos hivatalnok, Molnár Gyula városi tisztv., Gondos Jusztin kir. tkvtő, Tóth Dániel kereskedő, Szabó Endre hivatalnok, Molnár József tanító, Csendes Miklós vállalkozó, Gálos Gyula v. tisztv. és Hauptschein Sándor kereskedő: Ref. jogakadémia II. sz. terem. Rác Árpád ref. kántor, Budai Béla v. tisztv., Lithei György tanító, Rohmann János tanító, Weisz Lipót tanító, Borbély Ferencz v. hivatalnok, Bota László kántor, Becht József kántor, Farkas Samu hivatalnok, Gecse Andor tanító, Prohács Béla v. tisztv., Vladár Sándor v. hivatalnok, Péter József tanító, Hermann József v. hivatalnok, Nagy Gyula v. hivatalnok és Karla Bertalan háztulajdonos: Ref. jogakadémia III. sz. terem.

17. **Miskolczi dal- és önképzőkör.** Va-

lacsek Ignác kárpitos, Thom Nándor fémöntő: Siketnéma intézet I. sz. terem, II., Templom-u. 95. Hermann Ernő máv. mérnök: Kovács Jenőnél, VI., Klapka-u. 34.

18. **Óbecsei polgári magyar dalkör.** Osztrogovác Ferencz telepi igazgató, Losonczy Antal tanító: lakásról gondoskodni nem kívántak.

19. **Paksi daloskör.** Ref. főgymnasium. Geier József tanító, Horváth Géza fényképész: Ref. főiskola dárdás szoba, I. ker., 7.

20. **Rimasimonyi első ének- és dalegyelet.** Ulakcsai Antal tanító: Beke Péternél: I., Nagyburga-u. 100.

21. **Szegedi dalárda.** Raffner Dezső ig. tanító és neje: Horváth Jánosnál VI. tized Klapka-ú. 36. Prokisch Ferencz bankfőnök: özv. Tóth Lászlónénál III., Jókai-ú. 186. Erdélyi Sándor kántor: Kercser Ádám I., Festő-ú. 247. Dr. Dobó József máv. hiv. és neje: özv. Harkai Józsefné VIII., Halasi nagy-ú. 25. Papp Dezső és Kertész Ferencz v. hivatalnokok, Majer Márton kórházi gond., Arányi Lajos kántor, Blau Lajos keresk., Csikós Ferencz, Dávid Mihály tanítók és ifj. Erdélyi Sándor hiv.: központi iskola 7. osztály II., Templom-ú. 96. Pinkovics József hiv., Szakál Lajos számvizsgáló és Városi Ferencz mérnök: központi iskola 8. osztály, II., Templom-ú. 96.

22. **Szolnoki millenium dal- és önképző zene-egylet.** Jakab Gyula máv. mérnök és Hegedűs Lajos énektanár: Kovács Antalnál XI., Serházsor-ú. 29. Burián László lakatos, Nyokó József fényező, id. Hotesz Károly lakatos, Tamássi Pál és Kövesdi Ambrus fényezők: Kuruczteri iskola X., II. fiúosztály.

23. **Tiszaföldvári dalegyelet.** Dr. Kövér Vladimir szolgabíró: Artner Dezső századosnál, VII., Mezei-u. 7. Fodor Gábor szabó, Deim László szabó: Deim Gusztávnál, IX., Magtár-u. 6. Stark Béla tanító: Fehér Mártonnál, IV., Őz-u. 119. Lukács Kálmán lakatos és neje: ifj. Dékány Gábornál, XI., Serházsor 162. Bencz Márton kárpitos és neje: Csabai Gergelynél, XI., Felsőcserép-u. 232. Kovács Károly szabó, Ugrai Mihály bognár, Dénes István adóügyi jegyző: Siketnéma intézet I. sz. terem, II., Templom-u. 95.

24. **Tordai dalkör.** Pallos István tanár és neje: Müller Ferencznél, XI., Sörházsor 407. Donáth Mátyás karnagy: Kovács Jenőnél, VI., Klapka-u. 34.

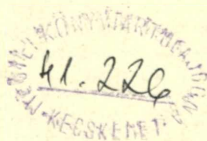
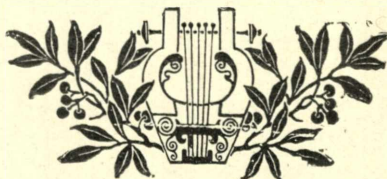
25. **Törökszentmiklósi dalárda.** Horváth Antal tanító és neje: Tanítói árvaház, Máriahegy. Zeke Dániel tanító és neje: Balogh Dénesnél, II., Hosszú-u. 240. Szabó Béla könyvelő, Czabai András városi hivatalnok: Török Mihálynál, II., Mária-u. 309. Boris Ferencz tanító: Szücs Lászlónál, IV., Fűrj-u. 100.

26. **Újvidéki Dalárda.** Beuck Ferencz kir. tan. rajztanár: Pataki Imrénél, IV., Sutú-u. 243. Holló Lipót gymn. tanár, Dr. Jahn Róbert vár. tanácsos: Mócza Józsefnél, II., Vágó-u. 159. Gutsohn Adolf kántor, Göbel Lajos tkpi pénzt.: Varga Sándornál, XI., Sörházsor 163.

27. **Zombori kaszinó-egyleti dalárda.** Tomcsányi Aladár várm. ir. igazg., Fodor Mihály pü. tanácsos, Essigmann Károly pü. sztanácsos, Dr. Buják József ügyvéd: Fodor Józsefnél, I., Petőfi-u. 225. Major József pü. titkár: Szabó Józsefnél, IV. Oldal-u. 243. Dr. Ferencsik Lajos, Pallein János, Krumppek Vilmos tanárok, Jelics Mihály ügyv. jel., Bárdos Ármin adótiszt, Stébler Antal ékszerész: Siketnémák intézete V. sz. terem, II., 95. sz.

Külföldi dalegyesület.

Bukaresti Magyar Társulat Dalárdája. Szabó Gyula elnök, Páldeák Sámuel alelnök: özv. Gömöri Frigyesnénél, III., Gyenes-sor 170.

VASÚTI MENETRENDEK.

ÉRVÉNYES 1909. MÁJUS 1-TŐL.

BUDAPESTRŐL—KECSKEMÉTRE.

A vonat indul	Budaestről	Czegledről	Nagykőrösről	Katonatelepről	Kecskemétre érkezik
Személyvonat reggel	5 50	6 14	7 42	8 00	8 12
Személyvonat reggel	8 15	8 15	8 54	9 10	9 21
Személyvonat reggel	8 30	11 13	11 45	11 55	12 03
Gyorsvonat reggel	9 40	10 56	11 14		11 28
Személyvonat délbén	12 05	2 50	3 23	3 37	3 46
Gyorsvonat délután	2 40	4 04	4 23		4 38
Személyvonat délután	4 30	6 47	7 16	7 29	7 38
Személyvonat este	8 05	10 29	10 45	10 56	11 04
Gyorsvonat éjjel	10 15	11 37	11 56		12 10
Személyvonat éjjel	10 35	12 51	1 21	1 34	1 43

SZEGEDRŐL—KECSKEMÉTRE.

A vonat indul	Szegedről	Félegyházáról	Pusztapákaról	Félegyházi utól	Kecskemétre érkezik
Személyvonat-éjjel	1 45	3 30	3 49		4 05
Személyvonat reggel	4 45	4 45	5 02		5 16
Személyvonat reggel	4 35	6 19	6 38	6 45	6 56
Gyorsvonat reggel	6 00	6 58			7 24
Személyvonat délelőtt	8 40	10 31	10 52	10 59	11 11
Gyorsvonat délelőtt	9 59	11 01			11 27
Személyvonat délután	1 13	3 07	3 26		3 43
Gyorsvonat délután	3 17	4 14			4 39
Személyvonat este	5 15	7 02	7 21	7 28	7 39

KECSKEMÉTRŐL—BUDAPESTRE.

A vonat indul	Kecskemétről	Katonatelepről	Nagykőrösről	Czegledre érkezik	Budaestre érkezik
Személyvonat reggel	4 08	4 17	4 31	4 55	7 15
Személyvonat reggel	5 18	5 27	5 39	6 01	8 25
Személyvonat reggel	6 58	7 08	7 23	7 48	10 40
Gyorsvonat reggel	7 26		7 42	8 03	9 20
Gyorsvonat délbén	11 29		11 45	12 03	1 25
Személyvonat délbén	11 45	11 55	12 17	12 46	4 05
Személyvonat délbén	12 28	12 41	1 33	2 10	
Személyvonat délután	3 53	4 03	4 23	4 49	7 40
Gyorsvonat délután	4 40		4 55	5 14	6 35
Személyvonat este	7 42	7 51	8 05	8 30	10 50

KECSKEMÉTRŐL—SZEGEDRE.

A vonat indul	Kecskemétről	Félegyházi utól	Pusztapákaról	Félegyházára érkezik	Szegedre érkezik
Személyvonat reggel	4 40	4 52	5 02	5 24	7 32
Személyvonat délelőtt	9 31	9 44	9 53	10 14	12 01
Gyorsvonat délelőtt	11 29			11 52	12 49
Személyvonat délbén	12 10		12 23	12 41	2 13
Személyvonat délután	3 54	4 06	4 29	4 50	7 15
Gyorsvonat délután	4 40			5 06	6 08
Személyvonat este	7 40	7 52	8 00	8 29	10 16
Személyvonat éjjel	11 09		11 24	11 40	1 14
Gyorsvonat éjjel	12 11			12 34	1 35
Személyvonat éjjel	1 45	1 57	2 05	2 25	5 42

KECSKEMÉT—LAJOSMIZSE—BUDAPEST NY. P. U.

A vonat indul	Kecskemétről	Máriavárosról	Kisgyiről	Lajosmizséről	Ósáról	Budaestre érkezik
Sz. vonat reggel	3 10	3 23	3 49	4 35	6 30	7 50
M. vonat reggel	5 08	5 22	5 46	6 20		
M. vonat reggel	6 35	6 48	7 12			
M. vonat délelőtt	10 00	10 13	10 37			
M. vonat délelőtt	10 49	11 04	11 35	12 16	1 59	3 20
M. vonat délután	2 18	2 32	2 56			
Sz. vonat délután	4 45	5 00	5 27	6 13	8 10	9 34
M. vonat este	6 15	6 30	6 54			

FÉLEGYHÁZA—K. MAJSA. K. MAJSA—FÉLEGYHÁZA.

A vonat indul		A vonat érkezik		A vonat indul		A vonat érkezik	
Délután	1 00	Délután	2 17	Reggel	4 10	Reggel	5 23
Este	8 33	Este	9 52	Délután	5 30	Este	6 45

FÉLEGYHÁZA—CSONGRÁD. CSONGRÁD—FÉLEGYHÁZA.

A vonat indul		A vonat érkezik		A vonat indul		A vonat érkezik	
Reggel	7 02	Reggel	7 51	Reggel	3 41	Reggel	4 30
Délután	12 53	Délután	1 55	Délelőtt	9 12	Délelőtt	10 13
Délután	5 11	Délután	5 58	Délután	1 56	Délután	2 42
Este	8 35	Este	9 24	Este	7 12	Este	8 04

BUDAPEST—NY. P. U. LAJOSMIZSE—KECSKEMÉT.

A vonat indul	Budapestről	Úcsától	Lajosmizséről	Kisnyírről	Méhivárosról	Kecskemétre érkezik
M. vonat reggel			6 40	4 28	4 53	5 07
M. vonat reggel				7 14	7 37	7 50
M. vonat reggel				8 28	8 53	9 05
Sz. vonat reggel	6 35	8 09	10 05	10 40	11 03	11 16
M. vonat délután				1 08	1 33	1 46
M. vonat délelőtt	11 15	12 36	2 20	2 58	3 23	3 36
Sz. vonat délután				4 34	5 01	5 13
Sz. vonat délelőtt	2 50	4 22	6 20	6 56	7 21	7 34
Sz. vonat este	7 40	9 19	11 05			

KECSKEMÉT—FÜLÖPSZÁLLÁS.

A vonat indul				A vonat érkezik		
reg.	d. c.	d. u.		reg.	dél	este
4 23	9 26	1 20	☐ Kecskemét	7 20	12 50	7 25
4 41	9 34	1 38	☐ Kecskemét apu	7 10	12 41	7 16
4 51	9 43	1 48	☑ Korhánköz	7 01	12 27	7 00
4 58	9 49	1 55	☐ Berettyástelep	6 54	12 19	6 53
5 09	9 55	2 06	☐ Helvétia	6 49	12 13	6 47
5 18	10 03	2 15	☐ Ballószög	6 31	11 59	6 33
5 28	10 12	2 27	☐ Köncsög	6 21	11 48	6 22
6 00	10 27	2 46	☐ Agasegyháza	6 09	11 36	6 09
6 07	10 34	2 53	☐ Agas-tanyák	5 52	11 23	5 53
6 14	10 41	3 00	☐ Agárdi telep	5 45	11 16	5 46
6 32	10 54	3 31	☐ Izsák	5 37	11 08	5 38
6 43	11 04	3 42	☐ Uzovics	5 21	10 43	5 13
6 49	11 09	3 49	☐ Fülöpszállás kít. ↗	5 15	10 36	5 06
6 55	11 14	3 55	☐ é. Fülöpszállás ind.	5 10	10 30	5 01

KECSKEMÉT—TISZAUG.

A vonat indul				A vonat érkezik		
reg.	dél	d. u.		reg.	d. u.	este
4 17	12 17	4 55	☐ Kecskemétről ér.	7 15	3 26	8 23
4 23	12 24	5 01	☐ Mükert ↗	7 09	3 20	8 22
4 34	12 35	5 12	☑ Urrét	6 58	3 09	8 10
4 39	12 41	5 17	☐ Kiszfái	6 51	3 02	8 02
4 53	12 57	5 31	☐ K.-Szt-Lőrincz	6 43	2 54	7 53
5 14	1 23	5 52	☐ Szikra-Alpár	6 21	2 32	7 24
5 20	1 30	5 58	☐ é. Lakitelek indul	6 12	2 24	7 14
5 30	1 58	6 27	☐ i. Lakitelek érkezik	5 48	2 10	6 48
5 37	2 06	6 33	☐ é. Tiszaugról indul	5 40	2 11	6 39

CSONGRÁD—SZENTES. SZENTES—CSONGRÁD.

A vonat indul		A vonat érkezik		A vonat indul		A vonat érkezik	
Reggel	7 59	Reggel	8 26	Reggel	3 10	Reggel	3 36
Délután	2 07	Délután	2 38	Reggel	8 30	Reggel	9 02
Este	6 05	Este	6 33	Délután	1 20	Délután	1 47
Este	9 34	Éjjel	10 02	Este	6 34	Este	7 02

KISALPÁR—SZOLNOK. SZOLNOK—KISALPÁR.

A vonat indul		A vonat érkezik		A vonat indul		A vonat érkezik	
Reggel	4 18	Reggel	6 40	Reggel	3 35	Reggel	5 54
Délután	1 26	Délután	3 34	Délután	4 40	Este	7 20

CZEGLÉD—SZOLNOK. SZOLNOK—CZEGLÉD.

A vonat indul		A vonat érkezik		A vonat indul		A vonat érkezik	
Reggel	5 25	Reggel	6 11	Éjjel	3 00	Éjjel	3 43
Reggel	8 40	Reggel	9 25	Reggel	5 06	Reggel	5 51
Délelőtt	11 06	Délelőtt	12 05	Reggel	6 50	Reggel	7 34
Délután	2 45	Délután	3 29	Délelőtt	9 50	Délelőtt	10 40
Délután	4 09	Este	5 30	Délután	12 35	Délután	1 18
Este	7 05	Este	7 55	Délután	4 21	Délután	5 04
Este	9 05	Este	9 47	Délután	5 05	Délután	5 59
				Este	9 07	Éjjel	9 52

KISALPÁR—FÉLEGYHÁZA. FÉLEGYHÁZA—KISALPÁR.

A vonat indul		A vonat érkezik		A vonat indul		A vonat érkezik	
Reggel	5 54	Reggel	6 35	Reggel	3 35	Reggel	4 18
Este	7 20	Este	8 03	Délután	12 46	Délután	1 20

KECSKEMÉT—KISNYÍR—KERÉKEGYHÁZA. KERÉKEGYHÁZA—KISNYÍR—KECSKEMÉT.

A vonat indul	Kecskemétről	Kisnyírről	Szankásról	Kerekegyháza ér.	A vonat indul	Kerekegyháza	Szankásról	Kisnyírről	Kecskemétre érkezik
Reggel	6 35	7 15	7 24	7 35	Reggel	4 05	4 16	4 26	5 07
Délelőtt	10 00	10 42	10 51	11 01	Reggel	8 03	8 17	8 27	9 01
Délelőtt	10 49	11 45	11 54	12 05	Délelőtt	11 11	11 22	11 31	
Délután	2 18	3 05	3 14	3 25	Délután	12 45	12 56	1 05	1 46
Este	6 15	7 00	7 09	7 20	Délután	4 12	4 23	4 33	5 13

HIRDETÉSEK

Schunda V. József

cs. és kir. udvari hangszergyáros,
a m. kir. Opera, a m. kir. Zeneakadémia
és a Nemzeti Zenede stb. stb. szállítója,
a pedál-czimbalom és az ujonnan javított
tárogató egyedüli feltalálója

Budapest, IV., Magyar-utca 18. szám

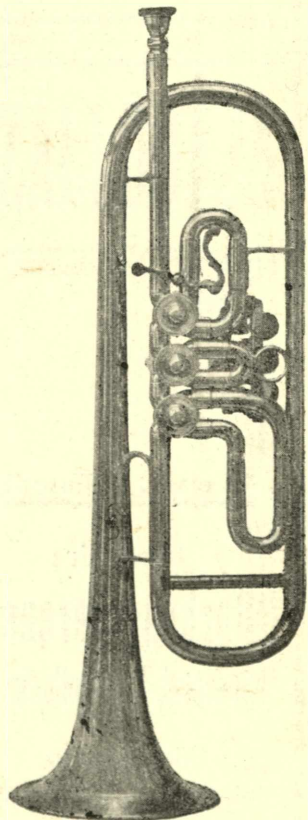
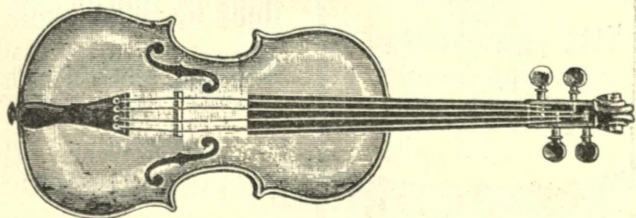

Árjegyzéket kívánatra
ingyen és bérmentve.

Ajánlja a saját gyárában készült minden-
nemű réz-fuvó, fa-fuvó, vonó- és ütő-
hangszereit, valamint saját találmányu
javított és szabadalmazott

czimbalmait és tárogatóit

Transsylvania Sec

Louis François & Comp.

császári és kir. udvari szállítók. Fülöp Szász Coburg
Gothai Herczeg Ő Fensége szállítói

BUDAFOK

16 első. kitüntetés.

Főraktár:

Borhegyi Ferencz

Budapest, V., Gizella-tér 1

Sürgőnyezim:

Francois Budafok

□ Hors Concours. □

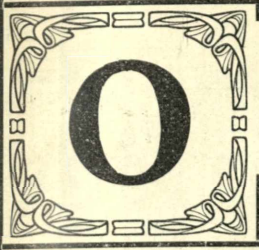
Vezérképviselőség:

Ruda és Blochmann

Budapest, V., Akadémia-u. 16

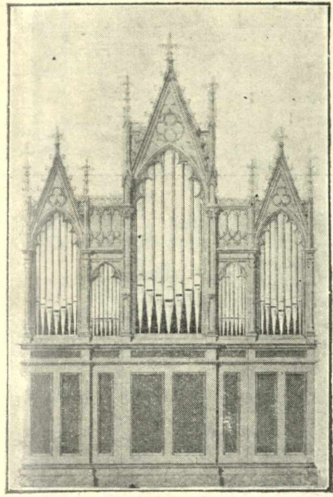
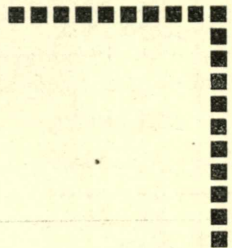
Telefon:

Budafok 15. szám

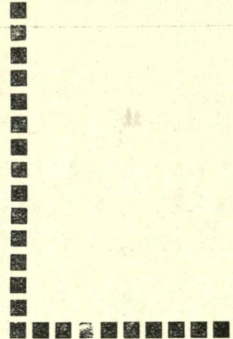
ORGONA-GYÁR

VILLAMOS GÉPEKKEL BERENDEZVE.

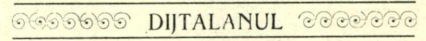
RIEGER OTTÓ, BUDAPEST VII. KER., GARAY-UTCZA 48. SZÁM

császári és királyi udvari szállító, a Szent Sír lovagja és a Ferencz József rend tulajdonosa.

Legolcsóbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta légnyomás és csőrendszer szerinti (pneumatikai) tartós és nemeshangu orgonákat szállít. Mindennemű orgona-javításokat és orgonahangolásokat a legmérsékeltbb árban és lelkiismeretes pontossággal teljesít és jókarbantartást mérsékelt árban elvállal.

TERVEZETEK ÉS RAJZOK KIVÁNATRA

A párisi és bécsi világtállításokon stb. helyről kitüntetve.

33 évi fennállása óta 1400 új orgonát szállított.

KOLOSSA VIKTOR BERETVÁS SZÁLLODÁJA

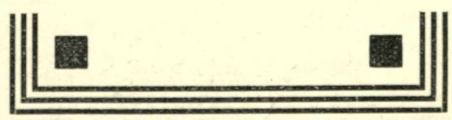
KECSKEMÉT

Jó és ízletes magyar konyha, kávéház. Tiszta szobák, pontos és előzékeny kiszolgálás. Minden vonathoz társaskocsi.

A kecskeméti országos dalos-ünnep alkalmából, az országos szövetség elnökségének szálló-□□□ és étkező helyisége □□□

Az idegenek és helyi intelligencia találkozóhelye

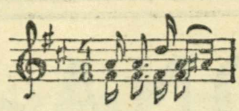

Az idegenek és helyi intelligencia találkozóhelye

Magyar

XV. évfolyam

Dal-és Zeneközlöny

Kiadja az Országos Magyar Daléregyesület

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VII. ker., Ovoda-utca 3. sz.

Felelős szerkesztő:
GÖNDÖCS ISTVÁN
az OMDE titkára.
Főmunkatárs:
BURDÁCS REZSŐ
az OMDE alnöke

ELŐFIZETÉSI ÁR Egész évre 4 K
Fél évre 2 K
— Egyes szám ára 40 fillér. —
Hirdetések
árszabály szerint számíthatnak.

Amerikai Cottage **HARMONIUMOKAT**
szívólegrendszerű
valamint európai rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TÁRSA

BUDAPEST, X. KER., DELEJ-UTCZA 25. (Tisztviselők telepe.)

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban, pontos orgona-
méretekkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák — Tanterem-
s zenészeknek külön százalékengedmény. — Az utolsó vasútállomásig bérmentett szállítás.

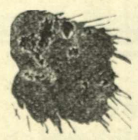
Részletfizetések 8 koronától fölfelé. 5 évi jótállás. — Képes árjegyzék ingyen és
bérmentve.

KOVALD FEST, TISZTIT!

TELEFON
v 58—45 v

Gyár és főüzlet: BUDA-
PEST, VII. KER., SZÖVET-
SÉG-UTCZA 37. SZÁM.

Gyűjtőtelep a székesfőváros min-
den részében. Képviselet a vidék
legtöbb városában.

:: Thék Endre egyedüli magyar zongoragyára ::

ajánlja a legjobb külföldi és hazai fanemekből készült és a legképzettebb hazai zongorakészítők által készített zongoráit, melyek a belső szerkezet tökéletessége és a megnyerő kulcsín tekintetében a világ elsőrendű gyártmányai közé sorakoznak. Fentebbiek beigazolására legfőbb bizonyíték az országos m. kir. zeneakadémia elismerő levele, mert a nevezett intézetnek szállított zongorák a mai napig is a legridegebben ellenállottak az erős használatból eredő fogyatékoságoknak. Ezen ténykörülmény, valamint a zongorák olcsósága és kedvező fizetési feltételekkel való vásárolhatása mellett, most már csak a hazafias közönségtől és a zeneértelmiségtől függ a magyar zongoragyártás hatalmassá tétele, több száz magyar család megélhetésére, azon a téren, ahol nem a magánérdek a fő. — A cél sikeresebb elérhetése érdekében árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgál fentjelzett gyár irodája: BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-ÚT 66. SZÁM.

Zongora-gyár és kölcsönző intézet.

Dehmal Károly

Budapest,

IV., Károly-körút 20. sz.

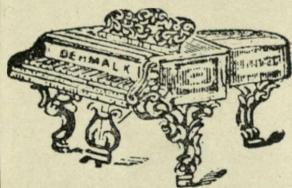
legjobbszerkezetű összes hangszerek, érczöntvénykeretekkel, legfinomabb elefántcsont klaviatúrák, díszes és gondos kivitelben, hárfapedállal, csak kiszáradt fából készíttetnek. Kel emes játékmód, zengzetes erős hang. Jóságuk és tartósságukért 10 évig kezeség vállaltatik.

Javitások és hangolások lelkiismeretes szakszerű kivitelben eszközöztetnek. Öreg zongorák becséreltetnek. Az összes zongora alkatrészek raktára.

Pécsi kiállításon arany-
□ éremmel kitüntetve. □

TELEFON

1-22.

TELEFON

1-22.

Niedzielski János

műtövös

BUDAPEST, IV., KAPLONY-U. 3.

Készít : Dalárjelvényeket (Lant) bronzból, ezüsből, zománczozott diszítéssel, rajzok után is. Valamint : Versenydíjakat, koszoruk, serlegek és minden arany, ezüst műtövös munkákat. Rajzokkal és tervekkel megtekintésre szívesen szolgál.

A magyar dalosegyesületek orsz. szövetségének szállítója.

Alapított
1867. évben

Angster J. és Fia

Alapított
1867. évben

PÉCS

ORGONA- ÉS HARMONIUM-GYÁR.

Ajánljuk kitűnő hangú és erős szerkezetű légnymatu (pneumatikai) orgonáinkat igen jutányos árak mellett, művészies kivitelben.

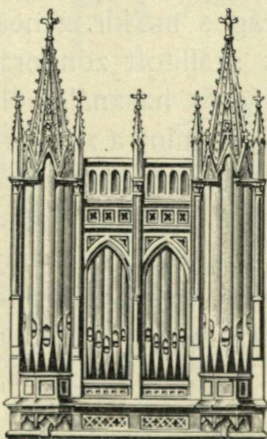
Elektromos és fújtató-
gépek.

Légnymatu, elektromos
berendezés.

Csak első díjakkal
kitüntetve.

KIRNER-LAUFER
BUDAPEST

Raktáron kitűnő hangú har-
moniumok minden nagy-
ságban (170 kor.-tól 1000
koronáig).

Mindenmü javításokat, han-
golásokat és átépítéseket ol-
csón vállalunk.

Árjegyzéket kívánatra
ingyen küldünk.

2016 SEP 01

2002 -04- 0 6

2009 SZEP 1 4

